

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav translatologie

Diplomová práce

Bc. Martina Kutková

**Role redaktora v překladech Vladimíra Medka se zaměřením na
romány A. Muñoze Moliny *Za úplňku* a *Polský jezdec***

The Role of a Book Editor in Vladimír Medek's Translations, Focused on
Muñoz Molina's Novels *Plenilunio* and *El jinete polaco*

Praha 2019

Vedoucí práce: PhDr. Anežka Charvátová

Poděkování

Ráda bych na tomto místě srdečně poděkovala vedoucí této práce PhDr. Anežce Charvátové za pomoc při výběru tématu, za cenné rady, trpělivost a ochotu při konzultacích a za inspiraci, kterou mi je. Dále věnuji poděkování Vladimíru Medkovi, který mi laskavě poskytl materiál ze svého archivu, ochotně nabídl pomoc při řešení práce a odpovídal na mé otázky.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 23. dubna 2019

Martina Kutková

Abstrakt

Diplomová práce se zaměřuje na španělského spisovatele Antonia Muñoze Molinu, překladatele Vladimíra Medka, který od zmíněného autora převedl romány *Za úplňku* (Garamond, 2008) a *Polský jezdec* (Leda, 2018), a na redakční zásahy Anežky Charvátové provedené v druhém ze zmíněných překladů.

Práce je rozdělena na dvě části: teoretickou a praktickou. První část je věnována spisovateli Antoniu Muñozi Molinovi, nejprve stručně jeho životu a literárnímu dílu. Následuje kapitola pojednávající o překladateli Vladimíru Medkovi a jeho překladech ze španělsky psaných literatur. Poslední kapitola první části popisuje povolání nakladatelského redaktora a jeho činnost v rámci nakladatelství.

Praktická část je věnována pouze dvěma výše uvedeným románům. Práce nejprve charakterizuje oba romány na různých úrovních podle textové analýzy Christiane Nordové a následně na konkrétních příkladech ukazuje překladatelské postupy a řešení Vladimíra Medka. V případě románu *Polský jezdec* je analyzován překladatelský rukopis před redakčními úpravami a po nich a jsou sledovány změny, ke kterým dochází v přípravné fázi překladu, s níž se běžný čtenář překladové literatury nemá možnost setkat. U románu *Za úplňku* se překladatelský rukopis nezachoval, a tudíž se analýza tohoto díla zaměřuje na vybraná překladatelská řešení.

Práce se snaží přiblížit autora Antonia Muñoze Molinu a jeho dílo českému prostředí a zasadit překlady Vladimíra Medka ze španělsky psaných literatur do kontextu dějin českého překladu. Cílem této práce je nabídnout užitečný materiál budoucím redaktorům i překladatelům ze španělštiny, kteří se takto seznámí s redakčními úpravami Anežky Charvátové a řešeními zavedeného překladatele, jakým je Vladimír Medek. V neposlední řadě je cílem této diplomové práce popsat poetiku tohoto významného překladatele a vypracovat typologii redakčních zásahů, které byly provedeny v uvedeném románu.

Klíčová slova

Antonio Muñoz Molina, nakladatelský redaktor, překladatel, překlady do češtiny, Vladimír Medek

Abstract

This thesis deals with the Spanish author Antonio Muñoz Molina and with the Czech translator Vladimír Medek who has translated two novels of the writer: *Plenilunio*, in Czech as *Za úplňku* (Garamond, 2008) and *El jinete polaco*, in Czech as *Polský jezdec* (Leda, 2018). The thesis also focuses on revisions that a book editor Anežka Charvátová made in the second novel.

The thesis is divided in two parts: a theoretical and a practical part. The first one is dedicated briefly to Antonio Muñoz Molina's life and to his work as a writer. The following chapter addresses the translator Vladimír Medek and his translations from Spanish literature. The last chapter of this section describes a book editor's work and his role within a publishing house.

The practical part of this thesis deals just with the two novels mentioned above. The two books are characterized first according to Christiane Nord's model of text analysis and then concrete translation processes and solutions used by Vladimír Medek are shown on examples. In case of *El jinete polaco* a translation handwriting before and after editor's revisions is analysed and changes made in the preparative phase of the translation are traced. That is an aspect of a book editing that an ordinary reader does not come across normally. The translation handwriting was not preserved in case of the novel *Plenilunio* so the analysis of this book focuses just on concrete translation solutions.

The thesis tries to bring Antonio Muñoz Molina's work closer to the Czech audience and to set Vladimír Medek's Spanish translations in the context of the history of Czech translations. The goal of the thesis is to provide future book editors and translators from Spanish with a useful material and to show them revisions applied by Anežka Charvátová and solutions used by Vladimír Medek, a well-known translator. Last but not least, other goal of the thesis is to describe a translation poetics of this significant translator and to make a typology of editor's revisions made in the mentioned novel.

Keywords

Antonio Muñoz Molina, Book Editor, Czech Translations, Translator, Vladimír Medek

Obsah

ÚVOD.....	9
1 ANTONIO MUÑOZ MOLINA.....	12
1.1 Nakladatelství vydávající dílo Muñoz Moliny.....	14
1.2 Publicistika a eseje.....	17
1.3 Romány a povídky	24
2 VLADIMÍR MEDEK	31
2.1 Autorská tvorba.....	31
2.2 Překlady ze španělštiny.....	32
2.2.1 Gabriel García Márquez	33
2.2.2 Mario Vargas Llosa.....	36
2.2.3 Julio Cortázar	37
2.2.4 Carlos Fuentes	38
3 NAKLADATELSKÝ REDAKTOR.....	41
3.1 Vymezení pojmů.....	41
3.2 Redaktor.....	43
4 ROMÁN <i>POLSKÝ JEZDEC</i> : MEDKŮV PŘEKLAD A REDAKCE.....	47
4.1 Analýza španělského originálu	47
4.1.1 Vnětextové faktory.....	47
4.1.2 Vnitrotextové faktory	51
4.2 Vybraná překladatelská řešení: problematické pasáže, redakční zásahy.....	57
4.2.1 Poznámkový aparát	57
4.2.2 Jména postav	59
4.2.3 Názvy veřejných prostranství a vlastní jména místní	61
4.2.4 Vojenská terminologie, názvy pokrmů, hry	63
4.2.5 Větné konstrukce.....	64
4.2.6 Ostatní redakční zásahy.....	68
4.2.7 Biblické citáty, říkanky, cizí názvy.....	69
5 ROMÁN <i>ZA ÚPLŇKU</i> : MEDKŮV PŘEKLAD	72
5.1 Analýza španělského originálu	72
5.1.1 Vnětextové faktory.....	72
5.1.2 Vnitrotextové faktory	75

5. 2	Vybraná překladatelská řešení	79
5. 2. 1	Jména.....	80
5. 2. 2	Slovní zásoba	80
5. 2. 3	Větné konstrukce.....	84
6	STRUČNÁ HISTORIE MEDKOVÝCH PŘEKLADŮ ZE ŠPANĚLŠTINY	86
7	HODNOCENÍ POSUZOVANÝCH PŘEKLADŮ.....	88
	ZÁVĚR	91
	Seznam použité literatury	92
	Přílohy.....	100

Seznam zkratek

CT cílový text

čes. česky

ETA Euskadi Ta Askatasuna

n. následující

PR překladatelský rukopis

RAE Real Academia Española

s. strana

šp. španělsky

VT výchozí text

ÚVOD

V úvodu této diplomové práce bych ráda na prvním místě zmínila motivaci, která vedla k jejímu vzniku. Na podzim roku 2017 začala Anežka Charvátová redigovat český překlad románu *Polský jezdec*, který převedl Vladimír Medek. Z časových důvodů však nemohla redaktorka zpracovat text celý, a tak jsem se v rámci semináře redakční praxe přihlásila na nabídku převzít zbytek redakce *Polského jezdce* a dokončila jsem dílo v duchu jejích oprav. Jsem si tedy vědoma jistého subjektivního přístupu k této práci, který se odráží jak ve výběru tématu, tak v samotném textu práce, konkrétně v příkladech a ukázkách překladatelských a redakčních řešení, jež jsem vybírala na základě vlastního uvážení a zkušenosti z redakční praxe. Díky osobnímu zapojení se v procesu vytváření knihy jsem však mohla do této práce vložit zajímavý materiál, jakým je především osobní korespondence s Vladimírem Medkem a znění překladatelského rukopisu před redakcí a po ní.

V první kapitole této práce se věnuji spisovateli Antoniu Muňozi Molinovi a snažím se tohoto autora vykreslit komplexně a zároveň ho přiblížit českému prostředí. Na začátku první kapitoly se věnuji krátkému životopisu autora. Tento oddíl místy záměrně zachází do těch podrobností, které jsou důležité pro autorovu literární tvorbu, kde se mnohdy odrážejí autobiografické prvky. Vzhledem k tomu, že se práce zaměřuje mj. na úlohu nakladatelského redaktora, následuje přehled největších vydavatelství a nakladatelství publikujících dílo Muñoze Moliny ve Španělsku. Velikost a tržní vliv dotyčných vydavatelů dotváří jistým způsobem pohled na spisovatele a podtrhují jeho postavení na literárním poli.

Následující podkapitoly jsou věnovány pouze dílu Muñoze Moliny, nejprve jeho publicistické a esejistické tvorbě a následně románové a povídkové. Vzhledem k objemnosti díla tohoto spisovatele uvádím ke každé publikované knize pouze stručnou charakteristiku a seznam jednotlivých španělských vydání. Veškeré údaje o datech, reedicích a nakladatelích těchto vydání čerpám z databáze Španělské národní knihovny.¹ Bibliografie Muñoze Moliny v této práci končí k prosinci roku 2018. V románovém výčtu chybí pouze knihy *Polský jezdec* a *Za úplňku*, které budou následně analyzovány detailněji v samostatných kapitolách.

Druhá kapitola práce pojednává stručně o životě překladatele Vladimíra Medka a jeho autorské tvorbě. Šířeji pak pojednává o překladech ze španělsky psaných literatur. Zvláštní pozornost je věnována Medkově spolupráci s nakladatelstvím Odeon od 60. do 90. let a dále velkým autorům tzv. latinskoamerického boomu, které tento překladatel do češtiny převáděl.

---

¹ BIBLIOTECA NACIONAL DE ESPAÑA. *Catálogo BNE* [online]. © 2000–2019. Dostupné z: <http://catalogo.bne.es/uhtbin/webcat>

U těchto děl není kladen důraz na obsah, ale na to, co o nich uvedl sám překladatel v různých rozhovorech a také na redakční a nakladatelské záležitosti. Velmi stručně jsou zde zmíněni i další překladatelé těchto spisovatelů a jejich díla.² Kapitola je zakončena přehledem všech překladů ze španělštiny, které Vladimír Medek zpracoval. Vzhledem k zaměření práce neuvádím v této kapitole Medkovy překlady z jiných jazyků, kompletní bibliografie tohoto překladatele do konce roku 2018, kterou mi pro účel této práce laskavě sám poskytl, je však obsažena v Příloze č. 3.

Ve třetí kapitole popisuji postavu nakladatelského redaktora, konkrétně úlohu redaktora překladové beletrie. Tato kapitola opět cílí pouze na aspekty, které jsou důležité pro tuto práci, a tudíž neobsahuje informace o formálních zásadách pořizování rukopisů, přípravě pro zlom, textových editorech, korekturách, typografií, práci s obrázky apod., ekonomice ani o stavbě knihy. Naopak věnuje pozornost spíše terminologii spojené s tímto prostředím a praktickým zásadám pro práci redaktora překladové beletrie.

Následující dvě kapitoly detailně pojednávají o románech *Polský jezdec* a *Za úplňku*. Obě knihy jsou nejprve analyzovány podle textové analýzy Christiane Nordové, která se dá aplikovat na různojazyčné texty. V těchto podkapitolách a oddílech je komunikát charakterizován včetně vnětextových a vnitrotextových faktorů. Tato analýza napomáhá k přehlednému utřídění informací a k odhalení problematických pasáží pro překlad, což následně umožňuje kvalitnější výběr praktických příkladů. Do příkladů byly záměrně vybrány nejkomplikovanější, a tudíž překladatelsky nejzajímavější jevy, které seznamují s řešeními zavedeného překladatele Vladimíra Medka a mohou být užitečným materiálem pro budoucí překladatele. U textové analýzy nevěnuji velkou pozornost funkci textů, která je u beletrie umělecká a stejně tak se nevěnuji neverbálním prvkům, neboť se jedná o psaný text.

U *Polského jezdce* bylo možné analyzovat zachovaný překladatelský rukopis před redakčními zásahy a po nich. V praktických ukázkách redakčních zásahů ztotožňuji text bezprostředně po redakci s textem publikovaným v knižní podobě. Zredigovaný text samozřejmě putoval před korekturami zpět k překladateli, který má poslední slovo a který většinu změn přijal a některým se naopak vzepřel. Tuto fázi procesu však v této práci nereflektuji, neboť tato překladatelova „vzepření se“ nebyla příliš častá a neobjevují se v pasážích, které byly vybrány jako ilustrativní příklady. Rovněž bylo možné v této práci

---

² Bibliografické údaje jsou čerpány z databáze Národní knihovny České republiky. NÁRODNÍ KNIHOVNA ČESKÉ REPUBLIKY. NKC – Online katalog Národní knihovny ČR. *Databáze Národní knihovny ČR* [online]. © 2014. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=nkck

obsáhnout soukromou korespondenci redaktorek s překladatelem. Podkapitola 4. 2 této práce tedy nabízí vhled do přípravné fáze vydání knihy a do diskuzí mezi redaktorem a překladatelem.

V případě románu *Za úplňku* bohužel nebylo možné dodržet stejný postup sledování redakčních zásahů, protože se nezachoval překladatelský rukopis. Práce se v tomto ohledu musela odklonit od původního projektu kvůli nedostatku materiálu a zaměřila se pouze na zajímavá překladatelská řešení Vladimíra Medka. Překladatel k této věci poznamenal, že v minulých letech likvidoval veškeré materiály ke knihám, které vyšly tiskem. Za více než padesát let by se totiž „utopil v papírech“, ke kterým neviděl důvod se v budoucnu vracet.³

Poslední dvě kapitoly této práce věnují přehledu zjištěných skutečností. Šestá kapitola zachází do oblasti dějin překladu a zasazuje Vladimíra Medka jako překladatele do kontextu překladů ze španělských literatur v druhé polovině 20. století. Poslední kapitola hodnotí posuzované překlady, obsahuje typologii redakčních zásahů, ke kterým došlo v románu *Polský jezdec*, a na základě zjištěného popisuje poetiku překladatele Vladimíra Medka. Teoretickým základem, který pomáhá při popisu příznačného překladatelského stylu, je dílo Antona Popoviče (*Poetika uměleckého překladu*) a Jiřího Levého (*Umění překladu*).

Práce se řídí citační normou ČSN ISO 690.

---

³ Osobní emailová korespondence s Vladimírem Medkem.

1 ANTONIO MUÑOZ MOLINA

Antonio Muñoz Molina (nar. 10. ledna 1956 Úbeda, provincie Jaén, Andalusie) se narodil do rodiny zemědělce a ženy v domácnosti. Oba rodiče byli ještě dětmi, když vypukla španělská občanská válka (1936–1939). Dědeček z otcovy strany byl povolán do armády a bojoval na republikánské straně. Otec v této době musel zanechat studia a postarat se o rodinné pozemky, matka pečovala o výchovu svých mladších sourozenců. Oba měli z těchto důvodů v dospělosti potíže psát i číst, po roce 1975, tedy v prvních letech obnovené demokracie, navštěvovali večerní školu.

Antonio se naučil číst a psát ve škole „pro chudáky“.⁴ Od šesti let chodil na výuku k jezuitům, kde získal zájem o vzdělání, a díky přimluvě tamního učitele mu otec dovolil pokračovat ve studiu, ačkoli běžně děti ukončovaly vzdělání ve dvanácti letech a pomáhaly doma s prací, především v zemědělských rodinách. Druhý stupeň absolvoval v salesiánské škole a středoškolské vzdělání získal na gymnáziu Svatého Jana od Kříže, o kterém sám hovoří jako o „páteři“ svého vzdělání.⁵

Spisovatel uvádí několik obzvlášť důležitých životních momentů. V létě roku 1969 se seznámil s anglickou *pop music* a otec mu z Madridu přivezl anglický slovník. Angličtina pro něj byla symbolem svobody, byl to jazyk „světlovlasých cizinek v minisukních a s fotoaparáty přes rameno.“⁶

V osmnácti letech se Muñoz Molinovi splnil sen studovat žurnalistiku v Madridu. Velmi brzy se však rozplynul, hlavní město pro něj bylo až příliš veliké a nehostinné, a tak se zapsal v září roku 1974 na studia zeměpisu a historie na univerzitě v Granadě. V tomto městě zůstal žít dalších dvacet let.⁷ Na univerzitě napsal první povídky, články a romány. V letech

---

⁴ Autor ve svém životopisu užívá výraz „escuela de perra gorda“. Slovník španělského jazyka Španělské královské akademie (dále jen RAE) definuje výraz „perra gorda“ takto: „hovor. španělská měděná nebo hliníková mince, která měla hodnotu deseti centů pesety.“ Přeneseně, jako v tomto případě, toto slovní spojení označuje skutečnosti nízké kvality. Dnes se výraz užívá jen zřídka. REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. *Diccionario de la lengua española* [online]. Edición del Tricentenario. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://dle.rae.es/?id=SihVF3L>

⁵ «La enseñanza tan sólida que recibí allí y el trato a la vez respetuoso y firme de los profesores creo que son la columna vertebral de mi educación y hasta de mi ciudadanía.» MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Autorretrato. Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://xn--antoniomuoymolina-nxb.es/biografia/>

⁶ «El inglés era la lengua de las extranjeras rubias que llegaban a las playas, algunas de las cuales pasaban fugazmente por nuestra ciudad interior, con minifaldas o pantalones cortos, con gafas de sol, con cámaras al hombro.» Tamtéž.

⁷ «Madrid era una ciudad demasiado grande y demasiado hostil para mi apocamiento pueblerino (...).» Tamtéž.

1979 a 1980 plnil základní vojenskou službu ve městech Vitoria a San Sebastián (Baskicko). Následně pracoval sedm let na granadské radnici, kde organizoval různé kulturní události.

Po rozvodu s první ženou, se kterou má tři děti, se v roce 1991 odstěhoval do Madridu. O dva roky později působil na Virginské univerzitě a v roce 1994 se podruhé oženil. V letech 2001 a 2002 vyučoval literaturu na City University v New Yorku a v roce 2004 se stal tamním ředitelem Cervantesova institutu, na této pozici setrval dva roky. Dostal také příležitost učit na Bard College a v současné době neustále pendluje mezi Madridem, New Yorkem a Lisabonem.

Muñoz Molina je držitelem čestného doktorátu na Universidad de Jaén, Brandeis University (Massachusetts) a Villanova University (Pensylvánie). V roce 1988 obdržel za román *El invierno en Lisboa* (Zima v Lisabonu) Cenu kritiky (Premio de la Crítica) a Národní cenu za literaturu (Premio Nacional de Literatura). Dále získal v roce 1998 Cenu Fémina Étranger (Premio Fémina Étranger) za román *Plenilunio* (*Za úplňku*), o tři roky později Cenu nakladatelství Planeta (Premio Planeta) a v roce 1992 další Národní cenu za literaturu za román *El jinete polaco* (*Polský jezdec*).

V roce 1996 se Antonio Muñoz Molina stal členem RAE, kde usedl na židli s označením „u“. Za román *Sefarad* byla Muñozu Molinovi udělena v roce 2003 sorbonnská Cena Alberta Benvenisteho (Prix Alberto Benveniste). V roce 2005 získal cenu Asociace španělských spisovatelů (Asociación Colegial de Escritores de España) s názvem Premio Quijote za knihu *Ventanas de Manhattan* (Manhattanská okna). Kniha *La noche de los tiempos* (Noc temna) přinesla autorovi Prix Méditerranée v roce 2012 a o rok později, 25. října 2013, převzal spisovatel v Oviedu (Asturie) z rukou tehdejšího prince Filipa Cenu asturského prince za literaturu (Premio Príncipe de Asturias de las Letras). Ve stejném roce získal Muñoz Molina i Cenu Jeruzaléma za literaturu. Rok 2014 přinesl autorovi Premio Liber a o rok později se dočkal jmenování čestným doktorem Akademie krásné literatury v Granadě (Academia de Buenas Letras de Granada). O rok později získala kniha *Como la sombra que se va* (Jako stín na odchodu) VIII. iberoamerickou cenu Eleny Poniatowské za román (VIII Premio Iberoamericano de Novela Elena Poniatowska de la Ciudad de México).⁸

---

⁸ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. Antonio Muñoz Molina. *Real Academia Española* [online]. © 2019 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://www.rae.es/academicos/antonio-munoz-molina>

1.1 Nakladatelství vydávající dílo Muñoze Moliny

Význam Muñoze Moliny v rámci současné španělské literatury dokazuje kromě výše uvedených literárních ocenění i počet publikovaných knih, které vyšly v mnohých reedicích, a důležitost či velikost vydavatelství, která spisovatele na španělském knižním trhu zastupují. Obecně můžeme konstatovat, že se o dílo Muñoze Moliny dělí největší světoví vydavatelé: Grupo Planeta a Penguin Random House.

Grupo Planeta je přední vydavatelskou a mediální skupinou ve Španělsku, Portugalsku a Latinské Americe. V knižní divizi pod sebe zahrnuje více než sto španělsko-jazyčných, portugalsko-jazyčných a katalánsko-jazyčných nakladatelských značek a publikuje lokální i mezinárodně uznávané autory napříč literárními žánry. Dnes nadnárodní skupina Grupo Planeta vzešla z barcelonského nakladatelství Editorial Planeta, založeného Josém Manuelem Larou Hernándezem v roce 1949. Pod toto vydavatelství v současné době spadají např. následující nakladatelství: Alienta, Ariel, Crítica, Booket, Bronce, Destino, Emecé, Esencia, Espasa, Gestión 2000, Martínez Roca, Minotauro, Paidós, Seix Barral, Temas de Hoy, Tusquets nebo Zenith. Součástí vydavatelství je od roku 1992 též Fundación José Manuel Lara (Nadace Josého Manuela Lary), která pod sebe rovněž od roku 2002 zahrnuje nakladatelskou činnost, cílenou na rozšíření, podporu, rozvoj, výzkum a ochranu andaluské kultury v rámci španělského kulturního dědictví.⁹

V rámci Grupo Planeta vydala bezpochyby nejvíce titulů Muñoze Moliny značka Seix Barral. Toto barcelonské nakladatelství zahájilo svou činnost v roce 1911 a pod Grupo Planeta přešlo v roce 1982. V současné době stojí jeho knižní portfolio především na beletrii, knihách esejů a poezie. V roce 2001 zahájil Seix Barral postupné vydávání románů Muñoze Moliny v rámci edice COL.BIBLIOTECA.BREVE.¹⁰

V roce 2001 vzniklo jako součást vydavatelství Grupo Planeta nakladatelství Booket, které se specializuje na paperbacková vydání knih. V této kompaktnější podobě nakladatelství publikuje v reedicích populární knihy a bestsellery vydané již dříve v jiných značkách spadajících pod Grupo Planeta, mezi nimi opětovně vydává i knihy Muñoze Moliny.¹¹

---

⁹ GRUPO PLANETA. Editorial. *Fundación José Manuel Lara* [online]. © 2013 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://fundacionjmlara.es/editorial/>

¹⁰ GRUPO PLANETA. Editorial Seix Barral. *Grupo Planeta* [online]. © 2019 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.planeta.es/es/editorial-seix-barral>

¹¹ GRUPO PLANETA. Booket. *Grupo Planeta* [online]. © 2019 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.planeta.es/es/booket>

Dále romány Muñoze Moliny vycházely v nakladatelství *Círculo de lectores* (Klub čtenářů), které vzniklo původně v roce 1962 s cílem distribuovat knihy do všech koutů Španělska. Roku 2010 připadlo skupině Grupo Planeta a v současné době představuje s více než milionem členů největší španělskou čtenářskou síť. Klub má i svou katalánskou pobočku s názvem *Cercle de Lectors* a rovněž publikuje knihy v baskičtině a galicijštině. V roce 2006 byla založena značka *Tu Círculo* (Tvůj klub) zaměřený na nejmenší čtenáře.¹²

Jako poslední ze značek spadajících pod Grupo Planeta a vydávajících Muñoze Molinu zmíníme nakladatelství Espasa, které má své počátky v roce 1860. Od roku 1925 se tato značka zaměřuje na vydávání velkých publikací RAE, např. *Diccionario de la lengua española* (Slovník španělského jazyka). Espasa byla prvním nakladatelstvím, které začalo vydávat brožované knihy ve španělštině. Součástí Grupo Planeta je od roku 1991 a v současné době vydává dílo řady klasiků, encyklopedie, ale i beletrii.¹³

Na následujících stránkách věnovaných literární tvorbě Muñoze Moliny dále nalezneme zmínky o nakladatelstvích Aguilar, Alfaguara, Mondadori, Plaza & Janés nebo Suma de letras. Všechny tyto nakladatelské značky jsou v současnosti členy největšího vydavatelství knih na světě Penguin Random House, resp. jeho divize španělsko-jazyčné literatury Penguin Random House Grupo Editorial. Tento velikán knižního trhu se zrodil v roce 2013 spojením značek Penguin (skupina Pearson) a Random House (skupina Bertelsmann)¹⁴ a v současnosti vydává okolo patnácti tisíc nových knižních titulů ročně.

Nakladatelství Alfaguara založil roku 1964 Jesús Huarte pod vedením Camila Josého Cely a jeho dvou bratrů. V roce 1975 vedení převzal Jaime Salinas (syn básníka Jaimeho Salinase). O pět let později nakladatelství přešlo stejně jako značka Aguilar nebo také Suma de letras pod skupinu Grupo Santillana, které všechny své obchodní značky ve Španělsku,

---

¹² GRUPO PLANETA. *Círculo de lectores*. *Grupo Planeta* [online]. © 2018 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.planeta.es/es/c%C3%ADrculo-de-lectores>

¹³ GRUPO PLANETA. Espasa. *Grupo Planeta* [online]. © 2019 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.planeta.es/es/editorial-espasa>

¹⁴ Německý Bertelsmann, jedna z největších mediálních skupin v Evropě, vlastnila do roku 2014 např. i společnost Euromedia Group, působící v České republice v podobě značek Knižní klub, Odeon, Ikar nebo Universum. Od roku 2017 spadá Euromedia Group pod investiční skupinu Rockaway. HOLECOVÁ, Simona. Na knižním trhu se zrodil největší vydavatel na světě. In: *Aktuálně.cz* [online]. Jul 3, 2013, 6:09 am [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/ceska-ekonomika/na-kniznim-trhu-se-zrodil-nejvetsi-vydavatel-na-svete/r~i:article:784164/> a PAPEŽOVÁ, Michaela. Rockaway uzavřela dohodu o koupi Euromedia Group. In: *Rockaway* [online]. Mar 20, 2017 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.rockawaycapital.com/cs/2017/03/rockaway-uzavrela-dohodu-o-koupi-euromedia-group/>

Portugalsku a Brazílii prodalo roku 2014 vydavatelství Penguin Random House. V rámci nakladatelství funguje také značka Alfaguara Infantil y Juvenil (Alfaguara pro děti a mládež) zaměřující se na malé a mladé čtenáře.¹⁵

Nakladatelství Plaza & Janés nese název svých zakladatelů Germána Plazy a Josého Janése, kteří stáli u jeho zrodu v roce 1959. Na konci 60. let mělo nakladatelství velmi dobré jméno nejen ve Španělsku, ale bylo silně zastoupeno i v Latinské Americe. V roce 1984 připadlo skupině Bertelsmann a následně i Penguin Random House Grupo Editorial, stejně jako značka Debolsillo.¹⁶

Kromě výše uvedených nakladatelství vydalo Muñoze Molinu i nakladatelství Ediciones Cátedra se sídlem v Madridu, které bylo založeno v roce 1973 a od roku 1997 se pyšní Národní cenou za nejlepší ediční práci v oblasti kultury (Premio Nacional a la mejor Labor Editorial Cultural). Vydává především klasiky a zaměřuje se též na lingvistiku, historii, umění, filosofii, hudbu, kinematografii apod. Ročně vydá asi sto nových titulů.¹⁷

Na závěr zmiňme ještě jedno madridské nakladatelství, které v roce 1946 založila Amparo López Solar pod názvem Castalia. Tato značka se zasloužila např. o vydání filology dodnes oceňované edice Clásicos Castalia. Castalia je od roku 2008 součástí barcelonského vydavatelství EDHASA (Editora y Distribuidora Hispanoamericana SA).¹⁸

---

¹⁵ PENGUIN RANDOM HOUSE GRUPO EDITORIAL. Nuestros sellos. Alfaguara. *Penguin Random House Grupo Editorial* [online]. © 2017 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.penguinrandomhousegrupoeditorial.com/sellos/>

¹⁶ PENGUIN RANDOM HOUSE GRUPO EDITORIAL. Nuestros sellos. Plaza&Janés. *Penguin Random House Grupo Editorial* [online]. © 2017 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.penguinrandomhousegrupoeditorial.com/sellos/>

¹⁷ EDICIONES CÁTEDRA. Quiénes somos. *Ediciones Cátedra* [online]. © Grupo Anaya [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.catedra.com/quienes.php>

¹⁸ CASTALIA EDICIONES. La Editorial. *Castalia Ediciones* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: https://www.castalia.es/quienes_somos

1. 2 Publicistika a eseje

„Dalo by se říci, že Muñoz Molina je novinář, který se k literatuře dopracoval od novinových stránek, kde se naučil spisovatelské kázní.“¹⁹ Žurnalistika a romanopisectví tohoto autora jsou úzce spjaté. On sám o těchto dvou oborech hovoří takto: „Články, povídky, eseje a romány jsou součástí jedné a téže práce.“²⁰

Jak napovídá spisovatelův životopis, první články a eseje psal v Granadě pro *Diario de Granada*. Tehdy se jednalo o nové granadské periodikum období španělského přechodu k demokracii (70. léta 20. století).²¹ Muñoz Molina o deníku hovoří takto: „Udělal ze mě spisovatele, nic méně.“²²

První celostátně vydávané periodikum, ve kterém se Muñoz Molina angažoval, bylo *ABC*. Od roku 1980 spisovatel spolupracuje i s deníkem *El País*, kde mu dodnes vychází jeden článek týdně. Přispíval také do vědeckého měsíčníku *Muy Interesante* a do časopisu klasické hudby *Scherzo*. Za své články získal Muñoz Molina v roce 2002 od deníku *ABC* novinářskou Cenu Mariana de Cavi a o rok později Cenu Gonzáleze-Ruana.²³

---

¹⁹ «Puede decirse de Muñoz Molina que es un articulista llegado a la literatura desde las páginas de un periódico, donde aprendió la disciplina de escribir.» MARTÍN GARCÍA, Marta. La travesía de Antonio Muñoz Molina en *El País*. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico* [online]. 2004, vol. 10, s. 279-296 [cit. 2019-01-18]. ISSN 1134-1629. Dostupné z: <http://revistas.ucm.es/index.php/ESMP/article/view/ESMP0404110279A/12612>

²⁰ «Para mí los artículos, los cuentos, los ensayos, y las novelas son todos parte de un mismo trabajo.» SCARLETT, Elizabeth. Conversación con Antonio Muñoz Molina. *España Contemporánea. Revista de Literatura y Cultura* [online]. 1994, vol. 7, č. 1, s. 69-82 [cit. 2019-01-19]. ISSN 0214-1396. Dostupné z: <https://kb.osu.edu/handle/1811/81261>

²¹ Španělský přechod k demokracii začal po Francově smrti v roce 1975. Datovat jeho konec však není tak jednoduché. Někdy se jako datum završení přechodu uvádí rok 1978, kdy byla přijata ústava. Také rok 1982 bývá označován za konec tohoto přechodného období, protože ve volbách tehdy zvítězila levice (Partido Socialista Obrero Español). Třetí názor uvádí datum voleb v roce 1996, kdy zvítězila Lidová strana (Partido Popular). CARRILLO, Santiago. ¿Una segunda fase de la transición democrática? In: *El País* [online]. Nov 30, 2004 [cit. 2019-01-19]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/2004/11/30/opinion/1101769207_850215.html

²² «A mí me convirtió en escritor, nada menos.» RUIZ RICO, Manuel. El Robinson urbano. Origen periodístico y literario de la obra de Antonio Muñoz Molina en *Diario de Granada* (1982-1983). *Ámbitos: Revista Internacional de Comunicación* [online]. 2013, č. 23, s. 1-13 [cit. 2019-01-19]. ISSN 1139-1979. Dostupné z: <https://idus.us.es/xmlui/handle/11441/66613>

²³ EL PAÍS. Antonio Muñoz Molina. *El País* [online]. © Ediciones El País S. L. [cit. 2019-01-19]. Dostupné z: https://elpais.com/autor/antonio_munoz_molina/a

El Robinson urbano (Městský Robinson)

V periodiku *Diario de Granada* se Muñoz Molina zabýval publicistikou a velmi se angažoval i v redakci přílohy deníku s názvem *Cuadernos del mediodía*. V prvním vydání 6. května 1982 vyšel Muñozovi Molinovi článek, který podepsal pseudonymem Alberto Neira. Následujícího dne otiskl další článek s názvem *Primer manual* (První příručka), jednalo se o první článek z cyklu *Městský Robinson*. Mezi 7. květnem 1982 a 8. dubnem 1983 vyšlo pod tímto titulkem celkem jednačtyřicet článků. Zatímco první článek nesl příhodně název *První příručka*, poslední článek se loučil názvem *Largo adiós que no se acaba* (Dlouhé nekonečné sbohem). Hned v druhé polovině roku 1983 se články začaly připravovat ke knižnímu vydání.

První vydání *Městského Robinsona* vyšlo v nákladu pěti set kusů v roce 1984 a autor je zafinancoval sám, knihy se následně rozdávaly v granadských knihkupectvích. Dále kniha vyšla v letech 1988, 1993, 2004, 2009 a 2016 (Pamiela, Seix Barral²⁴ a Booket).

Diario del Nautilus (Deník Nautilu)

„Rád si představuji série článků jako kapitoly potenciální knihy, propojené červenou nití titulků.“²⁵ *Deník Nautilu* je v pořadí druhá kniha sestavená z autorových sebraných článků, které vycházely v letech 1984 a 1985²⁶ jednou týdně v deníku *Ideal*.²⁷ Autor v těchto článcích reflektuje události a zprávy, rozvíjí vlastní myšlenky a osobní názory na různá témata, mezi jinými na život, budoucnost literatury nebo např. na Julia Cortáza, Jamese Joyce ad.

---

²⁴ RUIZ RICO, Manuel. *El Robinson urbano. Origen periodístico y literario de la obra de Antonio Muñoz Molina en Diario de Granada (1982-1983)*. *Ámbitos: Revista Internacional de Comunicación* [online]. 2013, č. 23, s. 1-13 [cit. 2019-01-19]. ISSN 1139-1979. Dostupné z: <https://idus.us.es/xmlui/handle/11441/66613> a MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Autorretrato. Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: <http://xn--antoniomuoymolina-nxb.es/biografia/>

²⁵ «Me gusta imaginar las series de artículos como capítulos de un libro posible, con un hilo conductor sugerido en el título.» MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Publicaciones. Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: <http://xn--antoniomuoymolina-nxb.es/publicaciones/>

²⁶ Údaje z osobní webové stránky autora. Dle údajů z webové stránky *Cuadernos Hispanoamericanos* články vycházely v letech 1983 a 1984 také v časopisu *Las nuevas letras*. DOSIER. Los artículos literarios de Antonio Muñoz Molina. In: *Cuadernos Hispanoamericanos* [online]. Jul 1, 2017 [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: <https://cuadernoshispanoamericanos.com/los-articulos-literarios-de-antonio-munoz-molina/2/>

²⁷ *Ideal* (zal. 1932 v Granadě) je regionální andaluský zpravodajský deník distribuovaný do provincií Granada, Almería a Jaén. Dle údajů z roku 2015 se jedná o nejčtenější andaluské periodikum. IDEAL. IDEAL, el periódico más leído en Andalucía. In: *Ideal* [online]. Jul 12, 2015, 1:14 pm [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: <https://www.ideal.es/andalucia/201507/12/ideal-periodico-leido-andalucia-20150712131313.html>

Nakladatelství granadského zastupitelstva (Diputación de Granada) knihu vydalo poprvé v roce 1986, kniha dále vyšla v letech 1989, 1997 a 2002 (Mondadori, Plaza & Janés, a Debolsillo).

Las apariencias (Zdání)

V roce 1995 vyšly další sebrané články Muñoz Moliny, které napsal pro *ABC* a *El País* v letech 1988–1991. Soubor *Zdání* převzal název, pod kterým autorovy články vycházely v deníku *El País*, série článků v *ABC* nesla titulek *La cueva de Montesinos* (Montesinosova jeskyně). Články pro tuto publikaci vybrala, uspořádala a úvod napsala spisovatelova druhá manželka Elvira Lindo. Lindo poukazuje na proměny autorovy literární tvorby. V době publikování prvního článku už byl spisovatel nositelem Národní ceny za literaturu, poslední článek ze sbírky byl vydán, když Muñoz Molina dokončoval *Polského jezdce*.²⁸ První vydání vyšlo v nakladatelství Alfaguara, dále kniha vyšla v letech 2004 a 2008 (Sic Idea y Creación Editorial a Alfaguara).

La huerta del Edén. Escritos y diatribas sobre Andalucía (Rajská zahrada. Spisy a pamflety o Andalusii)

V letech 1995 a 1996²⁹ psal Muñoz Molina pro andaluské vydání deníku *El País* sloupky s názvem *Rajská zahrada*, ve kterých se navrácí do rodné Andalusie, která se proměnila ve vzpomínku na hojnost a krásu. Slovo zahrada odkazuje na zahradu otce a děda, která byla rájem pro oči malého chlapce.³⁰ Kniha sebraných sloupků vyšla roku 1996 v nakladatelství Ollero y Ramos.

Escrito en un instante (Sepsáno v mžiku)

V únoru 1988 přispíval Muñoz Molina denně do *Diaria 16* články, které nepřesáhly délku patnácti řádek, a proto příhodně nesly titulek *Sepsáno v mžiku*. Tento nadpis se stal názvem pro další knihu, kterou v rámci své řady poezie a krátké beletrie vydalo v roce 1997

---

²⁸ DOSIER. Los artículos literarios de Antonio Muñoz Molina. In: *Cuadernos Hispanoamericanos* [online]. Jul 1, 2017 [cit. 2019-01-21]. Dostupné z: <https://cuadernoshispanoamericanos.com/los-articulos-literarios-de-antonio-munoz-molina/3/>

²⁹ Tamtéž. Osobní webová stránka autora uvádí, že sloupky byly napsány v průběhu tří až čtyř let.

³⁰ SÁNCHEZ, Miguel. El periodismo de Muñoz Molina: su tiempo de silencio. *Ámbitos: Revista Internacional de Comunicación* [online]. 2013, č. 1, s. 321-332 [cit. 2019-01-22]. ISSN 1139-1979. Dostupné z: https://idus.us.es/xmlui/bitstream/handle/11441/67550/revista-comunicacion-ambitos-01_307-318.pdf?sequence=1&isAllowed=y

malé mallorské nakladatelství Calima Ediciones. První část knihy tvoří zmíněná série článků a druhá část se skládá z textů napsaných pro Radio Nacional (Státní rozhlas) v roce 1992. Tyto texty nesly souhrnný název *Paseos y viajes* (Procházky a výlety) a měly délku dvou až tří minut (zhruba čtyřicet řádek).³¹

***Unas gafas de Pla* (Plaovy brýle)**

Plaovy brýle je název další antologie sestavené z šestnácti novinových článků Muñoz Moliny. 21. července 1994 vyšel autorovi v deníku *El País* článek nesoucí stejný titulek. Muñoz Molina se v něm vrací k životu katalánského spisovatele Josepa Plaa třináct let po jeho úmrtí v souvislosti s údajným objevením milostných dopisů adresovaných do Cadaquésu a v souvislosti se stopami vedoucími k utajené dceři.³² Kniha vyšla v roce 2000 v madridském nakladatelství Aguilar.

***La vida por delante* (Život před sebou)**

Život před sebou je další antologie článků, které Muñoz Molina psal pro týdenní přílohu deníku *El País Semanal* mezi lety 1997 a 2002. Muñoz Molina se zde zabýval aktuálními tématy, např. problematikou imigrantů, kritikou televizního a rozhlasového zpravodajství a předpověďmi o zániku tiskovin s příchodem elektroniky.³³ Sebrané články vyšly knižně v letech 2002 a 2008 (Alfaguara).

***Días de diario* (Deníkové dny)**

25. července 2005 začal Muñoz Molina v Madridu psát deník pro časopis *Eñe* a skončil 11. listopadu téhož roku v New Yorku. V těchto kratších textech autor popisuje průběh psaní nové knihy, kterou v té době byl níže zmíněný román *El viento de la Luna*. Také reflektuje současnou literaturu, střídavý život v Madridu a New Yorku, zmiňuje se o aktuálních

---

³¹ DOSIER. Los artículos literarios de Antonio Muñoz Molina. In: *Cuadernos Hispanoamericanos* [online]. Jul 1, 2017 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: <https://cuadernoshispanoamericanos.com/los-articulos-literarios-de-antonio-munoz-molina/3/>

³² MUÑOZ MOLINA, Antonio. Unas gafas de Pla. In: *El País* [online]. Jul 21, 1994 [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/1994/07/21/cultura/774741611_850215.html

³³ VALENZUELA, Javier. Retrato de un epicúreo. In: *El País* [online]. Jan 25, 2003 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/2003/01/25/babelia/1043455817_850215.html

událostech, mj. o hurikánu Katrina.³⁴ Deník vyšel knižně pod názvem *Deníkové dny* v roce 2007 (Seix Barral).

Z publicistické tvorby Antonia Muñoz Moliny náleží zmínit i sérii 185 článků, které publikoval mezi lety 1993 a 1997 v deníku *El País* pod názvem **Travesías (Přechody)**. Tématem těchto článků je reflexe každodenního života a společnosti. Muñoz Molina se tak v těchto článcích zabývá teroristickými útoky baskické organizace ETA, které se odehrály v průběhu publikování *Přechodů*, vyjadřuje se také ke kulturním záležitostem z oblasti literatury, kinematografie, divadla, hudby, architektury, designu apod.³⁵

Córdoba de los Omeyas (Umajjovská Córdoba)

Umajjovská Córdoba je historický esej vyprávějící dějiny muslimské Córdoba od jejího dobytí Araby v roce 711 až do pádu chalífátu. Jde o jednoduché vyprávění člověka procházejícího městem. Inspirací byl Muñoz Molinovi Walter Benjamin a jeho *Jednosměrná ulice* (1928).³⁶ Knihu vydalo poprvé nakladatelství Planeta v edici nazvané „Ciudades en la Historia“ („Města v dějinách“) roku 1991, poté kniha vyšla v letech 1994, 1998, 2001, 2004, 2007 a 2017 (Planeta, Fundación José Manuel Lara a Booket).

La realidad de la ficción (Skutečnost smyšlenek)

Mezi 22. a 31. lednem 1992 pronesl Muñoz Molina v Nadaci Juana Marcha v Madridu sérii čtyř přednášek se zastřešujícím názvem *Sobre la realidad de la ficción* (O skutečnosti smyšlenek). První z přednášek nesla název *El argumento y la historia* (Děj a příběh), 24. ledna následovala přednáška s názvem *El personaje y su modelo* (Postava a její předloha), dále 29. ledna *La mirada y la voz* (Pohled a hlas) a poslední přednáška nesla nadpis *La sombra del lector* (Čtenářův stín).³⁷

---

³⁴ REVISTA EÑE. Diario de Antoni Muñoz Molina. In: *El Boomeran(g)* [online]. 2008-04-30 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <http://www.elboomeran.com/nuevo-contenido/54/diario-de-antonio-munoz-molina/>

³⁵ MARTÍN GARCÍA, Marta. La travesía de Antonio Muñoz Molina en *El País*. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico* [online]. 2004, vol. 10, s. 279-296 [cit. 2019-01-25]. ISSN 1134-1629. Dostupné z: <http://revistas.ucm.es/index.php/ESMP/article/view/ESMP0404110279A/12612>

³⁶ MUÑOZ MOLINA, Antonio. Publicaciones. *Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: <http://xn--antoniomunozmolina-nxb.es/publicaciones/>

³⁷ Tamtéž.

V knižní podobě s názvem *Skutečnost smyšlenek* vyšly tyto čtyři přednášky formou esejů poprvé v roce 1992 v nakladatelství Renacimiento v edici „Los Cuarto Vientos“ („Čtvero větrů“) jako šestý svazek.³⁸

¿Por qué no es útil la literatura? (Proč není literatura k užítu?)³⁹

Proč není literatura k užítu? je kniha vybraných esejů Luise Garcíi Montera a Antonia Muñoze Moliny. Tito dva autoři společně bojují proti ignoranci a obhajují literaturu: „Pravá kniha – protože také existují knihy falešné – je něco tak zásadního a potřebného jako bochník chleba či džbán vody. Stejně jako voda a chléb, jako přátelství a láska je i literatura neoddělitelnou součástí života a nástrojem inteligence a spokojenosti.“⁴⁰ Kniha vyšla v roce 1993 v nakladatelství Hiperión.⁴¹

Destierro y destiempo de Max Aub (Nezemě a nečas Maxe Auba)

8. června 1995 byl Antonio Muñoz Molina zvolen členem RAE a obsadil židli s označením „u“. 16. června následujícího roku se chopil místa a pronesl projev s názvem *Nezemě a nečas Maxe Auba*, věnovaný vzpomínce na Antonia Machada. Na projev odpověděl jménem RAE Francisco Ayala, držitel dvou Národních cen za literaturu a Cervantesovy ceny (Premio Miguel de Cervantes).⁴² RAE téhož roku nechala projev i odpověď otisknout v jednom svazku.⁴³

---

³⁸ Informace o vydání knihy jsou čerpány ze stránky nakladatelství. EDITORIAL RENACIMIENTO. La realidad de la ficción. *Editorial Renacimiento* [online]. ©2016 [cit. 2019-01-21]. Dostupné z: <https://www.editorialrenacimiento.com/los-cuatro-vientos/885-la-realidad-de-la-ficcion.html>

³⁹ Předklad názvu převzatý z: KOHNEROVÁ, Lucie. *Komentovaný překlad přednášek Antonia Muñoze Moliny „La disciplina de la imaginación“, „Las hogueras sin fuego“, in: Luis García Montero, Antonio Muñoz Molina, ¿Por qué no es útil la literatura?, Ediciones Hiperión, Madrid 1994, ISBN: 84-7517-389-6, pp. 45-76.* Praha, 2018. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav translatologie.

⁴⁰ KOHNEROVÁ, Lucie. *Komentovaný překlad přednášek Antonia Muñoze Moliny „La disciplina de la imaginación“, „Las hogueras sin fuego“, in: Luis García Montero, Antonio Muñoz Molina, ¿Por qué no es útil la literatura?, Ediciones Hiperión, Madrid 1994, ISBN: 84-7517-389-6, pp. 45-76.* Praha, 2018, s. 5. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav translatologie.

⁴¹ Údaj o roku vydání čerpán z katalogu Španělské národní knihovny. Ve výše zmíněné bakalářské práci a na osobní webové stránce autora nalezneme rok publikování 1994.

⁴² REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. Antonio Muñoz Molina. *Real Academia Española* [online]. © 2019 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://www.rae.es/academicos/antonio-munoz-molina>

⁴³ MUÑOZ MOLINA, Antonio a Francisco AYALA. *Destierro y destiempo de Max Aub*. Madrid: Real Academia Española, 1996.

***Pura alegría* (Čistá radost)**

Pod názvem *Čistá radost* Muñoz Molina shromáždil eseje z knihy *Skutečnost smyšlenek*, další úvahy o literatuře a připojil k nim svůj vstupní projev do RAE.⁴⁴ Kniha vyšla v letech 1998, 1999 a 2008 (Alfaguara a Círculo de lectores).

***La huella de unas palabras* (Stopa po slovech)**

Stopa po slovech je antologií textů Muñoz Moliny, které vybral José Manuel Fajardo, granadský novinář nyní žijící v Lisabonu. Část těchto textů odráží životní témata, která se dotýkají každého z nás, a zčásti se jedná o přepisy rozhovorů a korespondence mezi dvěma autory, novináři a vrstevníky. „Tato kniha je formou i obsahem literatura pro literaturu.“⁴⁵ V roce 1999 antologie vyšla v nakladatelství Espasa Calpe.

***El atrevimiento de mirar* (Odvaža dívat se)**

Eseje obsažené v knize *Odvaža dívat se* vznikaly v průběhu téměř dvaceti let. Jejich pojícím prvkem je záliba Muñoz Moliny v umění. Autor uvádí, že mu uměleckou inspirací pro toto dílo byli Pierre Francastel, Giulio Carlo Argan, Erwin Panofsky a Ernst Gombrich a literárními vzory Charles Baudelaire a Marcel Proust.⁴⁶ Esejistická sbírka vyšla v roce 2012 v nakladatelství Galaxia Gutenberg.

***Todo lo que era sólido* (Všechny ty jistoty)**

Kniha *Všechny ty jistoty* je výletem do roztržitého Španělska uplynulých třiceti let. Muñoz Molina napsal obžalobu a výstrahu, sepsal krachy společenské, politické, kulturní a státní, jejichž pomocí apeluje na čtenáře a vyzývá ho k reakci, občanské angažovanosti.⁴⁷ Kniha vyšla v roce 2013 (Seix Barral a Círculo de lectores).

---

⁴⁴ EL PAÍS. Muñoz Molina reúne en 'Pura alegría' textos sobre la literatura. In: *El País* [online]. Dec 14, 1998 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/1998/12/14/cultura/913590006_850215.html

⁴⁵ «Este libro es, en forma y contenido, literatura, por y para la literatura.» BCLAUDIA. *La huella de unas palabras*. *Lecturalia* [online]. © 2019 [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://www.lecturalia.com/libro/1798/la-huella-de-unas-palabras>

⁴⁶ EL PAÍS. *El atrevimiento de mirar*. *El País. Librotea. El recomendador de libros* [online]. [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://librotea.elpais.com/libro/el-atrevimiento-de-mirar>

⁴⁷ CRUZ, Juan. *Todo lo que era sólido*, de Muñoz Molina. In: *El País. Blogs Cultura* [online]. 2013-05-17 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: https://blogs.elpais.com/juan_cruz/2013/03/todo-lo-que-era-s%C3%B3lido-de-mu%C3%B1oz-molina.html a CASA DEL LIBRO. *Todo lo que era sólido*. *Casa del Libro* [online]. © 2017 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://www.casadellibro.com/libro-todo-lo-que-era-solido/9788432215445/2065526>

1.3 Romány a povídky

Muñoz Molina se v jedenácti nebo dvanácti letech poprvé setkal s Markem Twainem, Agathou Christie, Alexandrem Dumasem a především s Julesem Vernem. Kapitán Nemo tehdy Muñozovi Molinovi učaroval a on si poprvé uvědomil, že by se mohl stát spisovatelem.⁴⁸

Asi v šestnácti letech se jeho zájem přehouppl ke španělským autorům, Miguelu de Cervantesovi, Gustavu Adolfu Bécquerovi a Federicu Garcíu Lorcovi. Muñoz Molina dále v jednom rozhovoru uvádí, že zásadním momentem pro jeho literární vývoj bylo objevení Jorgeho Luise Borgese, Marcela Prousta, Williama Faulknera a Maria Vargase Llosy. Tehdy si uvědomil, že nebude psát poezii ani divadelní hry, ale beletrii.⁴⁹

***Beatus Ille* (Blaze tomu)**

Vydání spisovatelova prvního románu *Blaze tomu* úzce souvisí se sbírkou *Městský Robinson*. Pár měsíců po jejím vydání přijel do Granady přednášet básník a překladatel Pere Gimferrer a během své cesty obdržel jeden výtisk sebraných článků Muñoz Moliny. Jelikož se tehdejšímu literárnímu řediteli nakladatelství Seix Barral kniha velmi líbila a Muñoz Molina měl v té době rozpracovaný román *Blaze tomu*, Gimferrer přislíbil jeho vydání. Román vznikl celkem sedm let. Muñoz Molina sám uvádí, že jej začal psát ve dvaadvaceti letech v kavárně granadské filozofické fakulty. Kniha byla dokončena v roce 1985 a o rok později skutečně v Barceloně vyšla.⁵⁰ Poté se dílo publikovalo v letech 1988, 1993, 1999, 2005, 2006 a 2016 (Seix Barral, RBA a Booket).

***El invierno en Lisboa* (Zima v Lisabonu)**

Druhý román *Zima v Lisabonu* vyšel Muñozu Molinovi poprvé v roce 1987 v nakladatelství Seix Barral (tamtéž i 1999 a 2014). O rok později za něj autor obdržel španělskou Národní cenu za literaturu a Cenu kritiky. Kniha se stala bestsellerem a roku 1991

---

⁴⁸ MUÑOZ MOLINA, Antonio. Autorretrato. *Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <http://xn--antoniomuozmolina-nxb.es/biografia/>

⁴⁹ SCARLETT, Elizabeth. Conversación con Antonio Muñoz Molina. *España Contemporánea. Revista de Literatura y Cultura* [online]. 1994, vol. 7, č. 1, s. 69-82 [cit. 2019-01-19]. ISSN 0214-1396. Dostupné z: <https://kb.osu.edu/handle/1811/81261>

⁵⁰ Tamtéž.

se dočkala filmového zpracování v režii Josého Zorrilly. Spisovateli se touto knihou podařilo sjednotit dva protipóly: vkus většinové společnosti a názor literární kritiky.⁵¹

Tento velký úspěch a dopad románu na spisovatelův život nejlépe vyjadřuje sám těmito slovy: „Toužil jsem psát tak, jako bych snil o filmu nebo hrál jazz, a chtěl jsem, aby se čtenář nechal unášet jako ve snu příběhem dvou milenců, kteří se hledají a ztrácejí, ale nikdy neshledají, a pokud se přece jen sejdou, jeden od druhého utíkají. Nedokázal jsem si představit, jak mi tato kniha změní život. Když vyšla, byl jsem úředník, který psal ve volných chvílích. O rok později jsem se stal spisovatelem, jenž opustil stálé místo na radnici. Vděčím tomuto románu za velmi mnoho (...).“⁵²

Román, jehož děj se točí kolem neznámého obrazu od Paula Cézanna a místy připomíná černý román Dashiella Hammetta a thrillery Alfreda Hitchcocka,⁵³ vyšel dále v letech 1988, 1989, 1993, 1996, 2001, 2006, 2010 a 2016 (Círculo de Lectores, RBA, Planeta, Bibliotext a Booket).

Las otras vidas (Jiné životy)

V roce 1988 vyšly Muñozovi knižně pod názvem *Jiné životy* čtyři samostatné povídky původně napsané pro noviny. Autor povídky pojmenoval „Jiné životy“, „El cuarto del fantasma“ (Pokoj pro ducha), „La colina de los sacrificios“ (Pahorek obětí), „Te golpearé sin cólera“ (Uhodím tě bez hněvu). Sbírku vydal přítel Muñoz Moliny Julio Ollero, tehdejší ředitel nakladatelství Mondadori.⁵⁴

---

⁵¹ OROPESA, Salvador A. *La novelística de Antonio Muñoz Molina: sociedad civil y literatura lúdica*. Jaén: Universidad de Jaén, 1999, s. 55. ISBN 84-89869-58-8.

⁵² «Quería escribir como soñando una película o tocando una música de jazz, y que el lector se dejara llevar sonámbulamente por la historia de los dos amantes que se buscan y se pierden y nunca llegan a encontrarse, y si se encuentran huyen el uno del otro. No podía imaginar que este libro iba a cambiarme la vida. Cuando salió yo era un funcionario municipal que escribía en sus ratos libres. Un año más tarde era un escritor que había dejado su trabajo seguro en el ayuntamiento. Tengo mucha gratitud a esta novella (...).» MUÑOZ MOLINA, Antonio. Publicaciones. *Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <http://xn--antoniomuoymolina-nxb.es/publicaciones/>

⁵³ DÍAZ NAVARRO, Epicteto. Semblanza y bibliografía de Antonio Muñoz Molina. *Castilla. Estudios de Literatura* [online]. 2011, vol. 2, s. 353-407 [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/277272804_Semblanza_y_bibliografia_de_Antonio_Munoz_Molina

⁵⁴ LIBROS ALCANÁ. *Las otras vidas*. *Libros Alcaná* [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <https://www.libros-antiguos-alcana.com/antonio-munoz-molina/las-otras-vidas/libro>

Beltenebros (Princ stínů)

Třetí autorův román *Princ stínů* se odehrává v 60. letech a vypráví příběh Darmana, republikánského hrdiny španělské občanské války, který musí uprchnout do Anglie. Poté se živí jako prodavač knih a nahrávek, příležitostně cestuje po Evropě a vrací se do Španělska plnit mise, které mu ukládá tajná protifrankistická společnost.⁵⁵ Autor chtěl vykreslit komunistický odpor proti generálu Francovi pomocí prvků černého románu, dosáhnout účinku Borgesovy detektivky.⁵⁶

Román vyšel v letech 1989, 1990, 1993, 1995, 1997, 1999, 2004, 2006 a 2017 (Seix Barral, Círculo de Lectores, RBA, Mediterráneo, Plaza & Janés, Ediciones Cátedra a Booket). V roce 1991 natočila Pilar Miró dle tohoto románu stejnojmenný film.

Los misterios de Madrid (Tajnosti madridské)

Mezi 11. srpnem a 7. zářím 1992 vycházely Muñoz Molinaovi denně v *El País* části dalšího románu, který v knižní podobě vydal Seix Barral v listopadu téhož roku pod názvem *Tajnosti madridské*. Jedná se humoristickou ironickou parodií, jejíž název naráží na Eugèna Suea a jeho *Tajnosti pařížské*.⁵⁷ Muñoz Molina v době psaní tohoto textu začínal žít v Madridu se svou budoucí ženou Elvirou a procházel se centrem města a čtvrtí La Latina. Vytvořil pouliční portrét španělského hlavního města konce období přechodu k demokracii.⁵⁸ *Tajnosti madridské* dále vyšly v letech 1994, 1999, 2007 a 2016 (RBA, Seix Barral a Booket).

---

⁵⁵ DÍAZ NAVARRO, Epicteto. Semblanza y bibliografía de Antonio Muñoz Molina. *Castilla. Estudios de Literatura* [online]. 2011, vol. 2, s. 353-407 [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/277272804_Semblanza_y_bibliografia_de_Antonio_Munoz_Molina

⁵⁶ MUÑOZ MOLINA, Antonio. Publicaciones. *Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <http://xn--antoniomuoymolina-nxb.es/publicaciones/>

⁵⁷ DÍAZ NAVARRO, Epicteto. Semblanza y bibliografía de Antonio Muñoz Molina. *Castilla. Estudios de Literatura* [online]. 2011, vol. 2, s. 353-407 [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/277272804_Semblanza_y_bibliografia_de_Antonio_Munoz_Molina

⁵⁸ NAVARRO-DANIELS, Vilma. *Los misterios de Madrid*, de Antonio Muñoz Molina: Retrato callejero y urbano de la capital española a finales de la transición a la democracia. In: *Lehman College* [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <http://www.lehman.cuny.edu/ciberletras/v20/navarrodaniels.html> a CRUZ, Juan. ¿Quién es Lorencito Quesada? In: *El País* [online]. Aug 9, 1992 [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/1992/08/09/cultura/713311215_850215.html a MUÑOZ MOLINA, Antonio. Publicaciones. *Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <http://xn--antoniomuoymolina-nxb.es/publicaciones/>

Nada del otro mundo (Nic z jiného světa)

Druhou a poslední spisovatelovou povídkovou sbírkou je *Nic z jiného světa*, kniha obsahující celkem čtrnáct povídek včetně tří zahrnutých v *Jiných životech*. O své povídkové tvorbě autor hovoří následovně: „Nevím, z jakého důvodu mám v povídkách větší sklon k humoru a fantastičnu, ale jsem vždy současný a realistický. Jak podivné...“⁵⁹ A dále uvádí: „V povídkách mě, na rozdíl od románů, nestojí žádné úsilí psát ironicky, hrát si s fantastičnem ani pohybovat se po dějištích současnosti. Lituji, že jsem [jich] nenapsal víc.“⁶⁰

Sbírka vyšla v letech 1993, 1995, 1996, 1997, 2011, 2013 a 2017 (Espasa Calpe, Plaza & Janés, Seix Barral a Booket).

El dueño del secreto (Nositel tajemství)

V roce 1993 Muñoz Molina pracoval na krátké povídce, která nakonec vydala na tenčí román. Hlavní postavou příběhu je venkovský mladík přicházející do Madridu, začínající student žurnalistiky. Autor se v této knize vrací na začátek roku 1974, do posledních měsíců frankismu a počátků demokracie. Autor příběh hodnotí jako smyšlené osobní vyznání někoho, kdo není on sám, ale mohl by být. Román vyšel pod názvem *Nositel tajemství* poprvé v nakladatelství Julio Ollero a dále v letech 1994, 1997, 1999, 2003, 2007 a 2016 (Ollero y Ramos, RBA, Castalia, Espasa Calpe, MDS Books/Media a Booket).

Ardor guerrero. Una memoria militar (Válečný zápal. Vojenské paměti)

Román *Válečný zápal* neoznačuje Muñoz Molina za válečný román, nýbrž za osobní paměti bez špetky fikce. Proto kniha nese podtitul *Vojenské paměti*. Děj se odehrává na konci 70. let, pár měsíců před pokusem o státní převrat (1981), během nejobtížnějších let španělského přechodu k demokracii. Doba je nahlížena prizmatem zkušenosti mladého muže jménem J-54, který podstupuje vojenskou službu ve Vitorii a San Sebastián. ⁶¹ Kniha vyšla v letech 1995,

---

⁵⁹ «En los cuentos, no sé por qué, soy más humorístico y más propenso a lo fantástico, y siempre contemporáneo y realista. Qué raro...» PLANETA DE LIBROS. *Nada del otro mundo*. *Planeta de Libros* [online]. © 2019 [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <https://www.planetadelibros.com/libro-nada-del-otro-mundo/246968>

⁶⁰ «En los relatos, más que en las novelas, no me ha costado nada ser irónico, ni jugar con lo fantástico, ni moverme por escenarios contemporáneos. Me da pena no haber escrito más.» MUÑOZ MOLINA, Antonio. Publicaciones. *Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <http://xn--antoniomuoymolina-nxb.es/publicaciones/>

⁶¹ DÍAZ NAVARRO, Epicteto. Semblanza y bibliografía de Antonio Muñoz Molina. *Castilla. Estudios de Literatura* [online]. 2011, vol. 2, s. 353-407 [cit. 2019-01-26].

2000, 2004, 2006, 2008, 2013 a 2016 (Alfaguara, Círculo de lectores, Suma de letras, RBA, Punto de lectura a Booket).

Carlota Fainberg

Část knihy *Carlota Fainberg* byla publikována na pokračování v *El País* v létě roku 1994 a následně vydána v *Cuentos de La isla del Tesoro* (Povídky Ostrova pokladů) spolu s povídkami Julia Llamazarese, Juana Marsého, Artura Péreza Reverteho ad. Muñoz Molina se k této své povídce vrátil, prodloužil ji a proměnil v novelu, která vyšla roku 1999 v nakladatelství Alfaguara. Kniha dále vyšla v letech 2001, 2008, 2013 a 2017 (Suma de letras, Mondadori, Punto de lectura a Booket).

En ausencia de Blanca (V Blančině nepřítomnosti)⁶²

V Blančině nepřítomnosti je novela, která původně vycházela, podobně jako *Carlota Fainberg*, po částech v deníku *El País*. Letní příběhy na pokračování přislíbili tomuto periodiku v roce 1996 spolu s Muñozem Molinou také Andreu Martín, Javier Marías, Julio Llamazares a Bernardo Atxaga.⁶³ Příběh vyšel knižně poprvé v roce 1999 a následně v letech 2001, 2002, 2003, 2005, 2007, 2008, 2009 a 2016 (Círculo de lectores, Alfaguara, ONCE, CPB, Suma de letras, Punto de lectura a Booket).

Sefarad

Román *Sefarad* by se svou komplexností a úspěchem dal přiřadit k *Zimě v Lisabonu* či *Polskému jezdci* (viz dále), ostatně autor románu mu přidelil podtitul *Una novela de novelas* (Román románů) a popsal jej jako „mapu všech možných exilů“.⁶⁴ Obzvláště důležité bylo pro historii Pyrenejského poloostrova vyhnání Židů v roce 1492, na které upomíná název románu. *Sefarad* je sdílenou evropskou pamětí 20. století propojující holocaust, španělskou občanskou

---

Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/277272804_Semblanza_y_bibliografia_de_Antonio_Munoz_Molina

⁶² Překlad názvu převzatý od Mariany Houskové. HOUSKOVÁ, Mariana. Muñoz Molina, Antonio. En ausencia de Blanca. In: *iLiteratura* [online]. Jul 30, 2003 [cit. 2019-01-28] Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/13939/www.lckk.cz>

⁶³ EL PAÍS. Realismo y fantasía en agosto. In: *El País* [online]. Jul 31, 1996 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/1996/07/31/cultura/838764003_850215.html

⁶⁴ «(...) un mapa de todos los exilios posibles.» DOSIER. Vivir tentativamente en la literatura: las novelas de Antonio Muñoz Molina. In: *Cuadernos Hispanoamericanos* [online]. Jul 1, 2017 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: <https://cuadernoshispanoamericanos.com/antonio-munoz-molina-dossier/2/>

válku a zločiny komunismu. Muňoz Molina byla za tento román v roce 2013 udělena Cena Jeruzaléma. Kniha vyšla v letech 2001, 2002, 2006, 2007, 2009 a 2013 (Alfaguara, Círculo de lectores, Suma de letras, Punto de Lectura, Seix Barral, Booket a Cátedra).

Ventanas de Manhattan (Manhattanská okna)

Kniha *Manhattanská okna* by se dala přirovnat k autorovým prvním sbírkám článků, k *Městskému Robinsonovi*, kde se spisovatel zaměřoval na město, ve kterém žil, a na dění kolem sebe. V tomto díle Muñoz Molina kombinuje novinářinu, romanopisectví a přidává autobiografické a cestopisné prvky. Kráčí newyorskými ulicemi, po Broadwayi, Central Parku, Bronxu a Harlemu, nejrůznějšími čtvrtěmi, bohatými i chudými, ve stopách Morena Villy a Federica Garcíi Lorky.⁶⁵ V roce 2004 se Muñoz Molina s touto knihou vrací do nakladatelství Seix Barral. Kniha dále vyšla v letech 2004, 2005 a 2016 (Círculo de lectores a Booket).

El viento de la Luna (Vítr na Měsíci)

Muñoz Molina se z New Yorku myšlenkami vrací do dětských let. Autor sám k této knize uvádí, že skrze verše Antonia Machada „Vybavuji si jen ten pocit z věcí/ a vše ostatní se náhle ztrácí./ Jak převeliké jsou laguny mé mysli“⁶⁶ oživuje třináctiletého chlapce a léto roku 1969 strávené v Mágině (fiktivní městečko, viz dále). Vybavuje si vůni zahrad, chlapce, který otci pomáhal odvézt sklizeň na trh, obrazy v černobílé televizi. Vzpomínkami na dětství se prolíná vyprávění o programu Apollo a přistání na Měsíci, ke kterému došlo téhož července.⁶⁷

Román *Vítr na Měsíci* autor věnoval svému otci. Vyšel v letech 2006, 2007, 2008 a 2017 (Seix Barral, Círculo de lectores a Booket).

La noche de los tiempos (Tehdejší noc)

Tehdejší noc je velmi rozsáhlý román (958 s.), jehož pojícím motivem je milostný život madridského architekta, absolventa Bauhausu, který v říjnu 1936 přijíždí vlakem do Spojených států amerických a nechává za sebou ženu a děti ohrožené občanskou válkou.⁶⁸ K napsání knihy

---

⁶⁵ BEGINES HORMIGO, José M. *La teoría literaria de Antonio Muñoz Molina*. Sevilla, 2006, s. 29n. Dizertační práce. Universidad de Sevilla, Facultad de Filología.

⁶⁶ Šp. Sólo recuerdo la emoción de las cosas/ y se me olvida todo lo demás./ Grandes son las lagunas de mi memoria. MUÑOZ MOLINA, Antonio. Publicaciones. *Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <http://xn--antoniomozmolina-nxb.es/publicaciones/>

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ SANZ VILLANUEVA, Santos. La noche de los tiempos. In: *El Cultural* [online]. Nov 20, 2009 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: <https://www.elcultural.com/revista/letras/La-noche-de-los-tiempos/26180>

Muñoz Molina získal inspiraci při cestách vlakem na podzim roku 2006, když podél řeky Hudson jezdil přednášet na Bard College. Román vyšel v letech 2009, 2010, 2011 a 2017 (Seix Barral, Círculo de lectores a Booket).

Como la sombra que se va (Jako stín na odchodu)

Muñoz Molina prolíná v tomto románu několik osudů, jejichž pojícím prvkem je Lisabon. V roce 1987 se mladý granadský úředník vydá do tohoto města, aby dokončil román *Zima v Lisabonu*. Stejně místo si zvolí pro svůj útěk i James Earl Ray, vrah Martina Luthera Kinga. V knize se tak prolínají cesty memphiského vraha, mladého Antonia a muže, který píše jejich příběhy. V roce 2014 román vydal Seix Barral a dále v letech 2015 a 2016 nakladatelství Círculo de lectores a Booket.

Un andar solitario entre la gente (Osaměle kráčet mezi lidmi)

V románu *Osaměle kráčet mezi lidmi* autor jde po stopách de Quinceyho, Baudelairea, Benjamina, Poea, Joyce, Whitmana, Lorky ad. ulicemi Madridu, Paříže a New Yorku. Opět přistupuje k naléhavým problémům dnešní společnosti, o kterých slyšíme denně. Oslavuje ekologii a recyklaci, která tvoří z odpadu umění, a odsuzuje kapitalismus. Také se ptá: Co si o naší generaci pomyslí budoucí archeologové? Odpovědí je: odpad a plasty.⁶⁹ Knihu vydal v roce 2018 Seix Barral.

24. října 2017 vyšel v deníku *El Mundo* článek o knize nesoucí název *Bajo la luz tranquila de Granada* (V poklidném světle Granady), kterou Muñoz Molina nedokončil. O tomto projektu, který nazval podle Cernudova verše obsaženého v básni věnované Lorcově smrti, spisovatel mluvil v projevu předneseném v Akademii krásné literatury v Granadě v říjnu 2017. Tento projekt byl zřejmě přerušen a ztracen při jedné z výměn autorova počítače a je otázka, zdali dostane v budoucnu knižní podobu.⁷⁰

---

⁶⁹ RODRÍGUEZ MARCOS, Javier. Antonio Muñoz Molina: "Our legacy will be a pile of garbage." In: *El País* [online]. Feb 19, 2018 [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: https://elpais.com/elpais/2018/02/14/inenglish/1518629146_248023.html a PLANETA DE LIBROS. Un andar solitario entre la gente. *Planeta de libros* [online]. [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: <https://www.planetadelibros.com/libro-un-andar-solitario-entre-la-gente/264432>

⁷⁰ RAMOS, Ramón. Antonio Muñoz Molina, Bajo la luz tranquila de Granada. In: *El Mundo* [online]. Oct 24, 2017 [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: <https://www.elmundo.es/cultura/literatura/2017/10/24/59ee83e622601d916b8b4644.html>

2 VLADIMÍR MEDEK

Vladimír Medek (nar. 11. května 1940 v Pardubicích) je překladatel ze španělštiny, portugalštiny a angličtiny, který převedl k roku 2018 přes čtyřicet titulů. V roce 1957 v Pardubicích odmaturoval a následně se přihlásil na Vysokou školu ekonomickou v Praze, v roce 1967 získal titul inženýra. Na počátku 60. let pracoval na Kubě jako překladatel, následující léta se pohyboval v oblasti skloprůmyslu a věnoval se také překládání. Mezi lety 1965–1973 pracoval v Skloexportu Liberec v obchodním oddělení. V roce 1971 byl vyloučen z komunistické strany a dostal desetiletý zákaz publikační činnosti. Poté přešel do Sklounionu Libochovice, kde zastával pozici vedoucího odbytu do roku 1987. V tehdejší době si Vladimír Medek přivydělával technickými překlady. Další tři roky byl zaměstnán v oddělení marketingu Crystalexu Nový Bor. V první polovině 90. let byl ředitelem španělsko-české zastupitelské firmy Kavaliera Cecomexu v Madridu. V roce 1997 se vrátil do firmy Crystalex, kde se stal obchodním ředitelem.⁷¹

2.1 Autorská tvorba

Přestože je Vladimír Medek znám hlavně jako překladatel, je i autorem několika knih. V roce 1963 vydala Mladá fronta v edici Mladé cesty Medkovu básnickou sbírku *Ohně*. Tyto verše zaměřené na osobní city i na člověka a okolní svět napsal autor mezi lety 1960 a 1962, tedy v období vysokoškolských studií. První báseň této čtyřicetistránkové sbírky je holdem S. K. Neumannovi.⁷² První Medkovy překlady souvisejí právě s poezií. Když se pokoušel psát vlastní básně, překládal si Heineho a Verlaina, aby věděl, jak píší jiní autoři.⁷³ Mezi autorskou tvorbou Vladimíra Medka nalezneme také jednu knihu pro děti a mládež, kterou vydal v roce 1996 Albatros pod názvem *O hodináři Filipovi a skřítku Hodinářičkovi*.

Dále se tento autor a překladatel věnoval žánrům fantasy a sci-fi. Kniha *Krev na Maltézském náměstí* je povídkovým souborem, kde se obyčejný člověk setkává s nadpřirozenem, s bytostmi jako jsou vlkodlaci, upíři, přízraky, nesmrtelní apod. Kniha vyšla

---

⁷¹ DATABÁZE OBCE PŘEKLADATELŮ. Medek Vladimír. *Obec překladatelů* [online]. ©2016-2019 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <http://databaze.obecprekladatelu.cz/databaze/M/MedekVladimir.htm>

⁷² DATABÁZE KNIH. Ohně. *Databáze knih* [online]. ©2008-2019 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/ohne-286323>

⁷³ NĚMEC, Jan. Márquezovi nesmíte věřit ani slovo. *Host*. 2015, roč. XXXI, č. 7, s. 66-71. ISSN 1211-9938.

v roce 1992 v nakladatelství Ivo Železný, v roce 2014 připravilo nakladatelství Jonathan Livingston tuto publikaci v elektronické podobě.⁷⁴ V roce 2007 vyšel v nakladatelství Millennium Publishing i autorský výbor sci-fi povídek s názvem *Bronzová planeta a jiná řešení*.

2.2 Překlady ze španělštiny

Ze španělsky psaných literatur přeložil Vladimír Medek dosud jednatřicet titulů.⁷⁵ Následující podkapitoly detailněji rozvádějí největší překladatelovy počiny a stručně zmiňují i další španělsky píšící autory a jejich díla, která Vladimír Medek převáděl. Na začátek se však stručně zmiňme o nakladatelském pozadí, které se skrývá za Medkovými největšími překlady.

Od 60. let do Sametové revoluce spolupracoval Vladimír Medek výhradně s nakladatelstvím Odeon. Toto nakladatelství vzniklo v roce 1953 pod názvem Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění (SNKLHU). Sídlo na Národní třídě 36 a již v roce 1953 mělo svůj Klub čtenářů, který čítal více než čtyři sta tisíc členů. O tři roky později vznikl pod nakladatelstvím dvouměsíčník současné prózy a poezie *Světová literatura*. V roce 1961 byl hudební odbor přesunut pod Státní hudební nakladatelství (předchůdce Supraphonu), a tak se název nakladatelství zkrátil na Státní nakladatelství krásné literatury a umění (SNKLU). Od 1. ledna 1966 pak můžeme hovořit o Odeonu, jehož název navázal na nakladatelství založené Janem Fromkem v období první československé republiky, tento podnik definitivně skončil svou činností v roce 1949, kdy byla ukončena veškerá činnost soukromých nakladatelů. 60. léta byla pro nakladatelské odvětví velmi příznivá. Přibývalo vydávaných autorů, domácích i zahraničních, rostly náklady knih, nakladatelé žádali zrušení cenzury a vznikl také Svaz českých nakladatelských, vydavatelských a knihkupeckých podniků.⁷⁶

V 50. letech se do hispánské redakce Odeonu dostal Josef Čermák, který později vystřídal hispanistu Eduarda Hodouška a v roce 1968 se stal šéfredaktorem celého Odeonu. V 60. letech začal s Kamilem Uhlířem vydávat tehdy u nás neznámé autory tzv. latinskoamerického boomeru, protože Latinská Amerika byla na rozdíl od Španělska revolučním

---

⁷⁴ KOSMAS. Krev na Maltézském náměstí. *Kosmas* [online]. [cit. 2019-01-31]. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/199354/krev-na-maltezskem-namesti/#pos=300>

⁷⁵ Komplettní seznam Medkových překladů a knih obsahuje Příloha č. 3.

⁷⁶ KOZÁK, Vratislav. Nakladatelství Odeon – Vstupní brána do světové literatury. Praha: 2014, s. 16n. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Fakulta humanitních studií. Pracoviště oboru Orální historie – soudobé dějiny.

územím.⁷⁷ Už v roce 1960 přeložil Eduard Hodoušek Carpentierův román *Království z tohoto světa*. Za nejplodnější období však můžeme označit rok 1966, kdy vyšly knihy *Město a psi* od Maria Vargase Llosy v nákladu osmi tisíc šesti set kusů, *Nejprůzračnější kraj* a *Smrt Artemia Cruze* od Carlose Fuentesu v neuvěřitelných nákladech jednadevadesát tisíc a čtyři tisíce dvě stě kusů a konečně Cortázarův *Pronásledovatel* v nákladu šesti tisíc kusů. Ve stejném roce vychází v Odeonu Vladimíru Medkovi román Josého Donosa *Korunovace*. Vladimír Medek překládal pro Odeon v té době současné latinskoamerické autory a produkci Pyrenejského poloostrova se vůbec nevěnoval.⁷⁸ Pokud hovoříme o redaktorech španělské literatury působících ve „starém“ Odeonu, musíme zmínit také hispanisty Jana Schejbala a Jana Hlouška.

V 90. letech byla budoucnost Odeonu velmi nejasná, nakladatelství prošlo několika pokusy o reorganizaci, až nakonec tuto značku koupilo v roce 1999 vydavatelství Euromedia Group. V roce 1990 odešel do penze i zmíněný Josef Čermák, kteří hovoří o rozpadu Odeonu jako o veliké škodě pro českou kulturu. „Je těžké pochopit, že zmizelo nakladatelství se statisícovou čtenářskou obcí, s Klubem čtenářů, v němž nejzásadnější titul dosáhl nákladu bezmála dvě stě tisíc výtisků (...).“⁷⁹

Po Sametové revoluci přeložil Vladimír Medek několik titulů i pro nový Odeon, který navázal na tradici vydávání Garcíi Márqueze a mezi lety 2003 a 2018 připravil a publikoval kompletní dílo tohoto autora. Zdaleka již však nelze hovořit o výhradní spolupráci mezi tímto překladatelem a nakladatelstvím. Po roce 1989 převedl uvedený překladatel mnohá díla i pro Albatros, Argo, Garamond, Mladou frontu a nakladatelství Hynek a jeho pozornost se naopak upřela spíše k současným autorům španělské provenience.

2. 2. 1 Gabriel García Márquez

K překládání Gabriela Gracíi Márqueze (1927–2014) se Vladimír Medek dostal v nakladatelství Odeon, kde mu, dle vlastních slov, vložili *Sto roků samoty* do tašky se slovy, ať se na knihu podívá a rozhodne se, zdali ji chce překládat.⁸⁰ „V roce 1967 jsem v tehdejším Odeonu dostal knížku od spisovatele, kterého jsem vůbec neznal, ze země, o který jsme věděli jen tak něco málo ze zeměpisu, a otevřel jsem ji a přečetl jsem první větu (...). „O mnoho let

---

⁷⁷ RUBÁŠ, Stanislav, ed. *Slovo za slovem: s překladateli o překládání*. Praha: Academia, 2012, s. 24. Paměť; sv. 47. ISBN 978-80-200-2054-3.

⁷⁸ Viz Příloha č. 4.

⁷⁹ RUBÁŠ, Stanislav, ed. *Slovo za slovem: s překladateli o překládání*. Praha: Academia, 2012, s. 39. Paměť; sv. 47. ISBN 9788020020543

⁸⁰ NĚMEC, Jan. Márquezovi nesmíte věřit ani slovo. *Host*. 2015, roč. XXXI, č. 7, s. 66-71. ISSN 1211-9938.

později tváří v tvář popravčí četě vzpomněl si plukovník Aurelian Buendía na ono vzdálené odpoledne, kdy ho otec vzal k cikánům, aby si prohlédl led.‘ A otevřel se mi celý nový svět, kniha byla *Sto roků samoty*, podle mého názoru jeden z velkých románů 20. století. (...)“⁸¹ Poprvé překladatel otevřel toto obrovské dílo kolumbijského nositele Nobelovy ceny za literaturu (1982) ve vlaku směřujícím do Liberce, následujícího rána potvrdil nakladateli, že zakázku přijímá. Kniha mu učarovala, ale netušil, že pracuje na zcela zásadním díle 20. století, podobně jako nakladatel, který tehdy schválil náklad dva tisíce kusů.

O *Sto rocích samoty* hovoří Vladimír Medek jako o největší knize, na které pracoval, a zároveň jako o svém největším překladatelském úspěchu.⁸² Stejného názoru je i druhá Márquezova překladatelka do češtiny Blanka Stárková. Ve svém článku o Gabrielu Garcíu Márquezovi uvádí, že se jedná o „(...) jeden z nejlepších překladů v české literatuře. Je to překlad plný tvořivé a nebojácné energie, přitom zcela respektující autora a jeho styl, překlad přesný.“⁸³ Dle jejích slov Vladimír Medek našel klíč k překladu „márquezovské věty“, která je rytmická a nese nezadržitelné dynamické vyprávění. Tam, kde Márquez využívá nominální povahu španělštiny, Medek využívá verbální povahu češtiny. „Vznikl tak překlad, který v jiném jazykovém systému poskytuje čtenáři stejnou rozkoš, úžas a estetický zážitek jako v jazykovém systému originálu.“⁸⁴ „Vladimír Medek tuto knihu přeložil tak, jak by ji Márquez napsal, kdyby psal v češtině, tedy kongeniálně. Pro mě je to referenční márquezovský překlad.“⁸⁵

Sto roků samoty vyšlo poprvé v Buenos Aires v červnu 1967 v nákladu osmi tisíc kusů, který se vyprodal do týdne. Následující týdny se román neustále dotiskoval. Stal se symbolem „boomu“ hispanoamerické prózy a magického realismu. Český překlad tohoto díla vyšel celkem sedmkrát pod hlavičkou Odeonu, potažmo nového Odeonu (1971, 1980, 1986, 2003,

---

⁸¹ V této práci je užit přepis rozhovoru dostupný z níže uvedeného odkazu. Pořizovatelem elektronického přepisu je ANOPRESS IT, a. s., který neprovádí korektury. Pro srozumitelnost je v této práci do citací doplněna správná interpunkce, nespisovné koncovky byly ponechány. KROC, Vladimír a Naděžda HÁVOVÁ. Vladimír Medek: „Vypukla potteromanie a já nevěděl, do jakého ohně jsem strčil prsty.“ In: *Radiožurnál* [online]. Feb 9, 2004 [cit. 2019-01-31]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/vladimir-medek-vypukla-potteromanie-a-ja-nevedel-do-jakeho-ohne-jsem-strcil-6357683>

⁸² Osobní emailová korespondence s Vladimírem Medkem a NĚMEC, Jan. Márquezovi nesmíte věřit ani slovo. *Host*. 2015, roč. XXXI, č. 7, s. 66-71. ISSN 1211-9938.

⁸³ STÁRKOVÁ, Blanka. García Márquez, Gabriel. In: *iLiteratura* [online]. Apr 23, 2014 [cit. 2019-01-31]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/33079/garcia-marquez-gabriel>

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ BEZR, Ondřej. Márquezova nesmrtelnost je v obžerném vyprávění, míní jeho překladatelka. In: *iDNES.cz* [online]. Apr 19, 2014 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/blanka-starkova-hovori-o-marquezovi.A140418_143341_literatura_ob

2006, 2012 a 2015). V roce 1997 román vyšel také v nakladatelství Hynek a roku 2005 knihu vydalo pro edici Světová literatura Lidových novin nakladatelství Euromedia Group.

Na pomezí reálného a fiktivního leží také Márquezova autobiografie *Žít, abych mohl vyprávět* (*Vivir para contarla*), dílo v některých scénách až nápadně podobné *Sto rokům samoty*. Jak uvedl Vladimír Medek: „Márquezovi nesmíte věřit ani slovo. Márquez vypráví a jeho autobiografie není o nic méně fiktivní než původní román.“⁸⁶ „Takže buď těch *Sto roků samoty* nebyl žádnéj magickej realismus, ale prostý záznam skutečnosti, která sama o sobě byla magická, nebo jsou v paměti právě tak vyfabulovaný jako původní román. Pravdivá je samozřejmě ta druhá odpověď. Márquez je především geniální fabulátor a o jeho knize musíme říct to, co napsal sám o svých rozhovorech pro tisk: Jsou to smyšlenky o mém životě.“⁸⁷

8. října 2002 vyšla kniha *Žít, abych mohl vyprávět* ve všech španělsky mluvících zemích. V Kolumbii se prodaly tři miliony kusů, ve Španělsku se náklad tří set tisíc kusů vyprodal během čtrnácti dnů. Ve Spojených státech amerických se dokonce nečekalo na anglický překlad a autobiografie zde vyšla v originálním španělském znění v nakladatelství Knopf.⁸⁸ Kniha, která vypráví příběh „Gabových“ prarodičů, rodičů, městečka, jež bylo předobrazem Maconda, o seznamování se světovou literaturou i o návštěvách Československa a o cestách po světě, vyšla v Medkově překladu v roce 2003 v novém Odeonu.

Z Márquezovy tvorby Vladimír Medek přeložil dalších šest knih. *Dvanáct povídek o poutnících* (*Doce cuentos peregrinos*) vyšlo v letech 1996 a 2000 v nakladatelství Hynek a dále 2005 a 2012 v novém Odeonu. Stejná nakladatelství publikovala v Medkově překladu i *O lásce a jiných běsech* (*Del amor y otros demonios*), v roce 1997 Hynek a posléze značka Odeon v letech 2004 a 2007. Díla *Dobrodružství Miguela Littína v Chile* (*Aventura de Miguel Littín clandestino en Chile*) a *Zpráva o jednom únosu* (*Noticia de un secuestro*) vydal nový Odeon v roce 2007. Medkovy překlady *Všechna špína světa* (*Hojarasca*) a *Zlá hodina* (*Mala hora*) vydala značka Odeon roku 2006 a a prvně zmíněný román i roku 2012.

V českém prostředí se na převodu Márquezových próz podílelo celkem sedm překladatelů. V dřívějším nakladatelství Odeon bylo spíše zvykem, že se autoři rezervovali těm

---

⁸⁶ NĚMEC, Jan. Márquezovi nesmíte věřit ani slovo. *Host*. 2015, roč. XXXI, č. 7, s. 66-71. ISSN 1211-9938.

⁸⁷ KROC, Vladimír a Naděžda HÁVOVÁ. Vladimír Medek: „Vypukla potteromanie a já nevěděl, do jakého ohně jsem strčil prsty.“ In: *Radiožurnál* [online]. Feb 9, 2004 [cit. 2019-01-31]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/vladimir-medek-vypukla-potteromanie-a-ja-nevedel-do-jakeho-ohne-jsem-strcil-6357683>

⁸⁸ HOUSKOVÁ, Mariana. García Márquez, Gabriel (2). In: *iLiteratura* [online]. Dec 16, 2003 [cit. 2019-01-31]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/14963/garcia-marquez-gabriel-2>

překladatelům, kteří na nich již dříve a zdárně pracovali. Ovšem kvůli Medkovu zákazu publikování v 70. letech se Márquezova díla zadávala i jiným překladatelům.

Spolu s Vladimírem Medkem převedla nejvíce Márquezových titulů Blanka Stárková, jejíž překlady tohoto autora vycházely výhradně ve „starém“ Odeonu. Prvním z nich byl výbor Márquezových próz *V tomhle městečku se nekrade*, který vyšel pouze jedenkrát roku 1979. Na této knize se překladatelsky podílela spolu s Blankou Stárkovou i Hana Posseltová, publikaci opatřil doslovem František Vrhel. V roce 1980 vyšly ve *Světové literatuře* *Dobrý Blacamán, prodavač zázraků* (*El buen Blacamán, vendedor de milagros*) a *Jeden z těchto dní* (*Uno de estos días*), *Montielova vdova* (*La viuda de Montiel*). Následoval překlad *Lásky za časů cholery* (*Amor en los tiempos del cólera*), který vyšel hned pětkrát v letech 1988, 2003, 2008, 2011 a 2016. Další Márquezova próza s názvem *Zpověď trosečníka* (*Relato de un naufrago*) vyšla v českém překladu Blanky Stárkové v roce 2004 a o rok později se k českému čtenáři dostala i kniha *Na paměť mým smutným courám* (*Memoria de mis putas tristes*), poslední text, který García Márquez pustil do světa. Naposledy Blance Stárkové vyšly v roce 2008 hned dvě povídkové sbírky, a sice *Pohřeb velké matky* (*Funerales de la Mamá Grande*) a *Neuvěřitelný a tklivý příběh o bezelstné Eréndire a její ukrutné babičce* (*Increíble y triste historia de la cándida Eréndira y de su abuela desalmada*).

Na překladech Garcíi Márqueze se podíleli i velcí překladatelé Josef Forbelský (*Podzim patriarchy*) a Eduard Hodoušek (*Kronika ohlášené smrti*). Dalšími překladateli byli Zdeněk Kalkus (*Generál ve svém labyrintu*) a Lada Hazaiová (*Oči modrého psa*). Ivan Jergl přeložil od Márqueze pro Československý rozhlas v roce 1979 *Příběh trosečníka* (*Relato de un naufrago*).

2. 2. 2 Mario Vargas Llosa

Dalším představitelem latinskoamerického boomu a dalším nositelem Nobelovy ceny za literaturu (2010), kterého Vladimír Medek převáděl do češtiny, je Mario Vargas Llosa (nar. 1936). Jméno tohoto peruánského spisovatele se dostalo do povědomí čtenářů díky prvnímu románu *Město a psi* (*La ciudad y los perros*), který vyšel v Odeonu roku 1966 v překladu Miloše Veselého. Největší úspěch Vargasu Llosovi pak přinesl román *Zelený dům* (*La casa verde*), téměř pětisetstránkový svazek, který v rukopisné fázi přesáhl i tisíc stran.⁸⁹ Autor sám uvádí, že strávil téměř rok čtením různých cestopisů o Amazonii, aby si doplnil znalosti této oblasti. Jen z lexikálního hlediska tedy bylo román nesmírně náročné převést. Vladimír Medek uchovával kvůli zákazu publikování hotový překlad *Zeleného domu* v šuplíku asi deset let. Román v Odeonu konečně vyšel až v roce 1981 v desetitisícovém nákladu, opatřený doslovem

---

⁸⁹ VARGAS LLOSA, Mario. Interview. In: *A fondo*. TV, TVE, 27. března 1976.

Hedviky Vydrové. Druhého vydání se kniha dočkala v roce 2005 v nakladatelství Mladá fronta. Mario Vargas Llosa za *Zelený dům* obdržel Cenu Rómula Gallegose roku 1967 v Caracasu.⁹⁰

Vladimír Medek dále přeložil i knihu *Pantaleón a jeho ženská rota* (*Pantaleón y las visitadoras*), která přinesla spisovateli Latinskoamerickou cenu za literaturu (1975). Český kniha vyšla v roce 1994 v nakladatelství ERM a následně v novém Odeonu roku 2011, podruhé opatřena předmluvou a medailonem od Anežky Charvátové. Vydání *Pantaleóna* předcházela ještě *Válka na konci světa* (*Guerra del fin del mundo*), která vyšla též v překladu Vladimíra Medka ještě ve starém Odeonu roku 1989, doplněna doslovem Jana Hlouška. Posledním Medkovým překladem Vargase Llosy je *Zlobivá holka* (*Travesuras de la niña mala*), kterou vydal Garamond v roce 2007 v edici Transatlantika jako osmý svazek.

Podobně jako tomu bylo u Garcíi Márqueze, i Vargase Llosu převádělo do češtiny vícero překladatelů, kterými byli Libuše Prokopová (*Tetička Julie a zneuznaný génius*), Alena Šimková (*Smrt v Andách*), Anežka Charvátová (*Vypravěč*), Petr Zavadil (*Kozlova slavnost*), Jan Hloušek a Jiří Holub (*Ráj je až za rohem*), Jana Novotná (*Keltův sen*) a Dora Poláková (s Janou Novotnou přeložila *Kdo zabil Palomina Molera?*).

2. 2. 3 Julio Cortázar

Třetím představitelem latinskoamerického boomu, jehož tvorbu Vladimír Medek převáděl do češtiny, byl argentinský autor Julio Cortázar (1914–1984). Argentinského spisovatele předložil českému čtenáři nejdříve překladatel Kamil Uhlíř. V 60. letech překládal pro časopis *Světová literatura* Cortázarovy povídky a roku 1966 publikoval v Odeonu výbor *Pronásledovatel*.⁹¹ Ten obsahoval povídky *Zabraný dům*, *Autobus*, *Kirké* a *Bestiář* ze sbírky *Bestiář* (*Bestiario*), dále povídku *Axolotl* ze sbírky *Konec hry* (*Final del juego*) a *Pronásledovatele* a *Dopisy synovi* ze sbírky *Tajné zbraně* (*Armas secretas*). Podruhé *Pronásledovatel* vyšel v roce 2013 v brněnském nakladatelství B4U v překladu Jana Macheje.

Nejzásadnějším dílem Cortázarovy tvorby je bezpochyby experimentální román *Nebe, peklo, ráj* (*Rayuela*). Tato kniha je naprosto převratným dílem v přístupu ke čtenáři, po němž žádá aktivní účast. Kniha lze číst od první do poslední stránky chronologicky, dále podle autorova doporučení na přeskáčku nebo zkrátka dle vlastní volby. Forma románu je tedy

---

⁹⁰ Vargas Llosa četl cestou z Londýna do Caracasu čerstvě vydaný román *Sto roků samoty*. Při příletu se na letišti poprvé osobně setkal s Garcíou Márquezem, který dorazil z Mexika. VARGAS LLOSA, Mario. Interview. In: *A fondo*. TV, TVE, 27. března 1976.

⁹¹ NEJEDLÁ, Marta. *Překládání Julia Cortázara do češtiny. Průkopníci, zamlčovaní a současní překladatelé: Cortázarův odkaz stále živý*. Praha: 2016, s. 6-8. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Ústav translatologie.

naprosto zásadní a připomíná dětskou hru. Román vyšel v Odeonu poprvé roku 1972. Kvůli výše zmíněným důvodům zůstalo jméno překladatele v anonymitě, tiráž pouze obsahuje větu „Přeloženo ze španělštiny.“ Zamlčený zůstal i autor doslovu s názvem „Román jako otevřená forma“ Kamil Uhlíř. Josef Čermák uvedl o problematice zakázaných spolupracovníků toto: „Sdělovalo se to důvěrně ředitelům po telefonu nebo při osobních schůzkách. Vždy bylo okamžitě informováno ministerstvo kultury a to pak vedlo zákaz bedlivě v patrnosti. Všimněte si, že někde je v tiráži uvedeno pouze ‚přeloženo z angličtiny‘ a chybí tam jméno překladatele. To se stávalo, když k zakazu došlo v době, kdy kniha byla už ve výrobě.“⁹² Vladimír Medek o bezejmenném vydání promluvil takto: „Dodneška tvrdím, že to byla nejchytřejší knížka v Čechách — sama se přeložila, sama si napsala doslov, možná se i sama svázala.“⁹³

Obsah románu taktéž prošel cenzurou, především se jednalo o sexuální a politické pasáže. Vzhledem k situaci vydavatelského průmyslu období 60. let byl náklad dva tisíce kusů tehdy naprosto nicotný. V roce 2001 kniha vyšla ve druhém revidovaném vydání v nakladatelství Mladá fronta. Do tohoto vydání překladatel doplnil pasáže vyškrtnuté cenzurou, předmluvy s názvem „Cortázarův románový mnohostěn“ se ujal Jiří Kratochvíl, autorkou doslovu „Svět pod víčky“ je Hedvika Vydrová.

Ta také sestavila a doslovem opatřila další Cortázarovu povídkovou sbírku s názvem *Změna osvětlení*. Na překladu jednatřiceti krátkých próz se spolu s Hedvikou Vydrovou podíleli Kamil Uhlíř a Bohumila Límová. Odeon vydal tuto publikaci v roce 1990. Rok po vydání *Změny osvětlení* vydala Mladá fronta *Jistého Lukáše (Tal Lucas)* v překladu Miroslava Uličného. Další Cortázarovou překladatelkou je Mariana Housková (přeložila povídkové sbírky *Konec hry* a *Ten, kdo chodí kolem* a spolu s Hedvikou Vydrovou rovněž *Tolik milujeme Glendu*). Po jednom Cortázarově titulu mají na svém kontě i Lada Hazaiová (*Příběhy o kronopech a fáměch*) a Blanka Stárková (*Výherci*). Dosud posledním překladatelem argentinského spisovatele je Jan Machej (zmněný *Pronásledovatel*, povídka *Shledání*).

2. 2. 4 Carlos Fuentes

U zrodu boomu latinskoamerické literatury stál i mexický autor Carlos Fuentes (1928–2012), jehož dílo čítá více než čtyřicet titulů, v českém znění jich máme k dispozici osm. Vladimír Medek se stal vůbec prvním Fuentesovým překladatelem do češtiny převedením

---

⁹² RUBÁŠ, Stanislav, ed. *Slovo za slovem: s překladateli o překládání*. Praha: Academia, 2012, s. 32. Paměť; sv. 47. ISBN 978-80-200-2054-3.

⁹³ NĚMEC, Jan. Márquezovi nesmíte věřit ani slovo. *Host*. 2015, roč. XXXI, č. 7, s. 66-71. ISSN 1211-9938.

novely *Aura* (*Aura*), která vyšla v časopisu *Světová literatura* roku 1965. Následovaly zmíněné překlady *Nejprůzračnější kraj* a *Smrt Artemia Cruze*. O překlad Fuentesovy románové prvotiny se zasloužil Eduard Hodoušek. *Smrt Artemia Cruze* překládala Hana Posseltová a doslovem ji opatřil Zdeněk Velíšek.

Po tomto velikém úspěchu však zůstal mexický spisovatel až do přelomu tisíciletí umlčen. Krátce po srpnových událostech roku 1968 navštívil spolu s Juliem Cortáza a Gabrielem Garcíou Márquezem Československo, ale kvůli kritickému postoji vůči invazi byl zařazen mezi nevyhovující autory a český čtenář se ho opět dočkal až v roce 2001, kdy v nakladatelství Rybka vyšel román *Diana aneb Osamělá lovkyně* (*Diana o la cazadora solitaria*) v překladu Martiny Hulešové.⁹⁴ O dva roky později převedla Anna Tkáčová pro nakladatelství Mladá fronta esej *Pohřbené zrcadlo* (*Espejo enterrado*), pojící se k oslavám pětistého výročí objevení Ameriky.

V roce 2005 přeložil Vladimír Medek pro nakladatelství Garamond román *Starý gringo* (*Gringo viejo*) a zahájil jím již zmíněnou edici Transatlantika. *Starý gringo* je považován za jedno z Fuentesových vrcholných prozaických děl, které autor psal dle vlastních slov dvacet let. Autor se inspiroval příběhem kalifornského novináře Ambrose Bierce, který se v jednámdesáti letech vydal do Mexika, aby sledoval průběh tamní revoluce, a poté záhadně zmizel. Román byl předlohou ke stejnojmennému filmu s Jane Fondovou v hlavní roli, který natočil roku 1989 argentinský režisér Luis Puenzó.⁹⁵

V roce 2006 byla po Carlosi Fuentesovi pojmenována knihovna Cervantesova institutu v Praze a o rok později spisovatel naposledy navštívil Českou republiku. V roce 2009 přeložila Jana Zamorová pro nakladatelství Brána *Orlí křeslo* (*Silla del águila*). Posledním Fuentesovým románem a dosud i posledním českým překladem tohoto autora je román *Vlad* (*Vlad*), o jehož překlad pro nakladatelství Argo se zasloužila Anežka Charvátová.

Jak již bylo zmíněno, v pověstném roce 1966 vyšel Vladimíru Medkovi v Odeonu překlad prvního románu chilského spisovatele **Josého Donosa** (1924–1996) *Korunovace*, ke

---

⁹⁴ TKÁČOVÁ, Anna. Fuentes, Carlos. In: *iLiteratura.cz* [online]. Oct 10, 2003 [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/14393/fuentes-carlos> a TKÁČOVÁ, Anna. Fuentes, Carlos. In: *iLiteratura.cz* [online]. May 18, 2013 [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/30057/fuentes-carlos>

⁹⁵ ŠKODA, Stanislav. Fuentes, Carlos: Starý gringo 1. In: *iLiteratura.cz* [online]. Sep 6, 2005 [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/17771/fuentes-carlos-stary-gringo-1> a NAGY, Ladislav. Fuentes, Carlos: Starý gringo 2. In: *iLiteratura.cz* [online]. Sep 6, 2005 [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/17773/fuentes-carlos-stary-gringo-2>

kterému připojil doslov Kamil Uhlíř. Dále mezi Medkovými tituly najdeme Kubánce **Josého Lezamu Limu** (1910–1976), jemuž v českém jazyce vyšel výbor básní *Noc na ostrově* (Odeon 1982), uspořádaný Josefem Forbelským. Dále se Medek zasloužil o překlad románu *Šest problémů pro dona Isidra Parodiho* (Odeon, 1968 a Argo, 2015), který je podepsán jménem **Honorio Bustos Domecq**, pseudonymem, pod kterým publikovali argentinští autoři Jorge Luis Borges (1899–1986) a Adolfo Bioy Casares (1914–1999). Z dalších žijících latinskoamerických autorů Vladimír Medek přeložil pouze Argentince **Eduarda Sacheriho** (nar. 1967) a jeho román *Otázka, kterou má v očích* (Edit, 2012).

Co se týče Pyrenejského poloostrova, Vladimír Medek se zaměřuje na autory současné a zatím výhradně na prózu. Po Antoniu Muñozu Molinovi musíme na prvním místě zmínit spisovatele a novináře **Artura Péreze-Reverteho** (nar. 1951). Tohoto autora převáděli do češtiny hned čtyři překladatelé. Nejvíce právě Vladimír Medek, jemuž vyšly překlady románů *Hřbitov bezejmenných lodí* (Mladá fronta, 2002), *Kůže na buben* (Knihní klub, 2004), *Královna jihu* (Knihní klub, 2005 a Alpress, 2012) a *Tango staré gardy* (Argo, 2016). Bronislava Skalická přeložila dílo *Vlámský obraz* (Alpress, 1997) a pro stejné nakladatelství o rok později i *Šermířského mistra*. V letech 2000 a 2016 vyšel v překladu Anežky Charvátové *Dumasův klub aneb Richelieuův stín* nejdříve v Mladé frontě a následně v Argu. Nejnovějším překladem Péreze-Reverteho do češtiny je *Obléhání*, které převedl Jan Hloušek opět pro Argo v roce 2017.

V roce 2006 vyšel v Mladé frontě thriller **Julie Navarrové** (nar. 1953) *Bratrstvo turínského plátna*. Dále Vladimír Medek převedl fantastickou trilogii pro mládež *Válka čarodějek* od spisovatelky **Maity Carranzové** (nar. 1958). Všechny tři díly, tedy *Klan vlčice*, *Ledovou pustinu* a *Odinu kletbu* publikovalo nakladatelství CoBoo v letech 2010–2012. Od **Luise Leanteho** (nar. 1963) vyšel v češtině román *Pamatuj, že tě mám rád* (Odeon, 2010). V Medkově překladu vyšly i dva tituly **Juana Gómeze Jurada** (nar. 1977). Prvním byl detektivní román *Vykonavatel* (Domino, 2013), druhým *Zloděj ze Sevilly* (Argo, 2015). Pro nakladatelství Argo Vladimír Medek přeložil i baskickou autorku **Marian Izaguirreovou** (nar. 1951) a její bestseller *Když život ještě býval náš* (Argo, 2015).

3 NAKLADATELSKÝ REDAKTOR

„Co je to nakladatelství? Pro jedny vágní pojem, pod kterým si nedokáží představit nic konkrétního, pro druhé tajemná budova či místo, kde se knihy dokonce snad i píší, a pro poslední chaos, z něhož kupodivu mnohdy něco vznikne. Ti první, to jsou příležitostní čtenáři, druzí čtenáři naopak věrní, a konečně ti poslední, to jsou autoři, redaktori a nakladatelé.“⁹⁶

3.1 Vymezení pojmů

Dle *Slovníku spisovné češtiny* je vydavatel: „1. kdo má oprávnění vydávat knihy, časopisy ap.: vydavatel knih, hudebnin (...). 2. kdo připravuje díla liter., hud. aj. k tisku (...).“ Vydavatelství je tedy podnik většího charakteru, který se nezabývá pouze publikováním knih, ale také jiných tiskovin (novin, časopisů apod.). Například *Economia, a.s.* je vydavatelstvím ekonomického a odborného tisku a provozovatelem online médií, mezi vydávané tištěné tituly *Economie* patří *Ego*, *Hospodářské noviny*, *Respekt* a sedm dalších.⁹⁷ Vydavatelství pod sebe může zahrnovat i nakladatelství, např. vydavatelství *Mladá fronta, a. s.* se dělí na sedm divizí a jednou z nich je *Divize Knihy*.⁹⁸

Oproti tomu nakladatel je dle stejného slovníku: „kdo financuje a zajišťuje vydávání knih.“ Tuto stručnou definici nakladatele doplníme citací o kulturní, ekonomické a sociální hodnotě nakladatelství v rámci společnosti: „Nakladatel či nakladatelství tak slouží jako citlivý seismograf duchovního a materiálního niveau dané společnosti.“⁹⁹ Společenské působení instituce, jako je nakladatelství, však podléhá dobovým tendencím a politické situaci, jako příklad rozdílného postavení nakladatelů v naší zemi uveďme léta 1949 a 1989. Na sklonku 50. let byla všem podnikatelům zastavena činnost soukromého vydávání knih a dalších hudebních a neperiodických publikací a nakladatelství byla zestátněna. Do roku 1989

---

⁹⁶ HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace: určeno pro posl. fak. sociálních věd Univ. Karlovy*. Praha: Karolinum, 1993, s. 50. ISBN 80-7066-767-2.

⁹⁷ UNIE VYDAVATELŮ. Členové a jejich tituly. *Economia a. s. Unive vydavatelů* [online]. ©2013 [cit. 2019-02-16]. Dostupné z: http://www.unievychavatelu.cz/cs/unie_vychavatelu/clenove_jejich_tituly?vydavatel-detail=133

⁹⁸ Nakladatelství *Mladá fronta* je se svou působností na našem trhu od roku 1945 nejstarším nepřetržitě fungujícím vydavatelem knih v České republice. *MLADÁ FRONTA. Divize knihy. Mladá fronta* [online]. ©2019 [cit. 2019-02-16]. Dostupné z: <https://www.mf.cz/skupiny/divize-knihy/>

⁹⁹ HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace: určeno pro posl. fak. sociálních věd Univ. Karlovy*. Praha: Karolinum, 1993, s. 34. ISBN 80-7066-767-2.

v Československu fungovalo něco přes čtyřicet státních nakladatelství,¹⁰⁰ po Sametové revoluci rychle vznikala nakladatelství nová, k roku 2000 jich bylo evidováno 2 898 a podle loňských údajů existuje v České republice celkem 7 225 nakladatelství.¹⁰¹

Na cestě knihy ke čtenáři stojí nakladatel hned na druhé pozici za autorem. Stará se o příjem rukopisů, vyhledávání titulů a autorů a s tím spojenou právní agendu, která obsahuje uzavírání licenčních smluv nejen s autorem, ale i s dalšími subjekty, které na vydání knihy participují (překladatel, grafik, ilustrátor, typograf, autor předmluvy či doslovu ad.).

Dále je nakladatelství odpovědno za redakční zpracování knihy (redakce, výtvarné zpracování, korektury apod.). Následně nakladatel určí datum vydání, náklad, cenu, zadává knihu do tiskárny a připravuje marketingovou propagaci titulu. Poté, co kniha získá fyzickou podobu, putuje do skladu či přímo k distributorovi, od něj ke knihkupci a konečně ke čtenáři. Po vydání knihy musí nakladatel kontaktovat agenturu ISBN, oznámit publikaci osmnácti knihovnám stanoveným ze zákona, rozeslat pět povinných výtisků, autorské a recenzní výtisky.¹⁰²

V rámci nakladatelství nalezneme pracovníky různých profesí, následující pasáže se zaměří pouze na jednoho konkrétního zaměstnance, kterým je redaktor. Redaktor je podle *Slovníku spisovného jazyka českého* ten, „1. kdo vykonává redakci, podílí se na ní; člen redakce: hlavní, vedoucí, výkonný r. deníku; odpovědný r.; rozhlasový a televizní r-ři; r. ČTK; sportovní r-ři a reportéři; – r. nakladatelství, knihovny, publikace; vědecký r. díla; technický, jazykový r. 2. řídč. kdo upravuje něj. text, literární dílo ap.: r. zápisu, rezoluce (...).“ Někdy se ovšem slovo redaktor zaměňuje s termínem editor. *Akademický slovník cizích slov* totiž popisuje editora následovně: „1. vydavatel slovesných n. hud. děl; redaktor, vedoucí autorského kolektivu, 2. kdo řídí vydávání novin, rozhlasové, televizní vysílání: e. odpovídá za přípravu vysílání.“

Z uvedeného tedy vyplývá, že se činnosti redaktora a editora mohou prolínat a není zcela jasně vymezena hranice mezi jedním a druhým. Editor u nás bývá spojován spíše s působením v médiích. V oblasti knižního nakladatelství však pro zjednodušení chápeme editora jako pracovníka odpovědného za kritická vydání knih a redaktora jako osobu odpovědnou za

---

¹⁰⁰ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: Příručka pro nakladatele*. Příbram: Pistorius a Olšanská, 2011, s. 36. ISBN 978-80-87053-50-8.

¹⁰¹ JEŘÁBEK, Antonín. Mezinárodní registrační systémy. In: *Národní knihovna České republiky* [online]. Jan 17, 2019 [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.nkp.cz/sluzby/sluzby-pro/isbn-ismn-issn>

¹⁰² PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: Příručka pro nakladatele*. Příbram: Pistorius a Olšanská, 2011, s. 134-137. ISBN 978-80-87053-50-8.

konkrétní knihu a její správnost a úpravu, ačkoli redaktor může mít na starosti celou edici,¹⁰³ tedy „soubor publikací vyznačujících se jistými společnými znaky vnějšími a vnitřními“.¹⁰⁴

Pokud se podíváme na španělskou terminologii, slovo *editor* znamená „člověk, který publikuje prostřednictvím tisku nebo jiným způsobem nějaké dílo (...)“ a „člověk, který edituje nebo upravuje text.“¹⁰⁵ Ve španělštině se tedy slovo *editor* užívá jak ve významu redaktora coby úpravce textu k publikaci, tak i nakladatele.

V anglicko-jazyčných publikacích se názvosloví může značně lišit. Brian Mossop v knize *Revising and Editing for Translators* používá výraz *editor* jako název profese, zatímco *reviser* nikoli. Činnost nazvaná slovem *revising* ve významu „čtení překladu za účelem detekce problematických pasáží a provedení potřebných změn nebo vylepšení“ se podle autora historicky vyvinula jako část překladatelské profese. *Editing* pak znamená „stejný úkon aplikovaný na texty, jež nejsou překlady.“¹⁰⁶

3.2 Redaktor

Nakladatelský redaktor má v podstatě dvojí úlohu: hledat/přijímat nové tituly a vymýšlet projekty a dále je redakčně zpracovávat, tedy pracovat s textem.¹⁰⁷ Běžnou praxí současnosti je rozdělovat dvě uvedené pracovní náplně redaktora mezi interního a externího pracovníka nakladatelství.

Interní redaktor by se čím dál častěji dal označit termínem *product manager*. V rámci procesu akvizice rukopisu je to právě tento redaktor, který vybírá a doporučuje konkrétní titul, a přímo tak ovlivňuje jeho publikaci. Měl by velmi dobře znát oblast specializace vydávaných knih, ať už se jedná o slovníky, encyklopedie, učebnice, překlady z konkrétních jazyků apod.

---

¹⁰³ HAJDOVÁ, Marie. *Informační chování redaktorů ve vydavatelském průmyslu*. Praha: 2013, s. 22–24. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Ústav informačních studií a knihovnictví.

¹⁰⁴ MAGINCOVÁ, Dagmar. *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008, s. 15. ISBN 978-80-86818-83-2.

¹⁰⁵ «Persona que publica por medio de la imprenta u otro procedimiento una obra (...). Persona que edita o adapta un texto.» REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. *Diccionario de la lengua española* [online]. Edición del Tricentenario. [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <http://dle.rae.es/?id=SihVF3L>

¹⁰⁶ “In this book, revising means reading a translation in order to spot problematic passages, and making any needed corrections or improvements. Editing is the same task applied to texts which are not translations.” MOSSOP, Brian. *Revising and editing for translators*. 3rd edition. London: Routledge, 2014, s. 1. Translation practices explained. ISBN 978-1-138-78671-4.

¹⁰⁷ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: Příručka pro nakladatele*. Příbram: Pistorius a Olšanská, 2011, s. 143. ISBN 978-80-87053-50-8.

Také by měl mít přehled o vývoji knižního trhu, obzvlášť ve svém zaměření. Ročně může mít takový člověk na starosti několik desítek knih a není v lidských silách zredigovat je všechny sám. Pokud hovoříme o poctivé redakční práci v „řemeslném“ slova smyslu, je svědomitě možné zpracovat deset až patnáct knih ročně.¹⁰⁸ Nakladatelský redaktor tudíž může, ba dokonce musí, zadávat redigování, korektorské i grafické práce externistům a sám se navíc podílet například na propagaci titulu.¹⁰⁹ Dalo by se tedy říct, že redaktoři, kteří „pouze“ čtou a redigují knihy, přestávají být stálými zaměstnanci nakladatelství, a ta si na tuto práci najímají externí odborníky, kteří mají příslušné vzdělání, jazykové znalosti apod. Tuto situaci stručně shrnuje Ján Ferencík: „Moderná vydavateľská činnosť kotví na jednej strane v ekonomických skutočnostiach, na druhej strane je spojená s umením a vedou.“¹¹⁰

Redigování je přirozeně především tréninkem pozorného čtení. Pokud redaktor nepozoruje chybu, nemůže ji opravit. Při práci s textem samotným si musí redaktor vždy uvědomit, že jeho úkolem je opravovat chyby, nic víc a nic méně. Úkolem redaktora není provádět změny, nýbrž hledat problémy. Dobrý redaktor by měl být vybaven teoretickými znalostmi, které mu umožňují analýzu a interpretaci textu. Text by měl umět posoudit v rovině společensko-kulturní, literární, jazykové a stylistické. V textu se zaměřuje především na pravopis a autorovy (překladelovy) jazykové a stylistické chyby.

Dále dbá na jednotnost pravopisných jevů (např. psaní spřežek), popřípadě upravuje interpunkci. Ani tyto činnosti však nemůže redaktor provádět automaticky, vždy si musí ověřit, zdali některé pravopisné či stylistické zvláštnosti nejsou záměrem autora díla. Výsledný „text“ vydávaného díla musí zachovávat specifickou podobu autorova jazyka a stylu (...).“¹¹¹

„Redaktor beletrie (zejména u překladů) musí mít dobrou znalost literatury dané jazykové oblasti, musí dbát na přesnost jazykového žánru a adekvátnost českého výrazu. Nestačí přitom jen významová či věcná přesnost, důležité jsou i konotace, pocitové zařazení atd.“¹¹² Slovo „musí“ je v této citaci vzhledem k redaktorovi možná až příliš přísné.

---

¹⁰⁸ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: Příručka pro nakladatele*. Příbram: Pistorius a Olšanská, 2011, s. 143n. ISBN 978-80-87053-50-8.

¹⁰⁹ KIRKOSOVÁ, Kateřina. *Mezi rukopisy a knihami: logika a dynamika současného českého literárního pole prizmatem knižních nakladatelů*. Brno, 2016, s. 117n. Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Katedra sociologie.

¹¹⁰ FERENČÍK, Ján. *Kontexty prekladu*. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1982, s. 90. Horizonty. Malý rad; Zv. 4.

¹¹¹ MAGINCOVÁ, Dagmar. *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008, s. 21. ISBN 978-80-86818-83-2.

¹¹² Tamtéž.

Samozřejmě čím lepší bude mít redaktor znalost výchozího jazyka, tím spíše odhalí nepřesnosti v překladu. Redaktor by měl ovládat výchozí jazyk natolik, aby dokázal kontrolovat úplnost překladu, ověřovat psaní termínů, jmen, číslic apod. a posoudit, zdali překlad respektuje strukturu textu předlohy. Také by měl být schopen odhalit překlady v pasážích citovaných ve výchozím jazyce. Stejně tak redaktor kontroluje, zdali překladatel nepodléhá např. syntaxi ve výchozím jazyce a text pouze nepřevádí. „Redaktor tedy dbá o to, aby překlad byl výstižný, adekvátní originálu a aby zachovával svébytnost češtiny.“¹¹³ Právě výborná znalost češtiny by se dala označit za prerekvizitu redaktorské práce. Pokud redaktor ve své práci něco musí, pak je to umět výborně česky.

V rámci přípravy knihy by mělo být nejvíce prostoru věnováno překladateli, tak aby mohl pracovat vlastním tempem. Redaktor by následně měl mít také dostatek času na přečtení překladu a ideálně také na jeho srovnání s originálem. Zredigovaný text se v další fázi předá zpět překladateli a eventuálně se s ním zkonkultují problematické pasáže. Následně putuje text k sazeči a vysázený následně ke korektorovi, který vychtá případné překlady, pravopisné chyby, dělení slov na konci řádku apod. Poté je opět prostor k případným diskuzím a posledním opravám.¹¹⁴ Toto „ideální“ schéma nelze však vždy dodržet. Vladimír Medek například uvedl o překladatelském tempu knih Harryho Pottera následující: „(...) paní Rowlingová fungovala v tom, čemu dneska pohrdavě říká otročí tempo jedné knihy za rok, ale tenkrát to takhle vydávala a nakladatelství Bloomsberry, které ji to tisklo, bylo přesvědčeno, že ve všech zemích se to musí dohonit a vydávat to stejně rychle. (...) bylo nutno to najednou dohnat a ejhle, prakticky současně se měla překládat trojka a čtyřka, no a ta čtyřka má 610 stran.“¹¹⁵

Knihy mají také odpovědného redaktora, který nese zodpovědnost za finální znění textu. I odpovědný redaktor může být externí pracovník, v tomto případě přechází agenda uzavírání smluv, doprovodných textů na obálce, záložkách, v tiráži a v anotacích a propagačních textech na jiného interního pracovníka nakladatelství. Dle Dagmar Magincové odpovědný

---

¹¹³ POKORNÝ, Milan a Dana POKORNÁ. *Redakční práce: jak připravit text k publikování*. Praha: Grada, 2011, s. 39. ISBN 978-80-247-3773-7.

¹¹⁴ KIRKOSOVÁ, Kateřina. *Mezi rukopisy a knihami: logika a dynamika současného českého literárního pole prizmatem knižních nakladatelů*. Brno, 2016, s. 117 a 119. Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Katedra sociologie.

¹¹⁵ KROC, Vladimír a Naděžda HÁVOVÁ. Vladimír Medek: „Vypukla potteromanie a já nevěděl, do jakého ohně jsem strčil prsty.“ In: *Radiožurnál* [online]. Feb 9, 2004 [cit. 2019-01-31]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/vladimir-medek-vypukla-potteromanie-a-ja-nevedel-do-jakeho-ohne-jsem-strcil-6357683>. Vladimír Medek se o překlady Harryho Pottera rozdělil kvůli časovému presu se svým bratrem Pavlem (1952–2013). Vladimír tedy z této heptalogie přeložil první, druhý a čtvrtý díl.

nakladatelský redaktor: „odpovídá za autorskoprávní agendu, lektorování, redigování, korektury, supervizi, doprovodné a propagační texty, a často už za zařazení dotyčného titulu do edičního plánu. Redaktor má tedy disponovat důkladným kulturním přehledem, velkou jazykovou erudicí, pokud možno specializací na některý jazyk nebo obor, a navíc dvěma důležitými vlastnostmi – důsledností a spolehlivostí. V jistém smyslu se aktivita odpovědného redaktora dotýká všech prací spojených se vznikem knihy.“¹¹⁶ Pokud se jedná o externího odpovědného redaktora, část uvedených úkonů přebírá interní redaktor nakladatelství, případně nakladatel (opět v závislosti na velikosti podniku). Externímu odpovědnému redaktorovi tak zůstává odpovědnost pouze za správnost textu po korekturách a komunikace s překladatelem, případně autorem.¹¹⁷

Jakousi redaktorskou mantrou by mohlo být toto tvrzení: „Redigování, to je nekonečné ověřování.“¹¹⁸ „Úkolem redaktora je text kultivovat. To neznamena udělat ze špatného textu dobrý, nýbrž z dobrého textu výborný.“¹¹⁹

---

¹¹⁶ MAGINCOVÁ, Dagmar. *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008, s. 9. ISBN 978-80-86818-83-2.

¹¹⁷ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: Příručka pro nakladatele*. Příbram: Pistorius a Olšanská, 2011, s. 144n. ISBN 978-80-87053-50-8.

¹¹⁸ MAGINCOVÁ, Dagmar. *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008, s. 33. ISBN 978-80-86818-83-2.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 45.

4 ROMÁN *POLSKÝ JEZDEC*: MEDKŮV PŘEKLAD A REDAKCE

4.1 Analýza španělského originálu

4.1.1 Vnětextové faktory

Motivace autora

O autorovi románu bylo řečeno již mnoho, a tudíž se zaměříme na jeho motivaci k sepsání *Polského jezdce* (*El jinete polaco*). Sám k tomuto tématu uvádí následující: „V tomto [románu] jsem se poprvé odvážil napsat fikci založenou na bezprostředních zkušenostech z vlastního života a z života předků (...). O milostné vášni jsem chtěl vyprávět se zanícením, kterému jsem se naučil v *Písni písní* a v *Milé Páně* od Alberta Cohena, jež ve mně při čtení vyvolávala tolik závisti.“¹²⁰

Výše zmíněná Patricia Riosalido je toho názoru, že se Muñoz Molina dožaduje nápravy historické paměti a demytizace oficiální verze dějin, především pokud se jedná o události španělské občanské války a poválečného období. V *Polském jezdci* je Španělsko prostřednictvím osobních příběhů a odhalení zbaveno ideologií a ukázáno jako „zákoutí lidských tužeb“. Muñoz Molina v tomto díle zároveň vzdává hold všem obětem španělské občanské války, bez ohledu na jejich politické preference.¹²¹

Adresát

Adresátem je v případě *Polského jezdce* určitě španělský čtenář, snad spisovatelův vrstevník, snad obyvatel Úbedy. Muñoz Molina v textu několikrát odkazuje na reálie vztahující se k dějinám Španělska. Například odkazuje na tzv. karlisty, tedy přívržence Carlose Maríi, bratra krále Fernanda VII., který si po králově smrti nárokoval španělský trůn, a postavil se tak proti nástupnici trůnu princezně Isabele (VT, s. 52). Dále autor hovoří o tzv. comuneros,

---

¹²⁰ «En ésta me atreví por primera vez a hacer ficción partiendo de la experiencia inmediata de mi vida y la de mis mayores (...). Quería contar la pasión amorosa con una vehemencia aprendida del Cantar de los cantares, y de Bella del Señor, de Albert Cohen, que me daba tanta envidia mientras la leía» MUÑOZ MOLINA, Antonio. Publicaciones. *Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <http://xn--antoniomuoymolina-nxb.es/publicaciones/>

¹²¹ RIOSALIDO VILLAR, Patricia. La intención de "El jinete polaco" de Antonio Muñoz Molina: recuperar la memoria histórica. In: *Cincuentenario de la Asociación Internacional de Hispanistas* [online]. A Coruña: Universidade da Coruña, Servizo de Publicacións, 2014, s. 407–414 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=561054>

povstání kastilských obcí a šlechty proti novému králi Karlu I., pozdějšímu císaři Karlu V (VT, s. 60). Vzhledem k zaměření románu na dějiny Španělska 20. století se spisovatel zmiňuje samozřejmě i o frankistech a např. o zakladateli Falangy Primu de Riverovi.

Muñoz Molina dále často naráží na různé oblasti španělského umění a španělských reálií. Jelikož je velkým milovníkem hudby, zmiňuje mnoho zpěváků a kapel (viz dále), hovoří také o literatuře (zmínka o Lazarillovi z Tormesu či spisovateli Guillermu Sautierovi Casasekovi) a také např. o býčích zápasech (VT, s. 208).

Mimo to spisovatel do textu zapracovává i pasáže, kterým je schopen porozumět možná jen obyvatel jeho rodného města Úbedy. Ačkoli dále vysvětlíme, že Mágina (místo děje) není Úbedou, jisté podobnosti jsou nepřehlédnutelné. Jedna z postav románu Lorenzo Quesada, neboli Lorencito, je dopisovatelem listu *Singladura*, v románu však nenajdeme zmínku o tom, že se jedná o deník vydávaný v provincii Jaén, jehož název doslova znamená vzdálenost projetou lodí za čtyřadvacet hodin. Muñoz Molina se zmiňuje o „opuštěných zastávkách u řeky“. Ve skutečnosti se jedná o zastávky u železniční trati, k jejíž výstavbě nikdy nedošlo (VT, s. 48). Uvedme ještě jeden zajímavý lokální termín „los Gorras“ (čepičáci), který autor užívá jako označení pro opuštěné děti ze sirotčinců, které obvykle nosily na hlavě čepice (VT, s. 48).

Místo

Mágina se objevuje již v prvním románu Muñoz Moliny *Beatus Ille* a spisovatel se k ní explicitně vrací jak v *Polském jezdcí*, tak v knize *Misterios de Madrid*. Zasvěcený čtenář však rozezná stejné městské kulisy i v románech *Za úplňku*, *El dueño del secreto*, *Ardor guerrero* a v jiných povídkách či člancích. V rámci literatury můžeme Máginu připodobnit například ke Clarínově Vetustě či k Macondu Garcíi Márqueze. Všechna tato tři města jsou literárními obrazy skutečných měst, vykazujícími jejich rysy, zároveň však mají univerzální hodnotu přesahující vlastní hranice.¹²² Zdá se, že inspirací pro Garcíu Márqueze i pro Muñoz Molinu byl v tomto směru William Faulkner a jeho Yoknapatawpha county, „García Márquez se od Faulknera silně učí, jakým způsobem mytizovat svět, který zná nejlépe, svůj rodný ‚kraj‘.“¹²³

---

¹²² QUESADA GÓMEZ, Catalina. Inventando Mágina: La construcción de un territorio mítico en El jinete polaco. *Cuadernos de ALEPH: revista de literatura hispánica* [online]. 2006, č. 1, s. 87–100 [cit. 2019-03-10]. ISSN 18865089. Dostupné z: https://www.academia.edu/1897522/Inventando_M%C3%A1gina_la_construcci%C3%B3n_de_un_territorio_m%C3%ADtico_en_El_jinete_polaco

¹²³ «García Márquez aprende mucho de Faulkner sobre cómo mitificar el mundo que conoce mejor: su

U Muñoze Moliny není o inspiraci Faulknerem nejmenších pochyb. Salvador A. Oropesa působící v současné době jako profesor španělštiny na Clemsonské univerzitě (Jižní Karolína) k tomuto tématu poznamenal: „Mágina a Yoknapatawpha mají mnoho shodných prvků. Jedná se o venkovské okrajové společnosti, kde nebyl moderní vývoj završen a kde přetrvávají podoby starého režimu, rasová segregace jihu Spojených států a andaluská panskost.“¹²⁴

V případě Muñoze Moliny je spojení s rodnou Úbedou více než jisté. V žádném případě však nelze tvrdit, že Mágina je skutečně Úbeda. Autor sám se k tomuto tématu vyjádřil následovně: „Máginu jsem si vymyslel, abych sám sobě převyprávěl zážitky z vlastního života a z života předků, s intenzitou a odstupem, jaké mi mohla poskytnout pouze beletrie.“¹²⁵ Muñoz Molina propůjčuje Mágině funkci mikrokosmu, který svým univerzálním charakterem odráží život v Andalusii a ve Španělsku 20. století. Jedná se o venkovskou společnost zemědělských rodin, která je vystavena proměnám, jež přineslo minulé století. Zároveň slouží jako dějiště životních milníků v rodině hlavního hrdiny Manuela.

Dále se děj odehrává v i Madridu a v New Yorku, velkoměstech vytvářejících protipóly k Mágině. „Přimhouřil jsem oči, vdechoval jsem dým cigarety se světlým tabákem, zjistil jsem, že účinky cuba libre a vzdáleného léta ohlašovaného Janis Joplinovou a popřehého jejím neblahým osudem a smrtí se přede mnou otevírají jako žhnoucí ráj přetrhání pout s domovem a cest do daleka, dlouhých vlasů, kytar a sexu: v Madridu, New Yorku, San Francisku (...).“ (CT, s. 318n.)

New York je pro spisovatele důležitým místem, ke kterému se Muñoz Molina vrací v nejednom románu. „New York je tím, čím kdysi bývaly Benátky: hlavním městem obchodního světa (...).“¹²⁶

“pueblo” natal.» PALENCIA-ROTH, Michael. *Gabriel García Márquez: la línea, el círculo y las metamorfosis del mito*. Madrid: Gredos, 1983, s. 36. ISBN 8424909186.

¹²⁴ «Mágina y Yoknapatawpha tienen muchos puntos de coincidencia. Son sociedades rurales, periféricas, en las que el desarrollo de la modernidad es incompleto, y en las que persisten formas del antiguo régimen, la segregación racial del sur de los Estados Unidos y el señoritismo andaluz.» OROPESA, Salvador A. *La novelística de Antonio Muñoz Molina: sociedad civil y literatura lúdica*. Jaén: Universidad de Jaén, 1999, s. 23. ISBN 84-89869-58-8.

¹²⁵ «Yo me inventé Mágina para contarme a mí mismo las experiencias de mi propia vida y las de mis mayores con un grado de intensidad y unas posibilidades de lejanía que sólo podía darme la ficción.» EXPOSICIONES. De Úbeda a Mágina, la forja de un escritor. In: *Iglesia de San Lorenzo Úbeda* [online]. May 22, 2018, [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.iglesiasanlorenzoubeda.com/de-ubeda-a-magina/>

¹²⁶ “New York is what Venice once was: the capital of a commercial world (...).” RODRÍGUEZ MARCOS, Javier. Antonio Muñoz Molina: “Our legacy will be a pile of garbage”. In: *El País* [online]. Feb 19,

Čas

Polský jezdec jako generační román ožívuje více než staletou historií, kubánskou válkou počínaje (1898) a obdobím války v Zálivu konče (1991). Manuel se retrospektivně vrací na základě fotografií uschovaných v kufru Ramira Fotografa do svého dětství, ba co více, do dávných vzpomínek svých předků, pomocí nichž může být svědkem událostí, jež se odehrály před jeho vlastním narozením. Tento fenomén profesorka Kolumbijské univerzity Marianne Hirschová definovala jako tzv. „postpaměť“ (ang. post-memory, šp. posmemoria), tedy „vztah, který ‚generace poté‘ přenáší z osobního, kolektivního a kulturního traumatu těch, kteří byli před ní – zkušenosti, které si ‚pamatují‘ jen prostřednictvím [vyprávěných] příběhů, obrazů a vzorců chování těch, mezi kterými vyrůstali.“¹²⁷ Spisovatel se tak k událostem ztráty španělských kolonií, španělské občanské války či frankismu nevrací prostřednictvím historie, ale lidských vzpomínek, což mu v románu umožňuje snáze přecházet do oblasti lidské představivosti, dětské fantazie, smyšlených postav, lidových pověr, tedy do prostředí imaginace.

Co se týče časové výstavby textu, román pokrývá období od konce 19. století po 90. léta století 20., končí tedy autorovou přítomností. Pro dnešní španělské čtenáře mohou být dějinné události, jež se odehrály před více než sto lety, velmi vzdálené. Současně však mohou být uchovány v rodinné paměti mnohých z nich. Období přechodu k demokracii pak představuje velmi důležitou etapu španělských dějin, kterou pamatuje nynější generace Španělů ve středním věku. Přestože příběh obsažený v románu sahá do konce 19. století, následná témata frankismu a přechodu k demokracii můžeme pokládat v době otištění knihy za velmi aktuální, obzvlášť pro generaci autorových vrstevníků a také jeho rodičů, kteří se při čtení knihy rozpomenou na období svého dětství a mládí.

Médium

Polský jezdec vyšel knižně poprvé v roce 1991 v nakladatelství Planeta a tentýž rok také získal jeho literární cenu. O rok později toto dílo Muñoz Molinovi přineslo druhou Národní cenu za literaturu. Kniha se dočkala v nakladatelství Planeta dalších vydání v letech 1995, 1997 a 1999. Dvakrát román vyšel i v dceřiné značce Planeta-De Agostini (1997 a 2004). V jednom vydání byl *Polský jezdec* publikován v nakladatelstvích RBA (1992), Círculo de lectores (1998)

2018, 9:34 am [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: https://elpais.com/elpais/2018/02/14/inenglish/1518629146_248023.html

¹²⁷ ZIKMUND-LENDER, Ladislav. In fundamine [nejen o postpaměti]. In: *Artalk* [online]. Feb 1, 2017, [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://artalk.cz/2017/02/01/in-fundamine-nejen-o-postpameti/#_ftn3

a Bibliotex (2001). V letech 2001, 2005 a 2016 vyšla kniha brožovaně v Booketu a tento titul si nenechal ujít ani Seix Barral, který připravil dvě vydání v letech 2002 a 2016.¹²⁸

Polský jezdec byl do češtiny přeložen v roce 2018, tedy sedmadvacet let po otištění prvního španělského vydání, český překlad byl však pořízen podle edice nakladatelství Seix Barral z roku 2002. Jednalo se o vydání zrevidované autorem, který provedl drobné změny především v interpunkci. „Používal jsem až příliš čárky a nyní si myslím, že dobře umístěná tečka funguje mnohem lépe.“¹²⁹

Vzhledem k uvedeným skutečnostem o vázanosti románu na španělské dějiny, sahající i do sto let vzdálené historie, zakouší český čtenář velkou časovou a místní propast. Tato rovina mající reálný základ v autorově životním příběhu, a tudíž i moderní historii Španělska, však nabízí i českému publiku konkrétní lidské příběhy a svědectví. Fiktivní rovina *Polského jezdce*, především napínavost milostného příběhu, je bez ohledu na prostor a čas srozumitelná a přístupná každému čtenáři. Místní ukotvení ve fiktivním městečku Mágine, ač se jedná o specifické místo, rovněž nepředstavuje pro českého čtenáře problém s přijetím textu. Považme již výše zmíněné Macondo, které je zeměpisně českému prostředí ještě vzdálenější, ale v rámci literatury funguje stejně v originálním znění i v překladových verzích románu.

Funkce

Polský jezdec, stejně jako román *Za úplňku* a beletrie jako taková, má primárně funkci uměleckou. Proto nebudeme toto téma více rozebírat a na konkrétních příkladech ukážeme autorovo spisovatelské umění.

4. 1. 2 Vnitrotextové faktory

Děj

Na začátku románu *Polský jezdec*, v části nazvané Království hlasů (El reino de las voces), se čtenář uprostřed New Yorku setkává s Manuelem, simultánním španělsko-anglickým tlumočnickem, a jeho milenkou Nadiou. Prostřednictvím obrazu polského jezdce, protestantské bible z 16. století a kufru plného snímků Ramira Fotografa se Manuel vrací v čase do ulic rodné Máginy, městečka na andaluském venkově.

---

¹²⁸ Obálky jednotlivých španělských vydání *Polského jezdce* obsahuje Příloha č. 1.

¹²⁹ GIMFERRER, Pere. 'El jinete polaco', hoy. In: *El País* [online]. Sep 21, 2002, [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/2002/09/21/cultura/1032559203_850215.html

Druhá část románu *Jezdec v bouři* (*Jinete en la tormenta*) nese název písně americké skupiny The Doors *Riders on the Storm* a tím předznamenává povahu následujícího vyprávění. Druhý díl románu je věnován Manuelovu dospívání a hledání identity, prvním milostným vzplanutím, hlavní hrdina zde objevuje americký rock, lehké drogy a alkohol a ze všeho nejvíc si přeje nechat Máginu za zády a vydat se někam hodně daleko. „(...) hledali jsme všechno, co našim rodičům nahánělo největší strach, strach a jakýsi vyhrocený fyzický odpor, hledali jsme špatnou společnost a kouř a písničky v angličtině, které zněly v bufetu Martos, chtěli jsme si dát narůst tak dlouhé vlasy, aby nám sahaly až na ramena, a kouřit marihuanu, hašiš a LSD – nejasně jsme předpokládali, že LSD se také kouří – chtěli jsme cestovat autostopem na druhý konec světa a dlouho do noci se zavřenýma očima poslouchat Jima Morrisona (...).“ (CT, s. 186) Z této ukázky zasazené do roku 1973, tedy do Manuelova posledního ročníku na střední škole, je patrné, že motiv hudby jasně odděluje Manuela od generace jeho předků. Hlas Manuelova dědečka připomíná Pepeho Marchenu, matka si při domácích pracích prozpěvuje Conchu Piquerovou, Manuel miluje Rolling Stones, Jimiho Hendrixe, The Animals a další. Manuel v rámci hledání vlastního hlasu imituje hlas amerických zpěváků. Rock a z něho plynoucí Manuelova znalost angličtiny je důvodem, proč se chlapci splní sen o budoucnosti na jiném místě, jeho kroky vedou z Máginy přímo do Madridu a následně do Bruselu, Spojených států amerických a dalších míst.¹³⁰ Manuelovo „vyhnanství“ je výsledkem tzv. „gap generation“ a společensko-ekonomických změn, které Manuela, pohrdajícího venkovskými hodnotami a postrádajícího zkušenost těžkých poválečných let, oddalují od generace rodičů.¹³¹

Postava Nadi v románu funguje jako terapeut, kterému se Manuel touží svěřit a vyprávět o své minulosti. Na základě tohoto vyprávění dospěje Manuel ve třetí části románu s názvem *Polský jezdec* ke smíření s rodným městem. V poslední části díla retrospektiva obloukem vrací čtenáře zpět do newyorského pokoje a Manuelův příběh směřuje vstříc budoucnosti. Když se Manuel v dospělosti vrací do rodné Máginy, zjišťuje, že i ono město se posunulo kupředu a drží krok se zbytkem světa. Na ulicích zaznívá stejná píseň, kterou zaslechl i v New Yorku, valníky naložené olivami však nezmizely v propadlišti dějin. Máginská přítomnost si s minulostí podává ruku. Prostřednictvím zpovědi vyvolané starými fotografiemi Manuel dosahuje klidu, srovnává se s vlastní minulostí, s osudy svých předků, kolektivní paměti Máginy a vůbec celého

---

¹³⁰ OROPESA, Salvador A. *La novelística de Antonio Muñoz Molina: sociedad civil y literatura lúdica*. Jaén: Universidad de Jaén, 1999, s. 105-110. ISBN 84-89869-58-8.

¹³¹ RIOSALIDO VILLAR, Patricia. *El jinete polaco* de Antonio Muñoz Molina como novela de memoria. *Dicenda. Cuadernos de Filología Hispánica* [online]. 2013, č. 31, s. 184 [cit. 2019-03-13]. ISSN 212-2952. Dostupné z: <http://revistas.ucm.es/index.php/DICE/article/view/43636>

Španělska. Není náhodou, že Nadia vlastní dvojí občanství, španělské a americké.¹³² Po ránu si tato žena pouští Conchu Piquerovou, ráda si poslechne i Arethu Franklinovou a Rolling Stones.

Styl

Uvedené dichotomie (minulost a současnost, vesnice a velkoměsto) rezonují i v technice vyprávění, kde autor varíruje mezi ich a er formou. V knize *Skutečnost smyšlenek* Muñoz Molina uvádí, že ve svých prvních třech románech vždy začal třetí osobou a po několika kapitolách se musel vrátit zpět na začátek a vyprávění ukotvit v hlase účastníka příběhu, který zároveň představoval záchytný bod v rámci fiktivního prostředí. Ve čtvrtém románu *Polský jezdec* pokračuje spisovatel o krok dále a experimentuje s autobiografickou formou. Neopouští však méně osobní rovinu fikce.¹³³

V souvislosti se silným autobiografickým tónem románu se krátce zastavme u jeho klasifikace. „Postmoderna, polemický pojem, na němž se nemohou shodnout [literární] teoretici a jehož základní charakteristikou je zpochybnění všeho, dokonce i samotného písemnictví, často v románové tvorbě upřednostňuje autobiografický žánr, vhodný k autoreflexi. Tento román Antonia Muñoz Moliny je jedním z příkladů,“ uvádí ve svém článku Patricia Riosalido, působící na Madridské univerzitě dálkového studia.¹³⁴ Dalším postmoderním rysem románu je dle této pedagožky vyděděnecký charakter postav, ať už se jedná o Nadina otce majora Galaze či samotného Manuela, a také demytizace historie a boření levicových i pravicových ideologií.¹³⁵

Jako španělského postmodernistu charakterizuje tohoto spisovatele v článku *Posmodernismo en España: el caso de Antonio Muñoz Molina* (Španělská postmoderna: případ Antonia Muñoz Moliny) i profesor literatury na Virginské univerzitě Randolph Pope.

---

¹³² FUENTES KRAFFCZYK, Felipe O. Historia, memoria y biografía en *El jinete polaco* de Antonio Muñoz Molina. *Verba Hispanica* [online]. 2012, č. 20/2, s. 101–103 [cit. 2019-03-14]. ISSN 353-9660. Dostupné z: <https://revije.ff.uni-lj.si/VerbaHispanica/issue/view/223>

¹³³ SHERZER, William. El jinete polaco. The Autobiographical Fiction of Antonio Muñoz Molina. *España Contemporánea: Revista de Literatura y Cultura* [online]. 1997, vol. 10, s. 7–22 [cit. 2019-03-14]. ISSN 214-1396. Dostupné z: <https://kb.osu.edu/handle/1811/77286>

¹³⁴ «El posmodernismo, término polémico sobre el que no se ponen de acuerdo los teóricos y que tiene como una de sus características fundamentales el cuestionarse todo, incluso la propia escritura, prefiere a menudo los géneros autobiográficos para sus novelas pues ayudan a la autorreflexión. Esta novela de Antonio Muñoz Molina es un ejemplo.» RIOSALIDO VILLAR, Patricia. *El jinete polaco* de Antonio Muñoz Molina como novela de memoria. *Dicenda. Cuadernos de Filología Hispánica*. [online]. 2013, č. 31, s. 179 [cit. 2019-03-14]. ISSN 212-2952. Dostupné z: <http://revistas.ucm.es/index.php/DICE/article/view/43636>

¹³⁵ Tamtéž, s. 186.

Spisovatel a esejista Antonio Martínez Menchén zařadil Muñozu Molinu ve své knize *La narrativa española contemporánea* (Současná španělská beletrie) mezi autory patřící do tzv. „beletrie 80. let“. Literární kritik a ředitel RAE Darío Villanueva oproti tomu přidal Muñozu Molinu na seznam tzv. „romanopisců období po frankismu či období demokracie“. Gonzalo Navajas, profesor Kalifornské univerzity v Irvine, autora *Polského jezdce* řadí mezi spisovatele neomoderny.

Na závěr této charakteristiky *Polského jezdce* uveďme citát, který shrnuje komplexnost tohoto díla: „V případě *Polského jezdce*, stejně tak jako u *Sta roků samoty* a *Hledání ztraceného času*, se jedná o ‚totální román‘. Pojme všechno: (...) jistý kostumbrismus, vejde se do něj i fejeton, autobiografie, detektivka, výklad o módě a dějinách státu, existenciální otázka bytí. Jedná se však i o milostný příběh s romantickými rysy a šťastným koncem (...).“¹³⁶

Presupozice

Jak již bylo zmíněno výše, Muñoz Molina předpokládá u čtenáře jisté znalosti španělských reálií, historie, kultury a zeměpisu, což pro Španěla nepředstavuje problém. U českého čtenáře však taková znalost není samozřejmostí. Ve většině případů nepředstavuje žádný problém a neovlivňuje srozumitelnost textu. Pokud vypravěč např. hovoří o pradědečkovi Pedru Expósitovi a jeho účasti v kubánské válce, nepotřebuje čtenář ke sledování dějové linie do detailu znát průběh tohoto konfliktu. Stejně tak tomu je i u pasáží zmiňujících zavraždění generála Prima (VT, s. 35), Vítězoslavnou zářijovou revoluci (VT, s. 37), zesměšňování majestátu krále Amadea Savojského (VT, s. 39) nebo zastřelení generála Torrijose (VT, s. 41). Rovněž čtenář např. nepotřebuje znát, jak daleko se od Madridu nachází pohoří Despeñaperros (VT, s. 35) ani jak vypadá údolí Guadalquiviru (VT, s. 25).

Muñoz Molina v textu přechází i do jiných kultur, hovoří o velkém množství umělců anglických či amerických, obraz polského jezdce je koneckonců nizozemské provenience. Zde jsou si španělský a český čtenář rovni ve svých všeobecných kulturních znalostech. Tyto reálie však rovněž nejsou v českém překladu zvlášť komentovány, protože text by byl silně narušen poznámkovým aparátem, v dnešní době však není problém cokoli dohledat. V ojedinělých

---

¹³⁶ «Se trata en *El jinete polaco*, al igual que en *Cien años de soledad* y *En busca del tiempo perdido*, de una “novela total”. En ella entra todo; (...) un cierto costumbrismo; cabe en ella el folletín, la autobiografía, el policial, el discurso sobre la moda y la historia de un país, la pregunta existencial sobre el ser. Pero también es una historia de amor de ribetes románticos con final feliz (...).» FERRARI, Marta B. Moderno/Posmoderno/Neomoderno: El jinete polaco, de Antonio Muñoz Molina. *Iberoamericana* [online]. 2001, č. 3, s. 14 [cit. 2019-03-15]. ISSN 1577-3388. Dostupné z: <https://journals.iai.spk-berlin.de/index.php/iberoamericana/article/view/423>

nezbytně nutných případech připojil překladatel Vladimír Medek z důvodu srozumitelnosti vysvětlení (viz dále).

Textová kompozice

Jak již bylo zmíněno, kniha je rozdělena do tří částí: Království hlasů, Jezdec v bouři a Polský jezdec. První část líčí příběhy předků hlavního hrdiny a jeho dětství, druhá část pak období puberty a třetí část dospělost. První dvě části čítají po dvanácti kapitolách, třetí část má o jednu kapitolu navíc, která plní úlohu epilogu, odhaluje záhadu zazděné ženy a uzavírá dobrovolné vyhnanství hlavního hrdiny. Jednotlivé kapitoly nejsou číslovány ani pojmenovány a pravidelně se v nich střídá heterodiegetický a homodiegetický vypravěč. Třetí část následuje stejné schéma až do šesté kapitoly, sedmou a osmou kapitolu vypráví hlas heterodiegetický a posledních pět kapitol homodiegetický. Odstavce jsou velmi dlouhé, což je dáno spisovatelovým záměrem a příznačným autorským stylem, který se v tomto románu vyznačuje dlouhými souvětími (viz dále). Kniha čítá ve španělském originálu 608 stran a údajně autor nejprve zamýšlel vytvořit z každé části samostatný projekt.¹³⁷

Lexikum

V souvislosti s výše zmíněnou kompozicí musel překladatel dbát na skutečnost, že se děj románu rozkládá do celého století a několika generací, sdělovací prostředky konkrétních postav tak musí odpovídat historické době, stáří postavy apod. U generace vypravěčových prarodičů tak nemůžeme očekávat užívání moderních výrazů, u dospívajícího chlapce zase příliš sofistikovaná spisovná vyjádření. Autor v románu hovoří spisovně nebo hovorově, neužívá vulgarismy.

Při analýze lexikální úrovně románu se jako první překladatelský oříšek nabízí převod tzv. mluvících jmen, ať už se jedná o vlastní jména postav, přezdívký, jména míst, institucí či fiktivních postav. V tomto ohledu překladateli pomáhá morfologický aspekt, kolokace, idiomy atd. V *Polském jezdcí* se objevují též výpůjčky z angličtiny, deminutiva a další hodnotící výrazy a také např. internacionalismy. U těchto slov by měl překladatel vždy nejdříve zvážit, zdali existuje pro daný výraz české synonymum a užít ho v závislosti na stylu uměleckého textu.

Dále autor v románu používá lexikum vázané na prostředí rurální Andalusie: „Muži se už před chvílí vrátili z pole a uvázali zvířata k hrazení, složili z nich náklad, rozsvítili žlutá světla vydlážděných vjezdů a teplých stájí páchnoucích hnojem, unavení a drsní, zmožení

---

¹³⁷ ŠIMKOVÁ, Markéta. Muñoz Molina, Antonio. Polský jezdec. In: *iLiteratura* [online]. Dec 14, 2018 [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/40889/mu241oz-molina-antonio-polsky-jezdec>

vyčerpávající práci, ale v místnostech, kde se ženy potichu baví mezi sebou nebo zachovávají pracovité mlčení, ve kterém je slyšet jenom šustění jehel a nití, ještě přetrvává pološero, sotva prosvětlené svítilnami z ulice a posledním slábnoucím jasem na obloze, modravým a narudlým v dálavách západu.“ (CT, s. 19)

Když autor popisuje New York 90. let, naopak užívá výrazy spojené s velkoměstem: „Podívá se z okna na plošiny parkoviště, což v posledních dnech byl jeho nejčastější pohled na New York, a slyší neustálý hukot podobný zvukům pístu nebo hydraulickému pohonu, kvůli kterému nemohl v noci spát. Kufr i tašku už má sbalené, přepočítá si peníze a ověří, že má pas a letenku, teď se ale vylekal, trvalo mu skoro minutu, než je našel, tolik má kapes, podívá se na telefon, zdvihne sluchátko a zase ho položí, dřív než uslyšel signál, na to už nemá čas, a i kdyby ho měl, je to jedno, jediné, co chce, je odtud odjet.“ (CT, s. 414)

Syntax

Komplikaci pro překlad někdy představuje interpunkce, neboť v češtině užití interpunkčních znamének odpovídá syntaktickému členění. Španělská interpunkční znaménka vycházejí z rytmického a sémantického členění textu. Náš interpunkční princip nazýváme germánský, ten španělský naopak románský či francouzský.¹³⁸ U překladu však musíme mít na paměti, že v češtině užíváme znaménka ve shodě s českým systémem a nepřebíráme styl španělského originálu. Překlady často přebírají interpunkční znaménka pro přímou řeč ze španělštiny, kde se setkáváme s pomlčkami, dvojími šípkami či uvozovkami pouze nahoře. V češtině je však nutné nahradit všechny tyto varianty uvozovkami ve tvaru 9966.

Některé vložené věty odděluje autor *Polského jezdce* pomlčkami, v textu není v mnohých případech nijak zvýrazněna přímá řeč. Ve španělštině je též častější užívání středníků, ty by měly být v uměleckých textech zachovány. Překladatel musí vždy dbát na zachování autorského stylu a zároveň dodržovat pravidla českého pravopisu.

Muñoz Molina v *Polském jezdci* staví vyprávěcí techniku na dlouhých souvětích, která se v mnoha případech rozkládají na několika stranách. Čtenář si může již na samém začátku knihy všimnout, že hned druhá věta obsahuje zhruba 3 700 znaků, tedy jedná se o více než dvě normostrany textu. V rámci jednoho souvětí autor skáče v prostoru i čase.

Překladatel se tak musí vypořádat s velkým množstvím vedlejších vět a s tím se pojícím opakováním spojovacích výrazů. Španělština je mnohem shovívavější např. k opakování slova „que“, v češtině však musíme spojovací výrazy obměňovat. Dále je ve španělštině běžnější

---

¹³⁸ KRÁLOVÁ, Jana. *Vybrané problémy španělské stylistiky na pozadí češtiny*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2012, s. 26. ISBN 978-80-7308-404-2.

užívat vytýkací vazby, kterým se v češtině můžeme vyhnout správnou aplikací aktuálního větného členění (od východiska k jádru výpovědi).

Suprasegmentální prvky

V textu se objevují pasáže vyznačené kurzívou, jedná se o biblické citáty, konkrétně z Písně písni, o dětské říkanky, názvy děl, písni či časopisů, verše apod. Jedním z překladatelových úkolů je odhalit funkci těchto pasáží a tomu uzpůsobit překlad. Text neobsahuje žádné poznámky ani vysvětlivky. Jelikož se jedná o literární text, překladatel musí autorův styl zachovávat, tedy stejně jako on člení text do odstavců, dodržuje délku vět, zvýrazňuje text kurzívou, zachovává interpunkční znaménka a další stylistické zvláštnosti.

Mezi suprasegmentální prvky patří také důraz, v češtině např. dáváme důraz slovu umístěnému na konci věty. Překladatel by tedy měl zvážit, která informace ve sdělení je nová nebo nejdůležitější a uzpůsobit tomu větný pořádek.

4. 2 Vybraná překladatelská řešení: problematické pasáže, redakční zásahy

Nezřídka představují pro překladatele problém již samotné názvy knih. Název románu je samozřejmě prvek, který potenciálního čtenáře upoutá a musí být tedy co možná nejlépe promyšlen. Vladimír Medek nejprve navrhl románu *Polský jezdec* název „Nadja a obraz Polského jezdce“.¹³⁹ V tomto znění se název románu udržel až do nejzazší fáze přípravy textu, nalezneme jej i v dokumentu zrevidovaného překladu po korekturách. Nakonec však zůstal český překlad názvu románu věrný originálu a titul vyšel jednoduše pod názvem *Polský jezdec*.

4. 2. 1 Poznámkový aparát

Jiří Levý hovoří o tom, že překladatel působí „na rozšiřování znalostí našeho čtenáře o cizí kultuře“ a že si může dovolit ponechat národní zvláštnosti díla podle toho, „jakou informovanost o cizí kultuře může u svého čtenáře předpokládat (...)“.¹⁴⁰ Přestože má Levý při tomto svém výroku na mysli převádění např. nezvyklých forem orientální poezie, vztáhněme část této citace k překladu *Polského jezdce* a k překladatelovým předpokladům o znalostech českého čtenáře v oblasti španělských reálií. Původně Vladimír Medek opatřil překlad románu osmadvaceti poznámkami pod čarou. Po konzultaci s redaktorkou zůstalo poznámek pouze pět, konečná verze textu obsahuje pouze tři. (CT, s. 14, 43 a 381).

¹³⁹ Více o tom, jak Vladimír Medek překládá názvy knih v Příloze č. 4.

¹⁴⁰ LEVÝ, Jiří. *Umění překladu*. Vyd. 3. Praha: Ivo Železný, 1998, s. 99. ISBN 80-237-3539-X.

Překladatel vyškrtl poznámky komentující lokální periodika *Singladura* a *El fomento del comercio* a rovněž i poznámku vysvětlující výraz „čepičáci“, lokální označení pro opuštěné děti ze sirotčinců, které obvykle nosily na hlavě čepici. Dále bylo eliminováno několik poznámek týkajících se španělské historie a kultury, konkrétně karlistů, býčích zápasů, Lazarilla z Tormesu apod. Jedná se o reálie, které dnes lze snadno vyhledat např. na internetu. Další vyškrtnutí poznámek se neobešlo bez vnitřní vysvětlivky v textu. V následujících příkladech uvádíme několik překladatelských řešení této problematiky.

Příklady č. 1

(...) un turbulento condestable Dávalos que se había sublevado contra el emperador Carlos V en tiempos de los comuneros. (VT, s. 60)

(...) neurvalý konetábl Dávalos, jenž za časů *comuneros* povstal proti císaři Karlu V. (PR, s. 45)

(...) neurvalý konetábl Dávalos, **jenž se zúčastnil povstání kastilských měst a šlechty** proti císaři Karlu V. (CT, s. 54)

Había rezado un padrenuestro frente al crucifijo colgado entre las fotografías del Caudillo y de José Antonio (...) (VT, s. 276)

Pomodlil se otčenáš před krucifixem, pověšeným mezi fotografiemi generalissima Franka a Josého Antonia (...) (PR, s. 217)

Pomodlil se otčenáš před krucifixem pověšeným mezi fotografiemi generalissima Franka a Josého Antonia **Prima de Rivery** (...) (CT, s. 242)

(...) tenía todo el aire de una profesora de bachillerato, una de las relativamente jóvenes que se ponían pantalones y fumaban, a diferencia de las otras, las percheronas hacendosas de la Sección Femenina. (VT, s. 316)

(...) vypadala přesně jako středoškolská profesorka, jedna z těch poměrně mladých, co nosí kalhoty a kouří, na rozdíl od ostatních, příčinlivých tažných kobyl Ženské sekce. (PR, 249n)

(...) vypadala přesně jako středoškolská profesorka, jedna z těch poměrně mladých, co nosí kalhoty a kouří, na rozdíl od ostatních, příčinlivých tažných kobyl Ženské sekce **Falangy**. (CT, s. 279)

No había letrado en la puerta, pero la taberna tenía un nombre brutal, Nadia no logra acordarse, era el apodo del dueño, un apodo feroz, se pasa la lengua por los labios, Matamoros, dice, pero sabe que no, y es Manuel quien recuerda, Ahorcamonos, y los dos se echan a reír. (VT, s. 379)

Na dveřích nebyl žádný vývěsní štít, ale krčma měla obhroublé jméno, Nadia si ho nedokáže vybavit, byla to přezdívka hostinského, a dost surová, přejede si jazykem po rtech, *Matamoros*, řekne, ale ví, že ne, a nakonec si vzpomene Manuel, *Ahorcamonos*, a oba se dají do smíchu. (PR, s. 303)

Na dveřích nebyl žádný vývěsní štít, ale krčma měla obhroublé jméno, Nadia si ho nedokáže vybavit, byla to přezdívka hostinského, a dost surová, přejede si jazykem po rtech, něco jako *Matamoros*, **Zabiják Maurů**, řekne, ale ví, že to není ono, a nakonec si vzpomene Manuel, *Ahorcamonos*, **Škrtič opic**, a oba se dají do smíchu. (CT, s. 335)

Subo al Talgo y me echo de costado en el asiento (...). (VT, s. 545)

Nastoupím do Talga a posadím se na sedadlo (...). (PR, s. 439)

Nastoupím do **rychlovlaku** Talgo a posadím se na sedadlo (...). (CT, s. 487)

Redaktorsky zajímavým řešením se stala eliminace a nahrazení poznámky týkající se jména Pedro Botero, tedy středověkého označení pro d'ábla. Překladatel jméno ponechal v textu a opatřil poznámkou, redaktorka navrhla následující řešení.

(...) los hojalateros cetrinos que parecían recién chamuscados en un horno, en las calderas de Pedro Botero (...). (VT, s. 138)

(...) klempířů s olivovou pletí, kteří vypadali jako čerstvě přezehnutí v peci, v kotlích Pedra Botera (...). (PR, s. 108)

(...) klempíři s olivovou pletí vypadali jako čerstvě přezehnutí v peci v **Luciferových** kotlích (...). (CT, s. 122)

4. 2. 2 Jména postav

Překladatel se drží zásady nepřevádět do češtiny vlastní jména postav, i v případě, že pro ně existuje česká varianta. Pradědeček hlavního hrdiny tak zůstává Pedro, nikoli Petr, novinář Lorenzo se nemění ve Vavřince, z učitele Patricia se nestal Patrik, strýček Pepe není Pepík apod. Lehce problematické bylo jméno hlavní ženské hrdiny Nadi, v jejímž případě překladatel navrhl užívat variantu Nadja. V rámci zachování jednotného přístupu k překladu vlastních jmen redaktorka navrhla překladateli ponechat originální verzi jména Nadia.

Pokud však hovoříme o přezdívkách a tzv. mluvících jménech, je nutné tyto výrazy převést do cílového jazyka. V druhé části románu tak např. dávají studenti svým profesorům přezdívky. Učitel literatury Patricio Pavón Pacheco dostal přezdívku „el Praxis“, kterou Vladimír Medek převádí do češtiny jako „Praxouš“. Stejně tak je nutné převést i přezdívku

profesorky tělocviku, která je označována jako „la Medusa“, čili Medúza. V tomto případě překladatel ponechal originální znění, ovšem redaktorka musela opět v rámci zachování jednoty textu tento výraz převést do češtiny, přestože se v celém románu objevuje pouze jedenkrát. Dále se překladatel musel vypořádat se jménem Pedro Expósito. Expósito (čes. nalezenec) je oficiální příjmení postavy, má však svůj význam, který zůstává českému čtenáři skryt. Překladatel tak ponechává jméno a příjmení v originálním znění a v pasážích, kde autor rozšiřuje jméno o další výraz Expósito, tedy Pedro Expósito Expósito, Vladimír Medek nahrazuje spojením Pedro Expósito – Nalezenec. V případě víceslovných jmen redaktorka taktéž musela pohlídat jejich pořadí, např. Ramiro Retratista musel být ve všech případech zmíněn jako Ramiro Fotograf, nikoli Fotograf Ramiro.

Následující kategorií jsou překlady fiktivních postav. V románu se objevují dvě mytologické postavy z jaénské oblasti: juancaballo (horokůň) a Tía Tragantía (Kmotra Hltavice). Juancaballos jsou nebezpeční tvorové s napůl lidskou a napůl koňskou podobou, kteří se vyhýbají pohybu na slunečním světle a obývají oblast Máginských hor.¹⁴¹ Vladimír Medek ve svém rozkladu k poznámkám vysvětluje, že původní překlad „jerokůň“ vytvořil podle španělské předlohy *juan plus caballo*, neboli křestní jméno plus slovo kůň. Překladatel zvolil jméno Jeroným, nabízel však i užití jiných jmen. Nakonec sám od tohoto postupu upustil a vytvořil horokoně. Druhá legenda vypráví o maurském králi, který kvůli obavám z křesťanských nájezdů zazdil vlastní dceru ve sklepeních hradu. Král však zahynul v bitvě a princezně se postupně ztenčovaly zásoby jídla, až jednoho dne usnula. Když se probudila ze spánku, necítila hlad, poté však chtěla vstát a vtom zjistila, že se spodní polovina jejího těla proměnila v hada. Tato princezna/ had se pod názvem Tía Tragantía (čes. *tía* = teta, *tragar* = polykat, *hltat*) stala součástí jaénského folklóru a užívá se jako zlý přízrak ke strašení dětí.¹⁴² Jméno této bytosti přeložil Vladimír Medek do češtiny jako Kmotru Hltavici. Jedná se o první český překlad této postavy. Podobně je na tom i *tío Mantequero* (čes. *tío* = strýc, *manteca* = tuk, sádlo). Jedná o osobu či bytost, která zabíjí pro lidský tuk a rovněž se užívá ke strašení dětí. I v tomto případě překladatel vůbec poprvé převádí do českého jazyka tuto reálii španělské lidové tradice.

---

¹⁴¹ ROMÁN, Alberto. Una proyección en 3D sobre la fachada del Salvador para celebrar 14 años como Patrimonio Mundial. In: *Ideal* [online]. Jul 2, 2017, 1:21 pm [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://ubeda.ideal.es/ubeda/proyeccion-sobre-fachada-20170702131938-nt.html>

¹⁴² RODRÍGUEZ ALMODÓVAR, Antonio. La leyenda de la Tía Tragantía. In: *El País* [online]. Jun 27, 2001 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/2001/06/27/andalucia/993594154_850215.html

VT	PR	Redakce/ CT
el Praxis	Praxouš	✓
juancaballo	jerokůň/ horokůň	horokůň
la Medusa	Medusa	Medúza
Mulata Rizos	Kudrnatá mulatka	✓
Nadia	Nadja	Nadia
Pedro Expósito Expósito	Pedro Expósito - Nalezenec	✓
Ramiro Retrartista	Ramiro Fotograf	✓
Tía Tragantía	Kmotra Hltavice	✓
tío Mantequero	kmotr Máslač	✓

Příklady č. 2

4. 2. 3 Názvy veřejných prostranství a vlastní jména místní

Překladatel se při převádění místních názvů držel zásady nepřekládat madridské ulice, náměstí, čtvrti apod. a naopak překládat ty máginské. Pokud se překladatel potřebuje vyhnout ohýbání španělských místních jmen, má možnost doplnit do textu typ místa, o které se jedná, a tím zároveň českému čtenáři přiblíží daný jev.

Příklady č. 3

Subimos por la Gran Vía, casi desierta a aquella hora, con tan poco tráfico que parecía desolada y más ancha, ilimitada hacia lo alto, hacia los edificios de Callao y las marquesinas descomunales de los cines. (VT, s. 399)

Šli jsme vzhůru po **třídě** Gran Vía, v tu hodinu skoro liduprázdné, s tak malým provozem, že vypadala opuštěná a ještě širší a směrem nahoru nijak neohrazená, k budovám na **náměstí** Callao a k obrovským poutačům tamních kin. (CT, s. 353)

(...) lo malo es que casi ninguna llega a Mágina, se quedan todas en Mallorca o en la Costa Brava o en la Costa del Sol. (VT, s. 240)

(...) totiž je v tom, že skoro žádná nepřijede do Mágina, všechny zůstanou na Mallorce, na **pobřeží** Costa Brava nebo Costa del Sol. (CT, s. 211)

V případě Mágina překladatel převedl do češtiny veškerá místní jména. Z tabulky uvedené níže vyplývá, že redaktorčiny úpravy byly v těchto případech menšího charakteru, jednalo se především o sjednocení pravopisu malých a velkých písmen a přizpůsobení českému

úzu. Např. v češtině píšeme v názvech ulic obsahujících datum číslovku (ulice 5. května, 28. října apod.). Dále je v češtině běžnější užívat v názvech domů či restaurací vazbu „U“ (např. dům U Kamenného zvonu, restaurace U Pinkasů apod.). Překladatel tak vytvořil z „discoteca Acuario’s“ „diskotéku U Vodnáře“ anebo z podniku „taberna del Abuelo“ „hospůdku U Dědečka“. Redaktorka pak po tomto vzoru navrhla převést název domu „Casa de las Torres“ jako „dům U věží“. Vždy se však jedná o překlady velmi přesné, téměř doslovné.

V *Polském jezdcí* se dále objevuje řada světců a míst po nich pojmenovaných. V překladu bylo nutné opět uvádět české varianty těchto jmen. San Lorenzo musí být tedy v českém překladu uváděn jako svatý Vavřinec, san Juan de la Cruz jako svatý Jan z Kříže, Santa María se v češtině ve finální podobě objevuje jako Panna Marie (třída P. M., kostel P. M., náměstí P. M.) a la Trinidad jako Nejsvětější Trojice.

VT	PR	Redakce/ CT
avenida Dieciocho de Julio	třída Osmnáctého července	třída 18. července
calle de los Hortelanos	Zahradnická ulice	✓
calle del Pozo	ulice Ke studně	ulice Ke Studni
calle del Rastro	ulice U Tržnice	✓
calle Fuente de las Risas	ulice U studny šplechtů	ulice Zurčícího Pramene
calle Gradass	Stupňová ulice	✓
Casa de las Torres	Palác se dvěma věžemi	dům U věží
Cortes por el tercio sindical	Sněmovna za odborovou třetinu	sněmovna za odborovou třetinu
discoteca Acuario’s	diskotéka U Vodnáře	✓
Lejío	Louhárna	✓
El Sistema Métrico	Metrická soustava	✓
la Sierra/ sierra de Mágina	Máginské hory	✓
plaza de San Lorenzo	náměstí svatého Vavřince	náměstí Svatého Vavřince
plaza de Santa María	náměstí svaté Marie	náměstí Panny Marie
plaza del Altozano	Horní náměstí	✓
plaza del General Orduña	náměstí generála Orduňi	náměstí Generála Orduňi
taberna del Abuelo	hospůdku U Dědečka	✓
teatro Ideal Cinema	kino Ideál	✓
Universidad Central	Ústřední univerzita	ústřední univerzita

Příklady č. 4

4. 2. 4 Vojská terminologie, názvy pokrmů, hry

Vojenské či policejní hodnosti a pokrmy vázané na konkrétní oblast (příp. rostliny) bývají pro překladatele náročnými pasážemi, neboť hodnosti si v různých zemích přímo neodpovídají a lokální speciality jsou zkrátka nepřeložitelné.

V níže přiložené tabulce jsou uvedeny příklady převodů jednotlivých hodností a další překladatelsky zajímavé jevy. Španělský výraz „teniente“ přeložil Vladimír Medek jako „poručík“, „comandante“ jako „major“, „inspector“ zůstal „inspektorem“ a „gastador“ byl převeden jako „ženista“. Problém představovala tzv. Guardia de Asalto, kde překladatel nejdříve navrhl výraz „Úderná garda“ a po konzultaci s redaktorkou přijal návrh „republikánská garda“. Guardias de Asalto totiž vznikly v rámci tzv. „Cuerpo de Seguridad y Asalto“, elitní bezpečnostní síly období druhé republiky, která zajišťovala veřejný pořádek a „věrnost“ republice. Guardias de Asalto bychom dnes mohli nazvat pořádkovou policií, která dohlížela na různé veřejné oslavy, demonstrace apod.¹⁴³ Podobně navrhla redaktorka jako ekvivalent z výrazu „Guardia Civil“ jednoduchý výraz „četníci“, který pasuje do kontextu první poloviny 20. století.

V případě výrazu „la Secreta“ (dosl. tajná) překladatel dovysvětlil termín českému čtenáři a přeložil jako „tajná policie“. Stejný postup zvolil i u termínů „el Generalísimo“ (dosl „nejvyšší z generálů“) a „el Caudillo“ (čes. vůdce) s velkými počátečními písmeny, která pro španělského českého jasně poukazují na Francisca Franca, českému čtenáři překladatel doplnil alespoň jeho příjmení.

VT	PR	Redakce/ CT
Guardia de Asalto	Úderná garda	republikánská garda
Guardia Civil	Státní četnictvo	četníci
teniente Chamorro	poručík Chamorro	✓
ex comandante Galaz	bývalý major Galaz	✓
comandante Galaz	major Galaz	✓
cuartel de Infantería	kasárna pěchoty	✓
inspector Florencio Pérez	inspektor Florencio Pérez	✓
la Secreta	Tajná policie	tajná policie

¹⁴³ PARES. Institución – Cuerpo de Seguridad y Asalto (España). *Pares: Portal de Archivos Españoles* [online]. © Ministerio de Cultura y Deporte - Gobierno de España [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://pares.mcu.es/ParesBusquedas20/catalogo/autoridad/59576#>

Escuela Popular de Guerra de Barcelona	Lidová válečná akademie v Barceloně	✓
el Generalísimo/ el Caudillo	generalissimo Franco	✓
gastador	ženista	✓

Příklady č. 5

Muñoz Molina zmiňuje v *Polském jezdcí* tradiční španělské dezerty buñuelos a churros a užívá je k ilustraci rozdílů mezi Manuelem a jeho otcem, mezi Máginou a Madridem. Překladatel vyřešil tuto pasáž vysvětlením daného pokrmu, které však redaktorka uvážila za nadbytečné.

Příklady č. 6

Él pidió buñuelos, y yo le dije, corrigiéndolo, que en Madrid les llamaban churros. Juzgó que en cualquier caso no tenían comparación con los buñuelos de Mágina. (VT, s. 397)

Objednal si **smažené placičky** *buñuelos*, a já jsem ho opravil a řekl jsem mu, že v Madridu jim říkají *churros*. Usoudil, že se v žádném případě nedají srovnávat s *buñuelos* z Máginy. (PR, s. 318)

Objednal si *buñuelos*, a já jsem ho opravil a řekl mu, že v Madridu jim říkají *churros*. Usoudil, že se v žádném případě nedají srovnávat s *buñuelos* z Máginy. (CT, s. 351)

4. 2. 5 Větné konstrukce

Příklady č. 7

Cuando llegaba el buen tiempo, en las tardes de abril, cuando flotaba el polen en el aire dorado y quieto de la plaza y los hombres traían del campo ramas recién florecidas de olivos cuyos brotes amarillos eran examinados como el primer augurio de la cosecha futura, mi bisabuelo Pedro se sentaba a tomar el sol en el escalón, con su perro echado entre las piernas, y los dos presenciaban en un silencio impasible los juegos de los niños y el paso de los hombres y de los animales, el desfile diario de la gente nómada y desconocida que no pertenecía a nuestras calles ni tampoco a Mágina y declamaba sus pregones con acentos extraños, los afiladores gallegos que hacían sonar sus flautas mientras llevaban del manillar una bicicleta que plantaban luego en el suelo en posición invertida para girar la piedra de asperón con el impulso de la rueda, los traperos que pedían a gritos alpargates viejos y **pieles de conejo**, los hojalateros

cetrinos que parecían recién chamuscados en un horno, en las calderas de Pedro Botero, los temibles carboneros de la cara negra y brillantes ojos de africanos, los manchegos con blusas negras y romanas al hombro que llevaban quesos en sus blancos sacos de lona, los mendigos solitarios y huraños, los mendigos rezadores, los matrimonios viejos de mendigos que hacían sonar una escudilla de lata cantando al unísono las letanías de la Virgen del Pilar y la canción de Rocío, ay mi Rocío, manojito y crímenes guiados por sus lazarillos, niños de cabeza pelada bajo la boina y chaquetas de adulto con los bolsillos desfondados y un brazal de luto en la manga, los vendedores de tiestos y cántaros con sus burros enjaezados de amarillo y de rojo, los arrieros blasfemos, los gitanos colchones y paragüeros, los que cambiaban garbanzos tostados, los cabreros y vaqueros que bajaban con sus manadas al pilar de la muralla dejando a su paso un hedor de estiércol y una polvorienta sequedad de barbecho, los campesinos tan pobres que ni siquiera tenían una bestia y subían del campo doblados bajo una carga de leña o un saco de aceituna rebuscada en los olivares de otros, de hortaliza o de hierba. (VT, s. 138n)

Když přicházelo dobré počasí, za dubnových odpolední, **když** v zlatistém a klidném vzduchu na náměstí poletoval pyl a muži přinášeli z polí čerstvě rozkvetlé větve olivovníků a zkoumali jejich žluté pupence jako první předzvěst budoucí úrody, můj pradědeček Pedro si sedal na schod a vyhříval se na slunci, se **svým** psem schouleným mezi nohama, a oba s netečným mlčením sledovali hrající si děti a především muže i zvířata, **kteří** procházeli kolem, každodenní průvod kočovných a neznámých lidí, kteří nepatřili do našich ulic ani do Máginy vůbec a vychvalovali své zboží a služby s cizím přízvukem, galicijských brusičů, **kteří** hráli na **píšťaly** a vedli za řídítka jízdní kolo, **to** pak obrácené postavili na zem a poháněním kola roztáčeli kus pískovce, hadráři, **kteří** halasně poptávali staré konopné střevíce a králíčí kůže, klempířů s olivovou pletí, **kteří** vypadali jako čerstvě přezehnutí v peci, v kotlích **Pedra Botera**, obávaných uhlířů s černými tvářemi a třpytivýma očima, obyvatelů La Manchy v černých blůzách a s mincíři na ramenou, **kteří** v pytlích z bílého plátna nesli bochníky sýra, osamělých a plachých žebráků, dalších, **kteří** se bez ustání modlili, starých žebravých párů, **které** cinkaly plechovým talířem a jednohlasně zpívaly litanie k Panně Marii na Sloupu a píseň o Rocío, má drahá Rocío, **hrstičko** karafiátů, slepců, **kteří** přednášeli romance o zázracích a zločinech, **vedených** průvodci, chlapci s ostříhanou hlavou pod baretem a v saku po někom dospělém, s děravými kapsami a se smuteční páskou na rukávu, prodejců květináčů a džbánů s **jejich** osly v červených a žlutých postrojích, klejících mezkařů, cikánských čalouníků a deštníkářů, těch, kteří měnili syrové boby za pražené, pasáků koz a krav scházeli se svými stády z pilíře hradeb a nechávali za sebou pach hnoje a prašnaté sucho úhorů, a venkovanů tak

chudých, že neměli ani mulu a **vystupovali z okolních polí** sehnutí pod nákladem dříví nebo pytle oliv, nasbíraných v hájích jiných lidí, zeleniny nebo trávy. (PR, s. 108)

Když za dubnových odpolední nastávalo dobré počasí a v zlatistém, klidném vzduchu na náměstí poletoval pyl, muži přinášeli z polí čerstvě rozkvetlé větve olivovníků a zkoumali jejich žluté pupence jako první předzvěst budoucí úrody, můj pradědeček Pedro si sedal na schod a vyhříval se na slunci se psem schouleným mezi nohama a oba s netečným mlčením sledovali hrající si děti a především muže i zvířata procházející kolem, každodenní průvod neznámých kočovných lidí, kteří nepatřili do našich ulic ani vůbec do Máginy a vychvalovali své zboží a služby s cizím přízvukem: galicijští brusiči hráli na flétny a vedli za řídítka jízdní kolo, které pak obrácené postavili na zem a poháněním kola roztáčeli kus pískovce, hadráři halasně poptávali staré konopné střevíce a králičí kůže, klempíři s olivovou pletí vypadali jako čerstvě přezehnutí v peci v Luciferových kotlích, obávaní uhlíři s černými tvářemi a třpytivýma očima nabízeli uhlí, obyvatelé La Manchy v černých blůzách a s mincíři na ramenou nosili v pytlích z bílého plátna bochníky sýra, osamělí žebráci plaše prosili, další se bez ustání modlili, staré žebravé páry cinkaly plechovým talířem a jednohlasně zpívaly litanie k Panně Marii na Sloupu a písničku Rocío, má drahá Rocío, **kytičko** karafiátů, slepci přednášeli romance o zázracích a zločinech **zavěšení** do průvodců, chlapců s ostříhanou hlavou pod baretem a v saku po někom dospělém, s děravými kapsami a se smuteční páskou na rukávu; prodejci květináčů a džbánů s osly v červených a žlutých postrojích, klející mezkaři, cikánští čalouníci a deštníkáři, ti, co měnili syrové boby za pražené; pasáci koz a krav scházeli se svými stády z hradeb a nechávali za sebou pach hnoje a prašnaté sucho úhorů; a venkované tak chudí, že neměli ani mulu a **přicházeli z okolí** sehnutí pod nákladem dříví, pytle oliv nasbíraných v hájích jiných lidí nebo nůši zeleniny či trávy. (CT, s. 122)

Tato ukázka ilustruje autorský styl, pro který jsou typická dlouhá souvětí. Jak již bylo řečeno, překladatel nemůže věty rozdělovat, v češtině však vzniká množství vztažných vět uvozených zájmenem „který“. Úkolem redaktorky tedy bylo věty zjednodušovat, přeformulovávat bez použití nadbytečných vztažných vět. Počet vedlejších vět bylo možné redukovat reformulacemi, řadu vedlejších vět redaktorka zrušila vytvořením přídavných jmen slovesných:

(...) sledovali hrající si děti a především muže i zvířata, **kterí** procházeli kolem (...).

(...) sledovali hrající si děti a především muže i zvířata **procházející** kolem (...).

V souvislosti s přídavnými jmény zmiňme, že pro češtinu je přirozenější vytváření přívlastků shodných. Proto překladatel převedl spojení „pieles de conejo“ jako „králíčí kůže“ a nikoli „kůže z králíka“ apod.

Dále redaktorka nahradila ve výčtu trhovců genitivní vazbu nominativem. Nejenže tímto ušetřila další množství vedlejších vět, ale také zjednodušila srozumitelnost textu a vyhnula se případné chybě v pádové vazbě, jíž je u takto dlouhých souvětí náročné sledovat. Výčet jednotlivých postav uvedla redaktorka dvojtečkou.

(...) galicijských brusičů, **kterí** hráli na **píšťaly** a vedli za řídítka jízdní kolo, **to** pak obrácené postavili na zem a poháněním kola roztáčeli kus pískovce, hadráři, **kterí** halasně poptávali staré konopné střevíce a králíčí kůže, klempířů s olivovou pletí, **kterí** vypadali jako (...).

(...) galicijské brusiče hráli na flétny a vedli za řídítka jízdní kolo, které pak obrácené postavili na zem a poháněním kola roztáčeli kus pískovce, hadráři halasně poptávali staré konopné střevíce a králíčí kůže, klempíři s olivovou pletí vypadali jako (...).

Častým redakčním zásahem bylo také vyškrtnutí přívlastňovacích zájmen, která se ve španělštině používají více než v češtině. V českém textu však pro jejich použití mnohdy není důvod a vazba mezi jednotlivými postavami, předměty apod. je srozumitelná i tak.

(...) Pedro si sedal na schod a vyhříval se na slunci, se **svým** psem schouleným mezi nohama (...).

(...) Pedro si sedal na schod a vyhříval se na slunci se psem schouleným mezi nohama (...).

Při překladu ze španělštiny je též třeba mít na paměti, že španělština užívá mnohem více osobních, ukazovacích a přívlastňovacích zájmen, která v češtině mnohdy v souladu s kontextem není třeba vůbec překládat. Dále v češtině neužíváme členy. Ve španělských textech lze rovněž častěji opakovat stejná pojmenování, rovněž i slovesa jako např. „ser, ir nebo decir“, která je potřeba v češtině nahradit slovesy plnovýznamovými, a vyhnout se tak opakování, jež je v českém textu nežádoucí. Ve španělštině je např. u výčtů užívána čárka nebo spojka „y“ častěji než v češtině, tyto spojovací prvky lze v některých případech v češtině vypustit a utvořit několikanásobný či postupně rozvíjející přívlastek. V češtině je také vždy lepší používat přívlastky shodné, přestože španělština svádí vazbou „de“ k utváření přívlastků neshodných.

(...) každodenní průvod kočovných **a** neznámých lidí (...).

(...) každodenní průvod neznámých kočovných lidí (...).

4. 2. 6 Ostatní redakční zásahy

V příkladech č. 7 je znázorněna též redakční úprava na úrovni lexikální, „hrstička karafiátů“ byla nahrazena „kytičkou karafiátů“. Úlohou redaktora je tudíž i sledování lexika na úrovni kontextuální. Překladaťel např. převáděl výraz „zapatillas deportivas“ jako „botasky“. Termín botasky se však do češtiny jako označení sportovní obuvi dostal až kvůli značce Botas (zal. 1963) pocházející ze Skutče na Pardubicku. V kontextu španělského románu byly tedy veškeré výskyty „botasek“ nahrazeny univerzálními „teniskami“.

Další příklad konkrétního zásahu redaktorky se týkal převodu španělského slova „melena“. Překladaťel převáděl tento výraz jako „kštici“, pokud se však tento výraz vyskytoval v souvislosti s ženskými vlasy, redaktorka jej zaměnila za „lokny“, např. ve větě: (...) a občas se přiřítíl do Máginy (...) za volantem bílého mercedesu s odklápěcí střechou, v kterém už z dálky bylo vidět větrem rozevláté **lokny** nějaké blondýnky (...). (CT, s. 181)

Kontext byl rovněž důležitým faktorem při nahrazování slovesa „být“ jinými plnovýznamovými slovesy nebo při užívání expresivnějších výstižnějších výrazů.

Příklady č. 8

Uslyší údery mého srdce, pomyslel si Ramiro Fotograf, ale nebyly to údery, nýbrž kroky (...). (PR, s. 81)

Uslyší údery mého srdce, pomyslel si Ramiro Fotograf, ale **neozývaly** se údery, nýbrž kroky (...). (CT, s. 91)

(...) pak už ho objeví obávaná domovnice a za několik hodin bude odsouzen k veřejné hanbě (...). (PR, s. 82)

(...) pak ho objeví obávaná domovnice a za několik hodin bude veřejně **zostuzen** (...). (CT, s. 93)

Na závěr uvedme pár drobných redakčních úprav, které musí redaktor sledovat, protože mají pro text jako celek velký význam. Redaktorka se rozhodla provést jednotnou úpravu spřežek a psát je dohromady (donekonečna, odkdy, načase, vleže, napospas, zamlada, zpoza, nejenom, vsedě, zakrátko, zpočátku, skrz naskrz, jakbysmet, takříkajíc, koneckonců, ažaž, napadrt', víceméně, nablízku, doběla atd.). Zájmena typu ačkoliv, kdokoliv, kdykoliv, kamkoliv byla jednotně upravena do podoby zakončení na „v“. Pozornost musela být věnována i často se vyskytujícímu slovu „kasárna“, které může být rodu středního i ženského, redaktorka zvolila rod střední a musela skloňování kontrolovat s každým výskytem.

Dále se překladatel s redaktorkou dohodli na jednotné úpravě osobního zájmena „já“, které bylo ve druhém a čtvrtém pádě všude nahrazeno jednotnou podobou „mě“ namísto „mne“. Podobná dohoda platila i u zájmena „ono“ ve čtvrtém pádě, které bylo jednotně upraveno do podoby „ho“.¹⁴⁴

4. 2. 7 Biblické citáty, říkanky, cizí názvy

Biblické citáty, říkanky a cizí názvy se v textu objevují vždy vyznačené kurzívou. Muñoz Molina v *Polském jezdci* uvádí množství biblických citátů, konkrétně z Písně písni. Obecně platí, že pokud se v textu objevuje citát z jiného díla již přeloženého do češtiny, překladatel by měl danou verzi vyhledat a užít. Vladimír Medek zvolil v tomto případě překlad Bible kralické, jejíž text je poetičtější a literárnější než např. český ekumenický překlad.

Dále nalezneme v kurzívním písmu text dětské říkanky, která provází lékaře dona Mercuria. Na této ukázce je patrné výše uvedené dodržování české interpunkce pro přímou řeč, je dodržena i kurzíva a kromě prvního verše také počty slabik.

Příklady č. 9

—*Tras, tras. —¿Quién es?*

—*El médico jorobeta*

que viene por la peseta

de la visita de ayer.

(VT, s. 55)

„*Buch, buch.*“ „*Kdo je to?*“

„*To je přece doktor hrbáč*

a jede si pro stříbrňák

za včerejší návštěvu.“

(CT, s. 49)

---

¹⁴⁴ „Potěšeně jsem zjistil, že máme stejnou krevní skupinu, taky píšete radši mě než mne. A mimochodem, jak jste na tom se 4. pádem středního rodu? Když vidím město, vidím ho nebo je? To ho mi ještě škrtají, ale mně to je zní šíleně knižně.“ Osobní emailová korespondence s Vladimírem Medkem.

Podobné pořekadlo v knize doprovází i zmíněnou Kmotru Hltavici. Nejedná se však o původní text Muñoze Moliny, autor jej převzal z jaénského folklóru a díky Vladimíru Medkovi se dostává i k českému čtenáři.

(...) *yo soy la tía Tragantía, / hija del rey Baltazar, / el que me oiga cantar / no vivirá más que un día / y la noche de San Juan.* (VT, s. 194)

Já jsem kmotra Hltavice, / dcera krále Baltazara, / a ten, kdo mě slyší zpívat, / nebude žít o den více / k tomu však noc svatého Jana. (CT, s. 170)

Do třetice se podívejme na překlad tří veršů i s „autorským“ komentářem, který musel překladatel adaptovat na českou verzi textu.

«*Atronando de gloria las Españas*», decidió el inspector, sin ver ni oír a la guardesa, «el fuego del valor en las entrañas». (...) «*¡Del olvido las torvas espadañas!*», casi gritó de entusiasmo el inspector, y temiendo no acordarse luego de un endecasílabo tan indiscutible volvió a su escritorio y lo anotó en el margen de un oficio, (...). Una hora después, extenuado por la imposibilidad de no seguir repitiendo en el silencio palabras absurdas terminadas en «años» (...) el inspector **Florencio** Pérez oprimió enérgicamente varios timbres (...). (VT, s. 69n)

„*Ke slávě vlasti přispěl svými činy,*“ rozhodl se inspektor, jenž domovníci neviděl ani neposlouchal, „*s plameny statečnosti horoucími.*“ (...) „*Se zvonícemi opět dunícemi!*“ inspektor málem nadšeně vykřikl a ze strachu, že si na tak úžasný hendekasylab později nevzpomene, se otočil ke svému stolu a poznamenal si ho na okraj jednoho úředního přípisu; (...) Hodinu nato, vyčerpán nemožností dál v duchu opakovat nesmyslná slova zakončená na „*imi*“ nebo „*ini*“, (...) inspektor Pérez rázně stiskl několik zvonků (...). (CT, s. 61n)

K této ukázce přidejme ještě drobnou poznámku z redakční praxe. Jak již bylo naznačeno výše, pro redaktora je časově téměř nemožné číst spolu s překladem i španělský originál, do originálu pak redaktor nahlíží spíše v případě odhalení nějaké nesrozumitelnosti či neplynulosti v českém textu. Je tak velmi snadné přehlédnout například opomenutí inspektorova křestního jména v překladu. K podobné situaci dochází např. také u měsíců, čísel apod.

V pasážích, kde musel překladatel zapojit vlastní fantazii a překládat říkanky či jména smyšlených postav, nebyly provedeny žádné redakční zásahy. Na úplný závěr ještě dodejme, že překladatel většinu redaktorkami navržených úprav přijal, někde se naopak vzepřel a jinde našel třetí řešení. Další změny provedl v již zredigovaném textu z vlastní vůle a poznamenal

k tomu: „ (...) překlad není nikdy „hotový“, i když to čtete po páté, vždycky najdete něco, čím to vylepšit, a v určitou chvíli musíte říci stop, z toho hlediska zaplat' pánbůh za termíny.”¹⁴⁵

---

¹⁴⁵ Osobní emailová korespondence s Vladimírem Medkem.

5 ROMÁN ZA ÚPLŇKU: MEDKŮV PŘEKŁAD

5.1 Analýza španělského originálu

5.1.1 Vnětextové faktory

Motivace autora

Muñoz Molina četl při psaní románu *Za úplňku* (*Plenilunio*) Georgese Simenona, Saula Bellowa a *Srpnové světlo* Williama Faulknera. K těmto autorům uvádí, že mu byli těmi nejlepšími vzory.¹⁴⁶ Spisovatel tímto románem navazuje na rozkvět španělského černého románu po roce 1975, žánru do té doby ve Španělsku málo známého a oceňovaného. Po Francově smrti se ve Španělsku obnovují hodnoty jako svoboda projevu, rovnost před zákonem, demokracie ad. V rámci těchto změn dochází i k sebereflexi španělské společnosti, která se projevuje v různých uměleckých dílech. Rychlý ekonomický rozvoj období přechodu k demokracii se projevil i ve vydavatelském průmyslu, který rapidně zvyšuje produkci. Z této situace těžily především, coby velmi všestranný žánr, detektivky, kterým frankistický režim a jeho cenzura nebyl nakloněn. Od roku 1979 tak ve Španělsku roste počet nakladatelství vydávajících edice černého románu a detektivních románů, dále časopisů a také literárních cen věnovaných tomuto žánru (např. od roku 1987 Premio Hammett za nejlepší španělskou detektivku).

Autorovu motivaci k sepsání románu vystihuje Mari Paz Balibreaová působící na Londýnské univerzitě, Birkbeck College jako vyučující moderní španělské literatury: „(...) černý román se v období demokracie (...) přeměňuje v obytný prostor těch, kteří se stále domnívají, že je nutné psát literaturu kritickou a sociální, v mnoha případech z levicového úhlu pohledu, pro níž zůstává nejadekvátnějším stylem realismus. Jinými slovy se černý román stává strategickým kulturním prostorem pro kritiku *statusu quo*.“¹⁴⁷

---

¹⁴⁶ MUÑOZ MOLINA, Antonio. Publicaciones. *Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://xn--antoniomuoymolina-nxb.es/publicaciones/>

¹⁴⁷ «(...) la novela negra en el período democrático (...) se convierte en un espacio habitable para aquellos que siguen considerando que es necesario hacer una literatura crítica y social, muchas veces desde el punto de vista de izquierdas, para la cual el vehículo más adecuado sigue siendo el realismo. En otras palabras, la novela negra se convierte en un espacio cultural estratégico de crítica al *status quo*.» BALIBREA, Mari P. La novela negra en la transición española como fenómeno cultural: una interpretación. *Iberoamericana* [online]. 2002, č. 7, s. 116 [cit. 2019-03-24]. ISSN 1577-3388. Dostupné z: <https://journals.iai.spk-berlin.de/index.php/iberoamericana/issue/view/22>

Muñoz Molina podotkl k situaci knižního trhu konce sedmdesátých a osmdesátých let, že úspěch zaznamenali v té době neznámí autoři jako Julio Llamazares nebo Javier Marías. Z toho vyplývá, že se čtenáři přizpůsobili nabídce a nikoliv spisovatelé publiku. Muñoz Molina se vedle zmíněných Llamazarese a Maríase řadí mezi autory, kteří píšou romány tak, aby se líbily jim samotným, bez ohledu na příjemce. Oproti tomu např. Pérez-Reverte dopředu uvažuje o umístění děje románu a zvolí např. Sevillu, jejíž jméno je známé i v zahraničí. Tímto Muñoz Molina ničí záměry neodsuzuje, jen se řadí do jiného typu současných spisovatelů.¹⁴⁸

Adresát

Z žánru románu a jeho obsahu vyplývá, že je určen pro čtenáře připraveného číst detektivku s tématem vyšetřování vraždy a znásilnění dvou holčiček. V textu se např. detailně popisuje nalezené tělo dítěte, myšlenky zločince, vzpomínky na znásilnění apod. Na čtenáře nejsou kladeny žádné další zvláštní nároky. Publikum seznámené s dílem Muñoz Moliny např. odhalí místo děje (viz dále), není to však podmínkou pro porozumění textu. Španělský čtenář oproti tomu českému také jistě rozezná sociální rozměr knihy a narážky na období frankismu a přechodu k demokracii. Pro čtenáře je tedy výhodou, pokud se orientuje v dějinách Španělska 20. století a je obeznámen se společenskými změnami, které provázely období přechodu k demokracii. Tyto znalosti mu pomohou odhalit sociálně-kritický, možná i kronikářský rozměr díla. Neznalost těchto reálií však není překážkou ve čtení románu, který se dá číst i jako kterákoliv jiná detektivka se zápletkou, napínavým vyprávěním a rozuzlením.

Místo

Román *Za úplňku* se odehrává v nejmenovaném andaluském městě, v němž čtenář znalý díla Antonia Muñoz Moliny rozpozná Máginu (např. se v textu hovoří o náměstí se sochou generála Orduňi, viz dále). Muñoz Molina ve svém komentáři k románu uvádí následující: „Po dlouhé době jsem se vrátil k románu v pravém slova smyslu a do Máginy, kam jsem se znovu uchýlil velmi rád, přestože její jméno zůstává nevyřčeno.“¹⁴⁹ Na tomto místě se nabízí srovnání s dílem Franze Kafky, který podobně vystavěl svůj román *Proces*. Bez explicitního určení místa děje čtenář rozezná v románových kulisách Prahu.

---

¹⁴⁸ BEILIN, Katarzyna O. *Conversaciones literarias con novelistas contemporáneos*. Woodbridge: Tamesis, 2004, s. 122. ISBN 1855660997.

¹⁴⁹ «Un regreso a la novela-novela, después de una ausencia larga, y a una Mágina a la que me gustó mucho volver pero cuyo nombre no se dice.» MUÑOZ MOLINA, Antonio. Publicaciones. *Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <http://xn--antoniomuoymolina-nxb.es/publicaciones/>

Čas

Čas v románu plyne několikerým způsobem. Zaprvé se vyvíjí lineárně v rámci policejního vyšetřování, které trvá asi čtyři měsíce. V rámci této linie se jednotlivé postavy vracejí retrospektivně do svých vzpomínek, např. inspektor se vrací do dětství, minulosti v Bilbau, stejně tak i Susana vzpomíná na období manželství, na synovo dětství apod. Co se týče historického času, z jedné strany je ohraničen vzpomínkou na španělskou občanskou válku a z druhé strany končí obdobím poznamenaným teroristickými útoky skupiny ETA (ukončila svou činnost v květnu 2018).

Médium

Román *Za úplňku* vyšel poprvé v nakladatelství Alfaguara roku 1997, totéž nakladatelství jej vydalo i v roce 2006. Roku 1997 kniha vyšla i v Círculo de lectores. V letech 2000 a 2002 knihu publikovalo nakladatelství Suma de letras. Jednoho vydání se román dočkal v nakladatelstvích Punto de lectura (2008) a Seix Barral (2013). Poslední dvě vydání vyšla v nakladatelství Booket v letech 2013 a 2016. Česká verze románu vyšla v překladu Vladimíra Medka podle prvního vydání z roku 1997 v nakladatelství Garamond roku 2008 jako desátý svazek edice Transatlantika.

Román přinesl v roce 1998 Muñozu Molinovi francouzskou literární cenu Prix Femina, resp. Prix Femina Étranger, tedy cenu za nejlepší zahraniční román. Rovněž získal i Cenu čtenářů nakladatelství Crisol (Premio de los lectores Crisol) za nejlepší knihu roku 1997. Tato cena nebyla udělena kritiky ani jinými spisovateli, ale čtenáři, kteří v průběhu března a dubna 1998 hodili do dvanácti hlasovacích urn v Madridu, Barceloně a Valencii celkem šest tisíc hlasů. Přestože kniha obdržela tolik pozitivních reakcí, nestala se bestsellerem roku 1997, tím byl román Artura Pérez-Reverteho *Limpieza de sangre* (Čistota krve).¹⁵⁰

V roce 1999 byl podle románu natočen stejnojmenný film v režii Imanola Uribeho.

---

¹⁵⁰ DÍAZ DE TUESTA, José M. Muñoz Molina recibe el premio de los lectores de Crisol por "Plenilunio".

In: *El País* [online]. Jun 22, 1998 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/1998/06/22/cultura/898466401_850215.html

5. 1. 2 Vnitrotextové faktory

Děj

Hlavní postavou románu je inspektor, jehož jméno se čtenář v průběhu celé knihy nedozví. Tento muž působil v minulosti v Bilbau, ale kvůli mnohaletým teroristickým výhružkám ze strany ETA, které dohnaly jeho ženu k šílenství, požádal o přeložení, a tak se ocitl v andaluském městečku. Na tomto místě vyšetřuje případ zavražděné holčičky Fátimy, kterou se před usmrcením pachatel pokusil znásilnit, ovšem neúspěšně. V rámci pátrání se inspektor seznámí s Fátiminou učitelkou Susanou Greyová, která se do městečka přistěhovala před patnácti lety s tehdejšími manželem. Po synově odchodu si připadala vyhořelá a osamělá a s inspektorem naváže vztah. Dva měsíce po Fátimině smrti však násilník útočí znovu, a opět za úplňku.

Nejvýraznější postavou příběhu je samotný vrah, jehož fyzická i duševní charakteristika je odhalována čtenáři postupně a z úst různých postav. Nejdříve se jedná o mladého muže tmavých vlasů a očí, postupně se dozvídáme, že se jedná o prodavače ryb, který nenávidí rodiče a má vážný problém s přijetím vlastního těla. Autor si dává velmi záležet na popisech niterných pocitů jednotlivých postav, čímž čtenáři nabízí např. vhled do vrahovy mysli a vykresluje tuto postavu velmi komplexně. Na jednu stranu je vrah v přítomnosti dívky či ženy velmi nervózní, klepou se mu ruce a pálí ho žaludek. Na druhou stranu se po zločinu v klidu vrací domů. Rovněž ho uspokojuje pocit strachu, který v něm vyvolává zájem médií o tyto zločiny.

Název knihy byl odvozen od úplňku, který na vraha působí hypnoticky, až magicky a nedovoluje mu v klidu spát. Vrah si tak může dopřát procházky prázdnými ulicemi nočního městečka. Inspektor dále v románu připisuje vrahovi velmi důležitý prvek, a sice strašlivý pohled v očích, které nesou tíhu hrůzného zločinu a musí nutně vraha prozradit. Toto „viditelné znamení“ silně podporuje páter Orduña, někdejší inspektorův vychovatel ztělesňující staré pořádky období diktatury. „Ve dne i v noci chodil po městě a hledal něčí pohled. (...) Inspektor hledal pohled někoho, kdo spatřil něco příliš obludného, než aby to zapomnění mohlo ztlumit nebo rozmazat, oči v kterých musela přetrvat nějaká stopa nebo nějaký důsledek toho zločinu (...). Tak mu to řekl páter Orduña, ‚hledej jeho oči‘ (...).“ (CT, s. 9) Tento motiv byl inspirací nejen pro obálku jednoho ze španělských vydání románu, ale i pro to české a stejně tak i pro plakát k již zmíněnému stejnojmennému filmu.¹⁵¹

---

¹⁵¹ Obálky jednotlivých španělských vydání *Za úplňku* obsahuje Příloha č. 2.

Muñoz Molinovi se i naopak daří velmi pozoruhodně vystihnout pocity oběti: „Teď něco zaslechne, někdo supí velice blízko, něco nebo někdo se vleče a dusí, ne, to dusí ji, drtí jí plíce, láme jí hrudní kost a žebra, zacpává jí ústa a krk a co nevidět přeruší ten pramínek vzduchu a ledu, který ji udržuje při životě.“ (CT, s. 294) Této druhé dívence, Paule, se podařilo znásilnění přežít a z jejích úst se dozvídáme další násilníkovu charakteristiku, tentokrát jsou to mohutné ruce (popis rukou tvoří snad nejdelší souvětí románu, CT, s. 226 – 228).

Paralelu k obětem násilníka vytváří již zmíněná postava inspektora: on sám je totiž obětí teroristů. Jeho cílem není teroristy dopadnout, ale utéci před nimi. Sám tedy pátrá pro vrahovi malé Fátimy, ETA naopak pátrá po něm samotném, a úspěšně. Teroristé skutečně naleznou inspektora až v Andalusii, sledují ho a on se před nimi snaží skrýt, podobně jako se před inspektorem skrývá vrah. Autor zde jasně vystavěl paralelu mezi teroristy a násilníkem (zlo) a komisařem a Fátimou (obětí).¹⁵² Zároveň je trojice páter Orduña, inspektor a vrah ztělesněním a produktem španělských dějin 20. století, od občanské války po dovršení transición. Inspektor je syn vězněného republikána, převychovaný u jezuitů, v postavě vraha se zrcadlí historická traumata z konce diktatury a přechodu k demokracii včetně rozporuplné španělské společnosti.¹⁵³

Různé roviny románu, tak jak jsme je nastínili v předcházející podkapitole, přesně vystihuje Sabine Schlickers z Hamburské univerzity: „Když uvážíme, že příběhy znásilnění nezletilých byly v minulosti v médiích nesčetněkrát zlehčovány, stejně tak jako baskický terorismus, a že se zakládají na skutečných událostech, musíme vyzdvihnout důležitost vyprávění Muñoz Moliny. (...) Muñoz Molina se však nenechal vlákat do pastí a nenapsal moralizující, nýbrž strhující román, který dojímá a poukazuje na spisovatelovo literární umění. *Za úplňku* není pouze detektivní román a kritika společnosti, ale zároveň i kronika a reflexe národních dějin, od občanské války po současnost, pro něž je charakteristické násilí, vina a zapomínání.“¹⁵⁴

---

¹⁵² MARTÍN DE MARCOS, Gonzalo. Simetrías del terrorismo en *Ardor guerrero* (1995) y *Plenilunio* (1997), de Antonio Muñoz Molina. *Dicenda. Cuadernos de Filología Hispánica*. [online]. 2016, č. 34, s. 270 – 274 [cit. 2019-03-26]. ISSN 212-2952. Dostupné z: <https://revistas.ucm.es/index.php/DICE/article/download/53560/49089>

¹⁵³ PILÁTOVÁ, Markéta. Muñoz Molina, Antonio: *Za úplňku* (in Respekt). In: *iLiteratura* [online]. Aug 31, 2008 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23035/mu241oz-molina-antonio-za-uplnku-in-respekt>

¹⁵⁴ «Teniendo en cuenta que la historia de la violación de menores ha sido incontables veces trivializada en los medios, que – al igual que el terror vasco – se basa en hechos fácticos, hay que destacar el valor de Muñoz Molina de contarla. (...) Sin embargo, Muñoz Molina no ha caído en la trampa de escribir una novela moralizadora

Na závěr zmiňme, že se velká část románu odehrává v ponuré zimě, která koresponduje s přítomností zla a také s životním krachem a psychickým stavem některých postav (Susana, inspektorova žena, násilníkovo nitro). Déšť, mlha, tma a zima představují metafory pro hrůzu a smrt. Příroda, konkrétně měsíc je symbolem a příčinou zla: „„Za všechno mohl měsíc,“ řekl ještě se zakrytou tváří (...), „opil jsem se a měsíc mi napovídal podivné věci. Matka mi říkala, že jako dítě jsem býval náměsíčný. Ale já jsem je nechtěl zabít. Chtěl jsem jenom, aby nekřičely...““ (CT, s. 378) V závěru románu se naopak slučuje rozuzlení s přicházejícím jarem.¹⁵⁵

Presupozice

Jak již bylo zmíněno výše, kniha souvisí se španělskými reáliemi. Tvrzení Muñoz Moliny uvedené v oddílu 5. 1. 1 nastiňuje, že autor píše „sám pro sebe“, tedy pro člověka znalého španělských dějin a prožívajícího španělské historicko-společenské změny. Jistá znalost se tedy u příjemce předpokládá, není však rozhodně předpokladem pro pochopení díla. Hlavním motivem knihy je policejní vyšetřování a detektivní žánr se těší velké popularitě i v překladových verzích. Autor rovněž předpokládá určitý typ publika ve smyslu uvedeném v oddílu týkajícím se adresáta.

Textová kompozice

Autor v románu neužívá příliš sofistikovaných narativních technik. Zmíněná Sabine Schlickersová tvrdí, že o zneužívání se nedá jinak vyprávět než tak, že autor použije extra-heterodiegetického vypravěče, tedy „vševědoucího“, který se nachází mezi reálným a fiktivním světem, zůstává vně událostí, má však přístup k myšlenkám a pocitům jednotlivých postav.¹⁵⁶

– pero sí una novela que capta y emociona al lector y que demuestra una vez más su arte de escribir. *Plenilunio* no es sólo una novela policiaca y una crítica social, sino a la vez (...) una crónica de y reflexión sobre la historia nacional, desde la guerra civil hasta el presente, que se caracteriza por la violencia, la culpa y el olvido.» SCHLICKERS, Sabine. Los espejismos de la historia y los abismos del deseo: *Beatus Ille* (1986), *Plenilunio* (1997) y *Carlota Fainberg* (1999) de Antonio Muñoz Molina. *Cuadernos de Investigación Filológica* [online]. 2000, č. 26, s. 283n. [cit. 2019-03-27]. ISSN 211-0547. Dostupné z: <https://publicaciones.unirioja.es/ojs/index.php/cif/article/view/2232>

¹⁵⁵ GONZÁLEZ CASTRO, Francisco. El asesino y sus imágenes en *Plenilunio*, de Antonio Muñoz Molina. *Moenia: Revista lucense de lingüística & literatura* [online]. 2002, č. 8, s. 417 [cit. 2019-03-27]. ISSN 1137-2346. Dostupné z: <https://minerva.usc.es/xmlui/handle/10347/5820>

¹⁵⁶ SCHLICKERS, Sabine. Los espejismos de la historia y los abismos del deseo: *Beatus Ille* (1986), *Plenilunio* (1997) y *Carlota Fainberg* (1999) de Antonio Muñoz Molina. *Cuadernos de Investigación Filológica*

Na rozdíl od *Polského jezdce* zde Muñoz Molina neexperimentuje s formou ani jazykem, dle recenze díla od Markéty Pilátové: „(...) jeho styl vychází mnohem více z anglosaské tradice a kombinuje prvky detektivního románu s žurnalistickou britkostí.“¹⁵⁷

Román je rozdělený do třiatřiceti kapitol a každá z nich se zaměřuje na jednu či dvě postavy, k jejichž příběhům se vypravěč neustále na přeskáčku vrací. Jednotlivé kapitoly nejsou pojmenovány, ale pouze očíslovány.

Lexikum

Snad nejkomplikovanějším úkolem překladatele tohoto románu bylo volit adekvátní výrazy u popisů sexuálního zneužívání, tak aby odpovídaly rejstříkům jednotlivých postav, dané situaci a nevyzněly v překladu nepatříčně. Inspektor či soudní lékař tak v rámci svého povolání užívají odborné termíny z oblasti kriminalistiky („forense“, „arma blanca“, „incisión“ apod.). Na druhou stranu se tyto postavy v jiných pasážích vyjadřují k vyšetřovanému případu spontánně a „lidsky“ a pachateli zločinů mluví despektivně, používají nadávky, podobně jako např. Susana Greyová (viz dále). U popisů vrahova nitra hledí čtenář na danou věc opět z jiného pohledu. Překladatel tak musel jazykově vystihnout velké rozdíly ve vyjadřovacích schopnostech samotného vraha, jehož „mluva“ je velmi hrubá v souvislosti s návaly vzteku a oproti tomu se na konci knihy vrahova slovní zásoba mění, když dotyčný přestoupí na křesťanskou víru a pročítá si Nový zákon.

Výše uvádíme, že Muñoz Molina zasazuje většinu děje do ponurého zimního období. V některých pasážích pracuje s touto sychravou a studenou atmosférou, která na čtenáře dýchá ze stránek knih a dotváří celý příběh. Překladatel tedy musel pro tyto pasáže zvolit taková slova, aby kýženou atmosféru vystihl. Např. čtvrtá kapitola začíná souvětím: „Na město padla zima, strach a tíha zločinu, a z toho všeho na ně šel mráz a děsil ztichlé a opuštěné ulice za smrákání, bičované studeným deštěm a větrem (...).“ (CT, s. 38)

Syntax

Na rozdíl od *Polského jezdce* nestaví autor vyprávění románu *Za úplňku* na příliš dlouhých souvětích. V textu se objevuje mnohem více dialogů, které urychlují tok textu a jsou

---

[online]. 2000, č. 26, s. 280–284 [cit. 2019-03-28]. ISSN 211-0547. Dostupné z: <https://publicaciones.unirioja.es/ojs/index.php/cif/article/view/2232>

¹⁵⁷ PILÁTOVÁ, Markéta. Muñoz Molina, Antonio: *Za úplňku* (in Respekt). In: *iLiteratura* [online]. Aug 31, 2008 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23035/mu241oz-molina-antonio-za-uplnku-in-respekt>

vyznačeny pomlčkami. Místy se objevují i delší popisné pasáže (např. počasí), kde překladatel musel v české verzi doplnit slovesa, aby text plynul přirozeně. Jistým problémem jsou i různé časové roviny, které španělština používá, v češtině však pro ně nemáme ekvivalenty. Níže uvádíme i praktickou ukázkou složitějšího použití kondicionálu minulého ve španělštině s příslušným překladatelským řešením.

Suprasegmentální prvky

V textu se používá kurzíva v nápisech, názvech písní či knih a v citacích. Např. popisek na štítku plastového sáčku „*cabellos víctima*“ (VT, s. 50), tedy „*vlasý oběť*“ (CT, s. 45), dále skladby *Carmina Burana*, *Tiempo de lluvia* (VT, s. 94, v překladu *Ten čas, když venku prší*, CT, s. 84) nebo verš *Just friends, lovers no more* (VT, s. 291 a CT, s. 254) a úryvky textů písní (např. VT, s. 473 a CT, s. 411)

5. 2 Vybraná překladatelská řešení

Ve výtisku španělského originálu románu, který měl překladatel k dispozici pro převedení díla, nalezneme velmi málo poznámek. Většina z nich se týká pouze lexika. Např. na s. 15 nalezneme u pasáže: „(...) lo que lo empujaba era una urgencia de restitución imposible (...)“, poznámku překladatele: „touha vrátit věci zpátky, i když to není možné“. Konečná verze textu je následující: „(...) snaha vrátit věci zpátky, byť to nebylo možné.“ (CT, s. 14)

Dále si pak překladatel např. na s. 476 poznamenal k větě: „Tardas un poco (...)“, překlad: „To říkáš trochu pozdě.“ Na závěr rovněž poznamenejme, že si překladatel pro svou potřebu očísloval každý pátý a poslední řádek na všech stranách, kterým také přiřadil vlastní číslování.

V českém překladu románu *Za úplňku* nalezneme pouze jednu překladatelskou poznámku, která se týká nepřeložitelné slovní hříčky.

De entonces quedaban algunas reliquias en las paredes, carteles de veinte años atrás (...), un retrato de Che Guevara (...) y una mujer joven y torpemente dibujada que parecía querer despertarse de un sueño o levantarse con dificultad del suelo: «**Levántate y Anda, lucía**», (...). (VT, s. 22n)

Z té doby ještě zůstalo na stěnách několik památek, plakáty z doby před dvaceti lety (...), portrét Che Guevary (...) a neuměle nakreslená mladá žena, která jako by se snažila probít ze spánku nebo s námahou vstát ze země: „**Vstaň a chod', Andalusie**,“ (...). (CT, s. 21)

V románu se objevují biblické pasáže, především z Nového zákona, pro jejichž převedení překladatel zvolil verzi Bible kralické, stejně tak jako u *Polského jezdce*. V této knize však nejsou tyto verše zvýrazněny kurzívou.

5. 2. 1 Jména

S překladem jmen postav nebyl v tomto románu žádný problém, neboť se jich v textu objevuje velmi málo. Zmiňme, že se překladatel rozhodl přechýlit jméno učitelky Susany Grey, tedy Susany Greyové. Přechylování ženských jmen vždy překladateli ušetří problémy se skloňováním. Křestní jména postav však samozřejmě zůstávají nezměněná (Susana, nikoli Zuzana, Paula, nikoli Pavla). Jméno Susana se v románu objevuje i jako zdvojnásobení, tedy „Susanita“. Překladatel nechává španělskou koncovku „-ita“, ale ohýbá ji. V pátém pádě tedy jméno zní „Susanito“.

V textu se objevuje i jedna přezdívka známá z *Polského jezdce* – „Carnicerito“. V *Polském jezdci* překladatel při prvním výskytu tohoto jména vedle španělské podoby doplňuje i český překlad „Řezníček“ a dále uvádí španělský termín. V románu *Za úplňku* uvádí pouze překlad „Řezník“.

V tabulce níže uvádíme srovnání v názvech míst, která se objevují v obou románech.

VT	Překlad <i>Polského jezdce</i>	Překlad <i>Za úplňku</i>
barrio de San Lorenzo	čtvrť Svatého Vavřince	čtvrť svatého Vavřince
calle Nueva	Nová ulice	Nová ulice
Carnicerito	Řezníček	Řezník
El Sistema Métrico	Metrická soustava	Metrická soustava
Trinidad	Nejsvětější Trojice	Svatá Trojice

Příklady č. 10

5. 2. 2 Slovní zásoba

V následujících příkladech uvádíme výše zmíněnou slovní zásobu spojenou se zločinem (odborné a hovorové výrazy) a dále rozdíly ve vyjadřovacích schopnostech vraha v momentě návalu vzteku a po „nápravě“ ve vězení.

Příklady č. 11

— Intentaría **penetrarla** y no pudo —dijo Ferreras, en el tono más neutro que puedo obtener (...). Les pasa algunas veces. Entonces la obligaría a que le hiciera una **felación**. Usó la navaja. (...) La mano ensangrentada, los dos dedos que habían dejado sus señales indelebles en la parte posterior del cuello, la desgarradura en el **sexo infantil**, el **pelo púbico**, negro y rizado, adherido en el interior de su garganta. (VT, s. 108)

„Pokusil se do ní **vniknout** a nepodařilo se mu to,“ řekl Ferreras tak neosobně, jak jen mohl (...). „Někdy se jim to stává. Potom ji zřejmě donutil k **orálnímu sexu**. Použil nůž. (...) Zakrvácená ruka, dva prsty, které zanechaly nesmazatelné známky na zadní čisti krku, rozervanné **pohlaví holčičky**, **chlup z podbřišku**, černý a kudrnatý, který jí ulpěl v hrdle. (CT, s. 95)

„**Sviňák** jeden,“ Susana Greyová zdvihla oči od alba (...). „Co to musí být za **hajzla**, když něco takového udělá malé holčičce.“ „Nejspíš není schopný **dělat to** s dospělou ženou.“ (CT, s. 122)

«**No se corrió**», había dicho Ferreras, «**el muy cabrón** ni siquiera tuvo una **erección completa**». (VT, s. 140)

„**Neudělal se**,“ řekl Ferreras, „**ten parchant** ani neměl **pořádnou erekci**.“ (CT, s. 123)

Con el ruido del agua no oye golpes en la puerta del baño, que él tiene la precaución de asegurar con su cerrojo, es el **viejo** que quiere entrar, porque siempre está **meándose**, pues **mea** en la pila, **cabrón** (...). (VT, s. 144)

Přes tekoucí vodu neslyší bouchání na dveře koupelny, poněvadž byl natolik prozíravý, aby je zavřel na zástrčku, to chce jít dovnitř **fotr**, věčně **uchcaný**, tak se jdi **vychcat** do dřezu, **hajzle** (...). (CT, s. 127)

«Yo no fui. (...) Fue el **demonio. El Enemigo**. Él **se había apoderado** de mí. (...) La piedra no tiene la **culpa** del daño que hace, sino la mano que la arroja. El **filo de la espada** no mata, sino el **malvado** que la levanta contra **los hijos de Dios**. No me cree ahora tampoco, **hombre de poca fe** (...).» (VT, s. 460)

„Já jsem to neudělal. (...) Udělal to **d’ábel. Nepřítel**. To on mě **posedl**. (...) Kámen nenese **vinu** za škodu, kterou způsobí; za tu může ruka, která ho hodí. Nezabíjí **ostří meče**, ale **bídák**, který ho zvedne proti **dítěm božím**. Vy mi nevěříte ani teď, protože jste **malověrný** (...). (CT, s. 401)

Zvláštní stylistickou důležitost mají v rámci textu neurčitá zájmena, která v příběhu podporují atmosféru něčeho neznámého, konkrétně tedy nahrazují jméno hledaného vraha. Devátá kapitola románu obsahuje neustálé opakování zájmena „alguien“ (čes. někdo). Postava otce Fátimy se pak v románu vyznačuje především užíváním zájmena „ése“ (čes. tamten). Překladatelsky zajímavé je v první ukázce také řešení převodu názvu cigaret, které pachatel kouří. Překladatel zde použil původní španělské jméno a přidal koncovku ženského rodu „-y“, vytvořil tedy tvar který se v češtině běžně užívá (kouří sparty, camelky apod.). Na závěr si rovněž všimněme řešení v převodu věku „veintitantos años“, dosl. dvacet „a něco“ let.

Příklady č. 12

Alguien sale ahora, clandestino y vulgar, **alguien** joven, de **veintitantos** años, (...) **alguien** que fuma **Fortuna**, (...) **alguien** que se parece a **cualquiera** pero que no puede ser del todo idéntico a los **demás**, (...), **alguien** camina ahora mismo por la ciudad y tal vez cruza con andares furtivos y lentos la misma plaza en la que el inspector y Ferreras miran la llegada prematura del atardecer (...). (VT, s. 110)

Teď **někdo** vychází ven, nenápadný a tuctový, **někdo** mladý, **mezi dvaceti a třiceti**, (...) kdo kouří **fortuny**, (...) **někoho**, **kdo** se podobá **každému**, ale nemůže být úplně totožný s ostatními, (...) **někdo** právě v tu chvíli chodí po městě a možná kradmým a pomalým krokem přechází totéž náměstí, kde inspektor a Ferreras sledují předčasný příchod soumraku. (CT, s. 97)

Sólo pensaba en una cosa, decía, vivía nada más que para **eso**, para coger a **ése** y matarlo como **él** hizo con mi hija, así de despacio, **ése** y yo solos, (...) hacía meses o años que las manos no le servían para trabajar y era muy probable que tampoco le sirvieran para estrangular al asesino de Fátima, de **quien** hablaba como si **lo** conociera, «**ése**», decía, nunca «**él**» (...). (VT, s. 154)

Jak říkal, myslí teď jen na jediné a žije jeno pro **to**: abych **tamtoho** chytil a zabil ho, jako **on** zabil mou dceru, tak pomalu, sami, jen **tamten** a já, (...) poněvadž ruce mu už měsíce nebo léta nesloužily k práci a sotva se dalo čekat, že mu poslouží k tomu, aby uškrtil Fátimina vraha, o **kterém** mluvil jako kdyby **ho** znal, nikdy neříkal „**on**“, ale „**tamten**“ (...). (CT, s. 135n)

V následující pasáži uvádíme ukázkou popisu ponurého zimního počasí v maloměstě, které koresponduje s hlavním motivem knihy. Na této pasáži je také ilustrován zajímavý rozdíl mezi španělštinou a češtinou. Autor dává sloveso hlavní věty až na čtvrtý řádek souvětí, pro

češtinu by však kopírování tohoto jevu bylo nepřírozené, a tak překladatel sloveso posouvá mnohem blíže začátku věty.

Příklady č. 13

Entonces, una tarde de principios de **noviembre**, tan **cerrada** de **lluvia** que estaban encendidas las luces de las oficinas y las tiendas aunque no eran ni las cuatro, aquella mujer **enlutada**, de unos sesenta años, **no muy bien vestida**, con cierto aire de **infortunio** y de iglesia, de **trabajo rudo** en el campo, con las manos **ásperas** y **rojas** que sujetaban el bolso sobre su regazo, llegó a la comisaría (...). (VT, s. 81)

A právě tehdy, jednoho odpoledne počátkem **listopadu**, kdy **lilo** a bylo **zataženo** tak, že se v kancelářích i obchodech svítilo, i když ještě nebyly ani čtyři, přišla na komisařství ona žena ve **smutku**, asi šedesátiletá, **nevalně oblečená**, na které bylo vidět **těžký život**, kostel a **hrubou práci** na poli, s **drsnýma** a **červenýma** rukama, ve kterých držela na klíně kabelku (...). (CT, s. 71n)

Z dalších lexikálně zajímavých pasáží musíme zmínit, že překladatel převádí spojení „padre Orduña“ dvojím způsobem. Zprv jako „páter Orduña“ a v oslovení jako „otec“.

—Pensaba que ni siquiera te habías preocupado de enterarte si estaba vivo —dijo el padre Orduña (...) —Los tiempos han cambiado, padre. (VT, s. 67)

„Myslel jsem, že ses ani nenamáhal zjišťovat, jestli jsem naživu,“ řekl **páter** Orduña. (...)

„Časy se změnily, **otče**.“ (CT, s. 59)

Z odborné terminologie kriminalistiky a příbuzných disciplín uveďme např. „forense“, které překladatel převádí jako „soudní lékař“, „el retrato robot“ jako „policejní portrét sestavený podle výpovědí“ a do třetice uveďme větu:

«**Incisión superficial** de arma blanca en torno al pecho izquierdo», había leído el inspector en el **informe** de Ferreras. (VT, s. 392)

„**Povrchový řez bodnou zbraní** kolem levého prsu,“ to si inspektor přečetl ve Ferrerasově **zprávě**. (CT, s. 342)

Na závěr uveďme poslední překladatelsky zajímavé řešení pasáže s komplikovanými názvy obchodů a pokrmu.

Příklady č. 14

(...) la lechería, la tienda de ultramarinos, la de chucherías (...), la pastelería, donde Fátima había comprado un bollycao (...). (VT, s. 77)

(...) mlékárna, **obchod s koloniálním zbožím, krám s lacinými tretkami** (...), cukrářství, kde si Fátima (...) koupila **Bollykao** (...). (CT, s. 68)

5. 2. 3 Větné konstrukce

Jistým překladatelským problémem byla gramatika některých souvětí, kde autor užívá předminulý čas, podmiňovací vazby apod. Předminulý čas lze v češtině napodobit pouze přidáním příslovce (např. předtím, už), toho však překladatel nevyužívá. U kondicionálu minulého je jeho trojslovná podoba, především v mluvené formě, na ústupu. V souvětích podmínkových se pak často kondicionál minulý nahrazuje přítomným¹⁵⁸ (viz níže) a toho také využil překladatel.

Příklady č. 15

Parecía que nadie más, salvo su asesino, la hubiese visto viva, **había salido** de la papelería y se **había hundido** súbitamente en un precipicio, en un foso de invisibilidad y de espanto nocturno, y cuando la **encontraron** en el terraplén fue como **si hubiera sido** tragada por el mar (...). (VT, s. 54)

Zdalo se, že kromě vraha ji už nikdo nespatrił živou, **vyšla** z papírnickví a naráz se někam **propadla**, do jámy neviditelnosti a noční hrůzy, a když ji potom našli na náspu, **jako by** ji pohltilo moře (...). (CT, s. 48)

Si no hubiera tenido que ir a la papelería (...), **si** su padre **no** la **hubiese dejado**, **si** su madre (...) **hubiera insistido** un poco más (...), **si** ella, su madre, **no se hubiera marchado**, **si** algún azar mínimo **hubiera interrumpido** el curso atroz de los hechos idénticos, (...) **si no hubiera disfrutado** tanto con las cartulinas y las pequeñas tijeras (...). (VT, s. 58)

Kdyby nebyla musela jít do papírnickví (...), **kdyby** ji otec **nepustil**, **kdyby** matka (...) o trochu víc **naléhala** (...), **kdyby** matka nikam **nešla**, **kdyby** krutý sled totožných skutečností **narušila** sebemenší náhoda, (...) **kdyby** ji tak **netěšily** čtvrtky a malé nůžky (...). (CT, s. 51)

---

¹⁵⁸ MACHÁČKOVÁ, Eva. Ústup kondicionálu minulého? *Naše řeč* [online]. 1980, roč. 63, č. 2, s. 62 [cit. 2019-03-30]. ISSN 0027-8203. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6175>

Vraťme se ještě k oddílu 2. 2. 1, v němž je uveden komentář Blanky Stárkové k Medkově převodu Garcíi Márqueze. Vladimír Medek stavěl při převodu *Sta roků samoty* na slovesech, u překladu *Za úplňku* nalezneme podobný případ nahrazování nominálních vazeb slovesnými.

Příklady č. 16

Las manos limpias, las manos blandas de tanta humedad, las manos rojas del trabajo y del frío, las manos con dedos grandes, con uñas cuarteadas, de filos ásperos ys córneos, las uñas siempre con un borde negro, a pesar del jabón y del agua caliente, de los chorros de agua hirviente o helada bajo los cuales se ahuecan y frotan las manos tan rojas, con una humedad de carne cruda, con una palidez de manos enfermas que no se corresponde con su tamaño ni con la fuerza de acero de los dedos (...). (VT, s. 259)

Čisté ruce, rozměklé od toho, jak si je pořád **máčí**, červené od práce a od zimy, ruce s velkými prsty, s popraskanými nehty s drsnými a rohovitými okraji, za kterými **má** pořád špínu přes všechno mýdlo a teplou vodu, proudy vařící nebo ledové vody, pod kterými se ty červené ruce **kroutí** a **mnou** jedna druhou, vlhké jako syrové maso, bledé, jako **by byly** nemocné, i když to **nejde** dohromady s jejich velikostí a s ocelovou silou v prstech (...). (CT, s. 226)

6 STRUČNÁ HISTORIE MEDKOVÝCH PŘEKLADŮ ZE ŠPANĚLŠTINY

Vladimír Medek se jako překladatel prosazuje v 60. letech 20. století, v období příznivém pro vydávání latinskoamerických autorů, na které se před rokem 2000 převážně zaměřuje. Spolu s Jiřím Pecharem, Vladimírem Hvižd'alou nebo Milošem Veselým navazuje na předchozí generaci překladatelů, jakými byli Eduard Hodoušek, Libuše Prokopová, Zdeněk Šmíd, Kamil Uhlíř, Zdeněk Velíšek či Zdeněk Hampejs.

V období normalizace se však tohoto překladatele bohužel dotýká jistá forma perzekuce. Na druhou stranu se však jedná o další plodné období co do vydavatelského průmyslu, vychází García Márquez, Julio Cortázar, Rómulo Gallegos, Luis Borges, Alejo Carpentier a mnozí další. Na tomto publikačně plodném období má nesmírnou zásluhu nakladatelství Odeon a jeho šéfredaktor Josef Čermák spolu s redaktory Eduardem Hodouškem a Janem Schejbalem, kteří navázali na období 60. let a dál vydávali kvalitní autory ve výborných překladech. Ještě roku 1971 se Vladimír Medek stihl podepsat pod překlad *Sta roků samoty*, o rok později již nesměl být uveden v české verzi knihy *Nebe, peklo, ráj*. Stejná záležitost se překladateli přihodila i u převedení veršů *Lezamy Limy* (1982). Mezi tím však v roce 1980 vyšlo druhé vydání *Sta roků samoty*, kde překladatel figuruje navzdory cenzuře.

V komplikovaných 70. letech přicházejí další překladatelé jako Vít Urban, Hana Posseltová nebo Blanka Stárková, vedle kterých bude Vladimír Medek stát v období 80. let a podílet se spolu s nimi na systematickém překládání významných latinskoamerických autorů do češtiny. Zmíníme také, že se v roce 1981 Vladimír Medek stává překladatelem Maria Vargase Llosy, spisovatele, který v 70. letech spadl do kategorie „nedoporučovaných“ zahraničních autorů kvůli kritice Fidela Castra. O Vargase Llosu a jeho dílo *Pantaleón a jeho ženská rota* projevilo nakladatelství Odeon zájem už roku 1977, ale z politických důvodů nebylo vydání možné, Československo tehdy udržovalo dobré styky s peruánským režimem. *Pantaleóna* Vladimír Medek přeložil tedy až po Sametové revoluci, v roce 1994.¹⁵⁹

I po roce 1989 překládá Vladimír Medek latinskoamerické autory, jeho pozornost se však více upíná i k autorům Pyrenejského poloostrova. V 90. letech se objevují na trhu osamělé reedice starších překladů (např. Unamuno, Ortega y Gasset), u kterých nakladatelství šetřila na uhrazení poplatku za autorská práva. Vedle toho k nám však začíná prosakovat dílo španělských spisovatelů do té doby neznámých: Bernardo Atxaga, Javier Marías, Arturo Pérez-

---

¹⁵⁹ ULÍČNÝ, Miloslav. *Historia de las traducciones checas de literaturas de España e Hispanoamérica*. Praha: Karolinum, 2005, s. 84–91. ISBN 80-246-0888-X.

Reverte. Při převádění těchto autorů se prosazuje i další generace překladatelů (Bronislava Skalická, Marie Jungmannová, Anežka Charvátová ad.).¹⁶⁰ Muñoz Molina tak měl na českém knižním trhu vůči svým španělským kolegům menší zpoždění. Vydání tohoto autora v letech 2008 a 2018 plynule navázala na vývoj českých překladů španělských autorů, u nás do té doby méně známých.

Miloslav Uličný připisuje Vladimíru Medkovi přídomek „una marca de calidad“, tedy „značka kvality“. Dále o něm uvádí, že má „čich“ na výborná díla skvělých spisovatelů, po nichž pátrá přímo detektivním způsobem.¹⁶¹ Toto bylo koneckonců i pozadí *Polského jezdce*, na kterého překladatel narazil poprvé za výlohami madridských knihkupectví. Román si však přečetl až po převední knihy *Za úplňku* a následně jej sám nabídl nakladatelství Leda.¹⁶²

---

¹⁶⁰ ULIČNÝ, Miloslav. *Historia de las traducciones checas de literaturas de España e Hispanoamérica*. Praha: Karolinum, 2005, s. 36n. ISBN 80-246-0888-X.

¹⁶¹ Tamtéž, s. 91.

¹⁶² Viz Příloha č. 4.

7 HODNOCENÍ POSUZOVANÝCH PŘEKLADŮ

V překladech předmětných románů této práce nebyly shledány ze strany překladatele žádné posuny na makrostylistické úrovni textu, tak jak je definuje Katharina Reissová, tedy aktualizace, lokalizace a adaptace. Co se týče výrazových posunů, tak jak je definuje Anton Popovič v knize *Poetika uměleckého překladu*, můžeme říci, že Vladimír Medek skutečně posuny využívá „funkčne za cieľom adekvátního vyjadrenia prvkov v podmienkach odlišnosti dvoch systémov“, toto Popovič nazývá optimálním variantem originálu.¹⁶³ Na vybraných ukázkách z obou románů nebylo doloženo, že by se překladatel dopouštěl zdůrazňování, zesilování nebo výrazové typizace a individualizace. Rovněž tak překladatel nenivelizuje výrazové vlastnosti předlohy. K posunům tedy dochází v případech, kdy překladatel nemá k dispozici takové výrazové prostředky, které by vystihly originál, a musí je nějakým způsobem nahrazovat nebo opisovat (perifráze). U překladu románu *Za úplňku* se rovněž nabízí zmínit Popovičovy čtyři výrazové vlastnosti, kterými navazuje na Mikovu soustavu. Na základě uvedených příkladů z dotyčné knihy se stupeň markantnosti, síly, emocionálnosti a kontroverznosti výchozího a cílového textu shoduje. Dle Popovičovy terminologie se tudíž jedná o překlad adekvátní.

V rámci vysledované překladatelské poetiky Vladimíra Medka musíme na prvním místě zmínit překladatelův záměr převádět díla tak, „aby to znělo“: „(...) název knihy musí ZNÍT. ZNÍT musí i každá jednotlivá věta, a o to se v každém překladu snažím.“¹⁶⁴ V osobní emailové korespondenci, která předcházela vzniku této práce Vladimír Medek ještě poznamenal: „Jenom si živě pamatuji, jak jsme se dohadovali na názvu – jen Úplněk zní úplně jinak, než *Za úplňku* – to máte k tomu „překladatelskému stylu“, vždycky si dávám záležet, aby to znělo – nejen název, ale každá věta. Konec konců u *Sto roků samoty* jsme se kdysi s Odeonem dlouho dohadovali, zda *Sto roků samoty* (líp zní a zdůrazňuje každý rok zvlášť), nebo ordinérních *Sto let samoty*. Stačí, když si to člověk řekne nahlas.“¹⁶⁵

Dalším bodem Medkovy překladatelské poetiky, kterým navazujeme na postřehy Blanky Stárkové, je práce se slovesy, na nichž staví své převody španělských literatur. Zmíněná překladatelka uvedla jako jednu z charakteristik románu *Sto roků samoty* „nezadržitelně se valící vyprávění“.¹⁶⁶ Toto slovní spojení platí i u románu *Polský jezdec*, který obsahuje velmi

¹⁶³ POPOVIČ, Anton. *Poetika uměleckého překladu: proces a text*. Bratislava: Tatran, 1971, s. 81.

¹⁶⁴ Viz Příloha č. 4.

¹⁶⁵ Osobní emailová korespondence s Vladimírem Medkem.

¹⁶⁶ STÁRKOVÁ, Blanka. García Márquez, Gabriel. In: *iLiteratura* [online]. Apr 23, 2014 [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/33079/garcia-marquez-gabriel>

dlouhá souvětí. A právě tento aspekt románu představoval pro Vladimíra Medka největší překladatelský problém. Na otázku, čím byl převod Muñoze Moliny nejvíce náročný, odpověděl: „Jednak bohatstvím jeho jazyka, ale především tím, čím je náročný i pro čtenáře – plnými stránkami bez jediného odstavce, nekonečnými větami, které zaberou třeba celou stránku (a přitom jsou úžasné, ale musíte se na ně soustředit, abyste to ocenili).“¹⁶⁷

Vladimír Medek je rovněž překladatel s velkou fantazií pro vytváření nových slov, která českému čtenáři zprostředkují stejný zážitek jako čtenáři výchozího jazyka. Např. máginské místní názvy překladatel převedl do češtiny, a tím přiblížil dané místo českému čtenáři více, než kdyby názvy zůstaly v původním španělském znění. Přestože se jednalo v obou případech o prózu, překladatel čerpal i ze svého básnického nadání při převádění říkanek a několika málo veršů obsažených v textech.

Na tvorbě překladu se však podílí i nakladatelský redaktor upravující text do jeho finální podoby. V obou překladech románů Muñoze Moliny byla dodržena redaktorská zásada text kultivovat, nikoli přepisovat. Vladimír Medek uvedl ke vztahu překladatel-redaktor: „Důležité je jediné, aby to byla spolupráce (...).“¹⁶⁸ V případě *Polského jezdce* se diskuze mezi překladatelem a redaktorkou Anežkou Charvátovou týkala především pravopisu u jména Nadia, kde překladatel původně navrhoval variantu Nadja. Dále museli překladatel a redaktorka dospět ke kompromisu u překladu problematických jmen, např. v případě domu U věží, republikánské gardy nebo horokoně. Předmětem diskuze byla i co největší možná eliminace poznámek pod čarou.

Větší redakční úpravy se týkaly roviny lexikální, kde byly některé výrazy nahrazeny přesnějšími vyjádřeními, ať už významově či stylisticky. K tomuto bodu uveďme ještě jeden konkrétní příklad problematického spojení „faldillas del brasero“, se kterým si překladatel nejprve nevěděl rady a převáděl jako „šůsky ohřívadla“. Redaktorka jej upravila do podoby „přehoz ohřívadla“, kterou překladatel přijal. Rovněž se v textu objevilo množství redakčních zásahů na úrovni syntaxe, kde se redaktorka snažila, s ohledem na čtenáře, zjednodušovat dle možností češtiny syntaxi s příliš velkým množstvím vedlejších vět, nahrazovala subordinaci parataxi.

Nejmenší redakční zásahy se týkaly úpravy velkých a malých písmen podle pravidel českého pravopisu a také překlepů, které jsme v této práci nepovažovali za nutné znázorňovat na příkladech. Dále v textu proběhlo sjednocení pravopisu různých jazykových prostředků (např. spřežek, dvojí možnosti skloňování), aby text jako celek působil konzistentně.

---

¹⁶⁷ Viz Příloha č. 4.

¹⁶⁸ Tamtéž.

Pokud hovoříme o čtenáři, musíme mít i při redakční praxi na paměti, že překlad stárne rychleji než originál, a proto by měl redaktor brát ohled na dobovou literární a překladatelskou normu. U překladu *Polského jezdce* byl v této souvislosti razantně zkrácen poznámkový aparát, jehož používání je u běžné u starších překladů, dnes se však poznámky do beletrie dávají zřídka. Jedním z důvodů je např. internet, který má k dispozici téměř každý čtenář a na kterém lze případné nesrozumitelné výrazy snadno dohledat. Překladatel a redaktorka se v této souvislosti opět dohodli na kompromisu (např. vnitřních vysvětlivkách). V tomto ohledu bychom mohli konstatovat, že má Vladimír Medek jako překladatel blízko k dřívějšímu způsobu překládání, kdy se poznámkový aparát více používal i v beletrii. Na druhou stranu je však velmi současný v otázkách českého pravopisu, např. jsme uváděli výše v oddílu 4. 2. 6, že u osobního zájmena „já“ upřednostňuje skloňování ve druhém a čtvrtém pádě do podoby „mě“ a nikoli „mne“.

Na základě posuzovaných překladů jistě můžeme konstatovat, že Vladimír Medek překládá věrně a krásně. Pokud si vypůjčíme slova Jiřího Levého, můžeme o Medkových překladech říct, že skutečně jsou „přesnými reprodukcemi literárních děl a hodnotnými literárními díly českými“.¹⁶⁹ Překladatel má právo na jazykový a stylistický originální vklad a právě v tomto spočívá kvalita některých překladatelů. Překladatel si subjektivně vybírá z různých stylistických možností a právě v tomto ohledu je rozdíl mezi překladateli dobrými a výbornými. Vladimíra Medka samozřejmě musíme přiřadit do druhé skupiny. O jeho významu coby překladatele hovoří i to, že ze španělštiny převáděl latinskoamerické literární velikány 20. století, a také fakt, že jeho překlady vyšly v mnohých reedicích. Jedním z velkých spisovatelů je pro Vladimíra Medka i Antonio Muñoz Molina, o románu *Polský jezdec* překladatel uvedl: „Kniha je suverénně napsaná a nedivím se, že získala nejvýznamnější španělské literární ceny. (...) Na místě Muñoz Moliny bych nejspíš byl trochu smutný, protože tak silnou knihu už podruhé v životě sotva napíše.“¹⁷⁰

---

¹⁶⁹ LEVÝ, Jiří. *Umění překladu*. Vyd. 3. Praha: Ivo Železný, 1998, s. 89. ISBN 80-237-3539-X.

¹⁷⁰ Osobní archiv Vladimíra Medka. Viz Příloha č. 4.

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo přiblížit dílo španělského spisovatele Antonia Muñoze Moliny, který se ve Španělsku řadí mezi nejvýraznější literární postavy dneška, avšak v českém prostředí mu zatím nebylo věnováno příliš prostoru a pozornosti. Práce se rovněž snažila kompletně obsáhnout dílo Vladimíra Medka jako jednoho z nejvýznamnějších překladatelů současnosti i uplynulých padesáti let, o kterém zatím nevyšla obsáhlejší práce.

Snahou této diplomové práce bylo také popsat překladatelský styl významného překladatele Vladimíra Medka a vypracovat typologii redakčních zásahů, které byly provedeny v románu *Polský jezdec*. Pokud bychom měli v jedné větě charakterizovat Medkovy překlady, musíme uvést, že text zkrátka „musí dobře ZNÍT“. Právě subjektivní výběr stylistických prostředků za účelem libozvučnosti bychom mohli nazvat jakýmsi „talentem“, který dělá z překladatele výborného překladatele.

V práci byl využit materiál ze soukromých archivů překladatele a redaktorek, který by v budoucnu mohl být užitečný jak pro překladatele ze španělsky psaných literatur, tak pro budoucí redaktory překladové beletrie. Vladimír Medek a Anežka Charvátová jsou v současné době jedni z nejvýznamnějších představitelů současné překladové literatury ze španělštiny, od kterých se budoucí překladatelé a redaktoři mohou učit.

Právě nahlédnutí „pod pokličku“ přípravné fáze překladu shledávám jako jeden z největších přínosů této práce. Přestože k jejímu vypracování vedla osobní účast na redakci románu *Polský jezdec*, doufám, že tato skutečnost nemění nic na výpovědní hodnotě této diplomové práce jako celku.

Seznam použité literatury

Archivy

Soukromý archiv Anežky Charvátové.

Soukromý archiv Martiny Kutkové.

Soukromý archiv Vladimíra Medka.

Prameny

MUÑOZ MOLINA, Antonio a Francisco AYALA. *Destierro y destiempo de Max Aub*. Madrid: Real Academia Española, 1996.

MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Plenilunio*. Madrid: Alfaguara, 1997. ISBN 84-204-8268-4.

MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Seix Barral, 2002. ISBN 978-84-322-1140-9.

MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Za úplňku*. Praha: Garamond, 2008. ISBN 978-80-7407-017-4.

MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Polský jezdec*. Praha: Leda, 2018. ISBN 978-80-7335-553-1.

Sekundární literatura

BALIBREA, Mari P. La novela negra en la transición española como fenómeno cultural: una interpretación. *Iberoamericana* [online]. 2002, č. 7 [cit. 2019-03-24]. ISSN 1577-3388. Dostupné z: <https://journals.iai.spk-berlin.de/index.php/iberoamericana/issue/view/22>

BEGINES HORMIGO, José M. *La teoría literaria de Antonio Muñoz Molina*. Sevilla, 2006. Dizertační práce. Universidad de Sevilla, Facultad de Filología.

BEILIN, Katarzyna O. *Conversaciones literarias con novelistas contemporáneos*. Woodbridge: Tamesis, 2004. ISBN 1855660997.

CARRILLO, Santiago. ¿Una segunda fase de la transición democrática? In: *El País* [online]. Nov 30, 2004 [cit. 2019-01-19]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/2004/11/30/opinion/1101769207_850215.html

CRUZ, Juan. ¿Quién es Lorencito Quesada? In: *El País* [online]. Aug 9, 1992 [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/1992/08/09/cultura/713311215_850215.html

DÍAZ DE TUESTA, José M. Muñoz Molina recibe el premio de los lectores de Crisol por "Plenilunio". In: *El País* [online]. Jun 22, 1998 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/1998/06/22/cultura/898466401_850215.html

DÍAZ NAVARRO, Epicteto. Semblanza y bibliografía de Antonio Muñoz Molina. *Castilla. Estudios de Literatura* [online]. 2011, vol. 2, s. 353-407 [cit. 2019-01-26]. Dostupné z:

DOSIER. Los artículos literarios de Antonio Muñoz Molina. In: *Cuadernos Hispanoamericanos* [online]. Jul 1, 2017 [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: <https://cuadernoshispanoamericanos.com/los-articulos-literarios-de-antonio-munoz-molina/2/>

DOSIER. Vivir tentativamente en la literatura: las novelas de Antonio Muñoz Molina. In: *Cuadernos Hispanoamericanos* [online]. Jul 1, 2017 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: <https://cuadernoshispanoamericanos.com/antonio-munoz-molina-dossier/2/>

EL PAÍS. Antonio Muñoz Molina. *El País* [online]. © Ediciones El País S. L. [cit. 2019-01-19]. Dostupné z: https://elpais.com/autor/antonio_munoz_molina/a

EL PAÍS. El atrevimiento de mirar. *El País. Librotea. El recomendador de libros* [online]. [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://librotea.elpais.com/libro/el-atrevimiento-de-mirar>

EL PAÍS. Muñoz Molina reúne en 'Pura alegría' textos sobre la literatura. In: *El País* [online]. Dec 14, 1998 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/1998/12/14/cultura/913590006_850215.html

EL PAÍS. Realismo y fantasía en agosto. In: *El País* [online]. Jul 31, 1996 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/1996/07/31/cultura/838764003_850215.html

FERENČÍK, Ján. *Kontexty prekladu*. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1982. Horizonty. Malý rad; Zv. 4.

FERRARI, Marta B. Moderno/Posmoderno/Neomoderno: El jinete polaco, de Antonio Muñoz Molina. *Iberoamericana* [online]. 2001, č. 3 [cit. 2019-03-15]. ISSN 1577-3388. Dostupné z: <https://journals.iai.spk-berlin.de/index.php/iberoamericana/article/view/423>

FUENTES KRAFFCZYK, Felipe O. Historia, memoria y biografía en *El jinete polaco* de Antonio Muñoz Molina. *Verba Hispanica* [online]. 2012, č. 20/2 [cit. 2019-03-14]. ISSN 353-9660. Dostupné z: <https://revije.ff.uni-lj.si/VerbaHispanica/issue/view/223>

GIMFERRER, Pere. 'El jinete polaco', hoy. In: *El País* [online]. Sep 21, 2002, [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/2002/09/21/cultura/1032559203_850215.html

GONZÁLEZ CASTRO, Francisco. El asesino y sus imágenes en *Plenilunio*, de Antonio Muñoz Molina. *Moenia: Revista lucense de lingüística & literatura* [online]. 2002, č. 8 [cit. 2019-03-27]. ISSN 1137-2346. Dostupné z: <https://minerva.usc.es/xmlui/handle/10347/5820>

HAJDOVÁ, Marie. *Informační chování redaktorů ve vydavatelském průmyslu*. Praha: 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Ústav informačních studií a knihovnictví.

HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace: určeno pro posl. fak. sociálních věd Univ. Karlovy*. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-767-2.

https://www.researchgate.net/publication/277272804_Semblanza_y_bibliografia_de_Antonio_Munoz_Molina

IDEAL. IDEAL, el periódico más leído en Andalucía. In: *Ideal* [online]. Jul 12, 2015, 1:14 pm [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: <https://www.ideal.es/andalucia/201507/12/ideal-periodico-leido-andalucia-20150712131313.html>

KIRKOSOVÁ, Kateřina. *Mezi rukopisy a knihami: logika a dynamika současného českého literárního pole prizmatem knižních nakladatelů*. Brno, 2016. Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Katedra sociologie.

KOHNEROVÁ, Lucie. *Komentovaný překlad přednášek Antonia Muñoz Moliny „La disciplina de la imaginación“, „Las hogueras sin fuego“, in: Luis García Montero, Antonio Muñoz Molina, ¿Por qué no es útil la literatura?, Ediciones Hiperión, Madrid 1994, ISBN: 84-7517-389-6, pp. 45-76*. Praha, 2018. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav translatologie.

KOZÁK, Vratislav. *Nakladatelství Odeon – Vstupní brána do světové literatury*. Praha: 2014. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Fakulta humanitních studií. Pracoviště oboru Orální historie – soudobé dějiny.

KRÁLOVÁ, Jana. *Vybrané problémy španělské stylistiky na pozadí češtiny*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2012. ISBN 978-80-7308-404-2.

LEVÝ, Jiří. *Umění překladu*. Vyd. 3. Praha: Ivo Železný, 1998, s. 99. ISBN 80-237-3539-X.

MAGINCOVÁ, Dagmar. *Příručka nakladatelského redaktora*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2008. ISBN 978-80-86818-83-2.

MACHÁČKOVÁ, Eva. Ústup kondicionálu minulého? In: *Naše řeč* [online]. 1980, roč. 63, č. 2 [cit. 2019-03-30]. ISSN 0027-8203. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6175>

MARTÍN DE MARCOS, Gonzalo. Simetrías del terrorismo en *Ardor guerrero* (1995) y *Plenilunio* (1997), de Antonio Muñoz Molina. *Dicenda. Cuadernos de Filología Hispánica*. [online]. 2016, č. 34 [cit. 2019-03-26]. ISSN 212-2952. Dostupné z: <https://revistas.ucm.es/index.php/DICE/article/download/53560/49089>

MARTÍN GARCÍA, Marta. La travesía de Antonio Muñoz Molina en *El País*. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico* [online]. 2004, vol. 10, s. 279-296 [cit. 2019-01-18]. ISSN 1134-1629. Dostupné z: <http://revistas.ucm.es/index.php/ESMP/article/view/ESMP0404110279A/12612>

MOSSOP, Brian. *Revising and editing for translators*. 3rd edition. London: Routledge, 2014. Translation practices explained. ISBN 978-1-138-78671-4.

MUÑOZ MOLINA, Antonio. Unas gafas de Pla. In: *El País* [online]. Jul 21, 1994 [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/1994/07/21/cultura/774741611_850215.html

NEJEDLÁ, Marta. *Překládání Julia Cortáзара do češtiny. Průkopníci, zamlčování a současní překladatelé: Cortázarův odkaz stále živý*. Praha: 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Ústav translatologie.

NĚMEC, Jan. Márquezovi nesmíte věřit ani slovo. *Host*. 2015, roč. XXXI, č. 7, s. 66-71. ISSN 1211-9938.

OROPESA, Salvador A. *La novelística de Antonio Muñoz Molina: sociedad civil y literatura lúdica*. Jaén: Universidad de Jaén, 1999. ISBN 84-89869-58-8.

PALENCIA-ROTH, Michael. *Gabriel García Márquez: la línea, el círculo y las metamorfosis del mito*. Madrid: Gredos, 1983, s. 36. ISBN 8424909186.

PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: Příručka pro nakladatele*. Příbram: Pistorius a Olšanská, 2011. ISBN 978-80-87053-50-8.

POKORNÝ, Milan a Dana POKORNÁ. *Redakční práce: jak připravit text k publikování*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3773-7.

POPOVIČ, Anton. *Poetika uměleckého překladu: proces a text*. Bratislava: Tatran, 1971.

QUESADA GÓMEZ, Catalina. Inventando Mágina: La construcción de un territorio mítico en El jinete polaco. *Cuadernos de ALEPH: revista de literatura hispánica* [online]. 2006, č. 1 [cit. 2019-03-10]. ISSN 18865089. Dostupné z: https://www.academia.edu/1897522/Inventando_M%C3%A1gina_la_construcci%C3%B3n_de_un_territorio_m%C3%ADtico_en_El_jinete_polaco

RAMOS, Ramón. Antonio Muñoz Molina, Bajo la luz tranquila de Granada. In: *El Mundo* [online]. Oct 24, 2017 [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: <https://www.elmundo.es/cultura/literatura/2017/10/24/59ee83e622601d916b8b4644.html>

RIOSALIDO VILLAR, Patricia. *El jinete polaco* de Antonio Muñoz Molina como novela de memoria. *Dicenda. Cuadernos de Filología Hispánica* [online]. 2013, č. 31 [cit. 2019-03-13]. ISSN 212-2952. Dostupné z: <http://revistas.ucm.es/index.php/DICE/article/view/43636>

RIOSALIDO VILLAR, Patricia. La intención de "El jinete polaco" de Antonio Muñoz Molina: recuperar la memoria histórica. In: *Cincuentenario de la Asociación Internacional de Hispanistas* [online]. A Coruña: Universidade da Coruña, Servizo de Publicacións, 2014 [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=561054>

RODRÍGUEZ ALMODÓVAR, Antonio. La leyenda de la Tía Tragantía. In: *El País* [online]. Jun 27, 2001 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/2001/06/27/andalucia/993594154_850215.html

RODRÍGUEZ MARCOS, Javier. Antonio Muñoz Molina: "Our legacy will be a pile of garbage." In: *El País* [online]. Feb 19, 2018 [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: https://elpais.com/elpais/2018/02/14/inenglish/1518629146_248023.html

ROMÁN, Alberto. Una proyección en 3D sobre la fachada del Salvador para celebrar 14 años como Patrimonio Mundial. In: *Ideal* [online]. Jul 2, 2017, 1:21 pm [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://ubeda.ideal.es/ubeda/proyeccion-sobre-fachada-20170702131938-nt.html>

RUBÁŠ, Stanislav, ed. *Slovo za slovem: s překladateli o překládání*. Praha: Academia, 2012. Paměť; sv. 47. ISBN 978-80-200-2054-3.

RUIZ RICO, Manuel. El Robinson urbano. Origen periodístico y literario de la obra de Antonio Muñoz Molina en *Diario de Granada* (1982-1983). *Ámbitos: Revista Internacional de Comunicación* [online]. 2013, č. 23, s. 1-13 [cit. 2019-01-19]. ISSN 1139-1979. Dostupné z: <https://idus.us.es/xmlui/handle/11441/66613>

SÁNCHEZ, Miguel. El periodismo de Muñoz Molina: su tiempo de silencio. *Ámbitos: Revista Internacional de Comunicación* [online]. 2013, č. 1 [cit. 2019-01-22]. ISSN 1139-1979. Dostupné z: https://idus.us.es/xmlui/bitstream/handle/11441/67550/revista-comunicacion-ambitos-01_307-318.pdf?sequence=1&isAllowed=y

SANZ VILLANUEVA, Santos. La noche de los tiempos. In: *El Cultural* [online]. Nov 20, 2009 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: <https://www.elcultural.com/revista/letras/La-noche-de-los-tiempos/26180>

SCARLETT, Elizabeth. Conversación con Antonio Muñoz Molina. *España Contemporánea. Revista de Literatura y Cultura* [online]. 1994, vol. 7, č. 1, s. 69-82 [cit. 2019-01-19]. ISSN 0214-1396. Dostupné z: <https://kb.osu.edu/handle/1811/81261>

SHERZER, William. El jinete polaco. The Autobiographical Fiction of Antonio Muñoz Molina. *España Contemporánea: Revista de Literatura y Cultura* [online]. 1997, vol. 10 [cit. 2019-03-14]. ISSN 214-1396. Dostupné z: <https://kb.osu.edu/handle/1811/77286>

SCHLICKERS, Sabine. Los espejismos de la historia y los abismos del deseo: *Beatus Ille* (1986), *Plenilunio* (1997) y *Carlota Fainberg* (1999) de Antonio Muñoz Molina. *Cuadernos de Investigación Filológica* [online]. 2000, č. 26 [cit. 2019-03-27]. ISSN 211-0547. Dostupné z: <https://publicaciones.unirioja.es/ojs/index.php/cif/article/view/2232>

ULIČNÝ, Miloslav. *Historia de las traducciones checas de literaturas de España e Hispanoamérica*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0888-X.

VALENZUELA, Javier. Retrato de un epicúreo. In: *El País* [online]. Jan 25, 2003 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: https://elpais.com/diario/2003/01/25/babelia/1043455817_850215.html

Elektronické zdroje

BCLAUDIA. La huella de unas palabras. *Lecturalia* [online]. © 2019 [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://www.lecturalia.com/libro/1798/la-huella-de-unas-palabras>

BEZR, Ondřej. Márquezova nesmrtelnost je v obžerném vyprávění, míní jeho překladatelka. In: *iDNES.cz* [online]. Apr 19, 2014 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/blanka-starkova-hovori-o-marquezovi.A140418_143341_literatura_ob

BIBLIOTECA NACIONAL DE ESPAÑA. *Catálogo BNE* [online]. © 2000–2019. Dostupné z: <http://catalogo.bne.es/uhtbin/webcat>

CASA DEL LIBRO. Todo lo que era sólido. *Casa del Libro* [online]. © 2017 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://www.casadellibro.com/libro-todo-lo-que-era-solido/9788432215445/2065526>

CASTALIA EDICIONES. La Editorial. *Castalia Ediciones* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: https://www.castalia.es/quienes_somos

CRUZ, Juan. Todo lo que era sólido, de Muñoz Molina. In: *El País. Blogs Cultura* [online]. 2013-05-17 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: https://blogs.elpais.com/juan_cruz/2013/03/todo-lo-que-era-s%C3%B3lido-de-mu%C3%B1oz-molina.html

DATABÁZE KNIH. Ohně. *Databáze knih* [online]. ©2008-2019 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/ohne-286323>

EDICIONES CÁTEDRA. Quiénes somos. *Ediciones Cátedra* [online]. © Grupo Anaya [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.catedra.com/quienes.php>

EDITORIAL RENACIMIENTO. La realidad de la ficción. *Editorial Renacimiento* [online]. ©2016 [cit. 2019-01-21]. Dostupné z: <https://www.editorialrenacimiento.com/los-cuatro-vientos/885-la-realidad-de-la-ficcion.html>

EXPOSICIONES. De Úbeda a Mágina, la forja de un escritor. In: *Iglesia de San Lorenzo Úbeda* [online]. May 22, 2018, [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.iglesiasanlorenzoubeda.com/de-ubeda-a-magina/>

GRUPO PLANETA. Booket. *Grupo Planeta* [online]. © 2019 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.planeta.es/es/booket>

GRUPO PLANETA. Círculo de lectores. *Grupo Planeta* [online]. © 2018 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.planeta.es/es/c%C3%ADrculo-de-lectores>

GRUPO PLANETA. Editorial Seix Barral. *Grupo Planeta* [online]. © 2019 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.planeta.es/es/editorial-seix-barral>

GRUPO PLANETA. Editorial. *Fundación José Manuel Lara* [online]. © 2013 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://fundacionjmlara.es/editorial/>

GRUPO PLANETA. Espasa. *Grupo Planeta* [online]. © 2019 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.planeta.es/es/editorial-espasa>

HOLECOVÁ, Simona. Na knižním trhu se zrodil největší vydavatel na světě. In: *Aktuálně.cz* [online]. Jul 3, 2013, 6:09 am [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/ceska-ekonomika/na-kniznim-trhu-se-zrodil-nejvetsi-vydavatel-na-svete/r~i:article:784164/>

HOUSKOVÁ, Mariana. García Márquez, Gabriel (2). In: *iLiteratura* [online]. Dec 16, 2003 [cit. 2019-01-31]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/14963/garcia-marquez-gabriel-2>

HOUSKOVÁ, Mariana. Muñoz Molina, Antonio. En ausencia de Blanca. In: *iLiteratura* [online]. Jul 30, 2003 [cit. 2019-01-28]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/13939/www.lckk.cz>

JEŘÁBEK, Antonín. Mezinárodní registrační systémy. In: *Národní knihovna České republiky* [online]. Jan 17, 2019 [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.nkp.cz/sluzby/sluzby-pro/isbn-ismn-issn>

KOSMAS. Krev na Maltézském náměstí. *Kosmas* [online]. [cit. 2019-01-31]. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/199354/krev-na-maltezskem-namesti/#pos=300>

KROC, Vladimír a Naděžda HÁVOVÁ. Vladimír Medek: „Vypukla potterománie a já nevěděl, do jakého ohně jsem strčil prsty.“ In: *Radiožurnál* [online]. Feb 9, 2004 [cit. 2019-01-31]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/vladimir-medek-vypukla-potteromanie-a-ja-nevedel-do-jakeho-ohne-jsem-strcil-6357683>

LIBROS ALCANÁ. Las otras vidas. *Libros Alcaná* [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <https://www.libros-antiguos-alcana.com/antonio-munoz-molina/las-otras-vidas/libro>

MLADÁ FRONTA. Divize knihy. *Mladá fronta* [online]. ©2019 [cit. 2019-02-16]. Dostupné z: <https://www.mf.cz/skupiny/divize-knihy/>

MUÑOZ MOLINA, Antonio. Autorretrato. *Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://xn--antoniomuozmolina-nxb.es/biografia/>

MUÑOZ MOLINA, Antonio. Publicaciones. *Antonio Muñoz Molina* [online]. [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: <http://xn--antoniomuozmolina-nxb.es/publicaciones/>

NAGY, Ladislav. Fuentes, Carlos: Starý gringo 2. In: *iLiteratura.cz* [online]. Sep 6, 2005 [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/17773/fuentes-carlos-stary-gringo-2>

NÁRODNÍ KNIHOVNA ČESKÉ REPUBLIKY. NKC – Online katalog Národní knihovny ČR. *Databáze Národní knihovny ČR* [online]. © 2014. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=nkck

NAVARRO-DANIELS, Vilma. *Los misterios de Madrid*, de Antonio Muñoz Molina: Retrato callejero y urbano de la capital española a finales de la transición a la democracia. In: *Lehman College* [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <http://www.lehman.cuny.edu/ciberletras/v20/navarroDaniels.html>

OBEK PŘEKLADATELŮ. Medek Vladimír. *Obec překladatelů* [online]. ©2016-2019 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <http://dabaze.obecprekladatelu.cz/dabaze/M/MedekVladimir.htm>

PAPEŽOVÁ, Michaela. Rockaway uzavřela dohodu o koupi Euromedia Group. In: *Rockaway* [online]. Mar 20, 2017 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.rockawaycapital.com/cs/2017/03/rockaway-uzavrela-dohodu-o-koupi-euromedia-group/>

PARES. Institución – Cuerpo de Seguridad y Asalto (España). *Pares: Portal de Archivos Españoles* [online]. © Ministerio de Cultura y Deporte - Gobierno de España [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <http://pares.mcu.es/ParesBusquedas20/catalogo/autoridad/59576#>

PENGUIN RANDOM HOUSE GRUPO EDITORIAL. Nuestros sellos. Alfaguara. *Penguin Random House Grupo Editorial* [online]. © 2017 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.penguinrandomhousegrupoeditorial.com/sellos/>

PENGUIN RANDOM HOUSE GRUPO EDITORIAL. Nuestros sellos. Plaza&Janés. *Penguin Random House Grupo Editorial* [online]. © 2017 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.penguinrandomhousegrupoeditorial.com/sellos/>

PILÁTOVÁ, Markéta. Muñoz Molina, Antonio: Za úplňku (in Respekt). In: *iLiteratura* [online]. Aug 31, 2008 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23035/mu241oz-molina-antonio-za-uplnku-in-respekt>

PLANETA DE LIBROS. Nada del otro mundo. *Planeta de Libros* [online]. © 2019 [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <https://www.planetadelibros.com/libro-nada-del-otro-mundo/246968>

PLANETA DE LIBROS. Un andar solitario entre la gente. *Planeta de libros* [online]. [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: <https://www.planetadelibros.com/libro-un-andar-solitario-entre-la-gente/264432>

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. Antonio Muñoz Molina. *Real Academia Española* [online]. © 2019 [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://www.rae.es/academicos/antonio-munoz-molina>

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. *Diccionario de la lengua española* [online]. Edición del Tricentenario. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://dle.rae.es/?id=SihVF3L>

REVISTA EÑE. Diario de Antoni Muñoz Molina. In: *El Boomeran(g)* [online]. 2008-04-30 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <http://www.elboomeran.com/nuevo-contenido/54/diario-de-antonio-munoz-molina/>

STÁRKOVÁ, Blanka. García Márquez, Gabriel. In: *iLiteratura* [online]. Apr 23, 2014 [cit. 2019-01-31]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/33079/garcia-marquez-gabriel>

ŠIMKOVÁ, Markéta. Muñoz Molina, Antonio. Polský jezdec. In: *iLiteratura* [online]. Dec 14, 2018 [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/40889/mu241oz-molina-antonio-polsky-jezdec>

ŠKODA, Stanislav. Fuentes, Carlos: Starý gringo 1. In: *iLiteratura.cz* [online]. Sep 6, 2005 [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/17771/fuentes-carlos-stary-gringo-1>

TKÁČOVÁ, Anna. Fuentes, Carlos. In: *iLiteratura.cz* [online]. May 18, 2013 [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/30057/fuentes-carlos>

TKÁČOVÁ, Anna. Fuentes, Carlos. In: *iLiteratura.cz* [online]. Oct 10, 2003 [cit. 2019-02-12]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/14393/fuentes-carlos>

UNIE VYDAVATELŮ. Členové a jejich tituly. *Economia a. s. Unive vydavatelů* [online]. ©2013 [cit. 2019-02-16]. Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/cs/unie_vydavatelu/clenove_jejich_tituly?vydavatel-detail=133

VARGAS LLOSA, Mario. Interview. In: *A fondo*. TV, TVE, 27. března 1976.

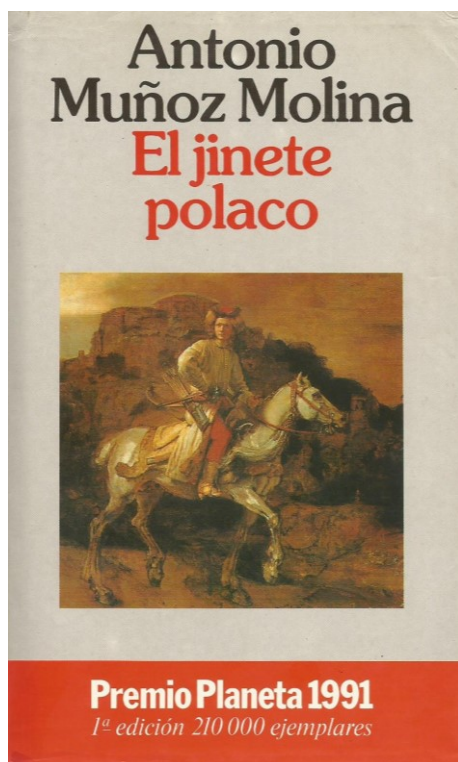
ZIKMUND-LENDER, Ladislav. In fundamine [nejen o postpaměti]. In: *Artalk* [online]. Feb 1, 2017, [cit. 2019-03-12]. Dostupné z: https://artalk.cz/2017/02/01/in-fundamine-nejen-o-postpameti/#_ftn3

Přílohy

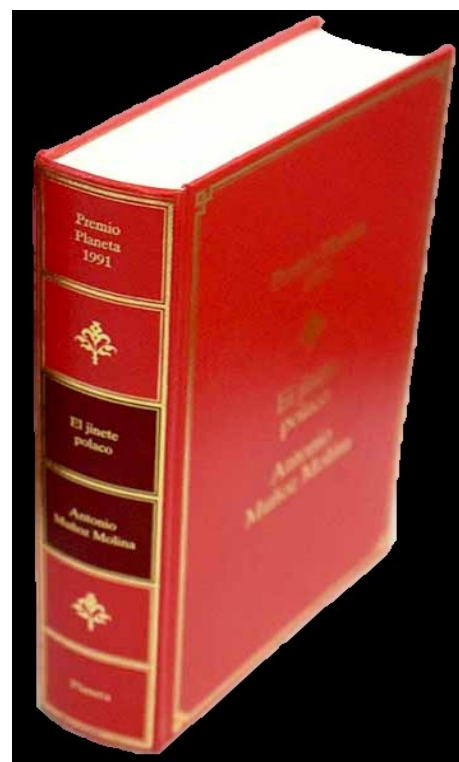
Příloha č. 1

Obálky vybraných španělských vydání *Polského jezdce* a obálka českého vydání

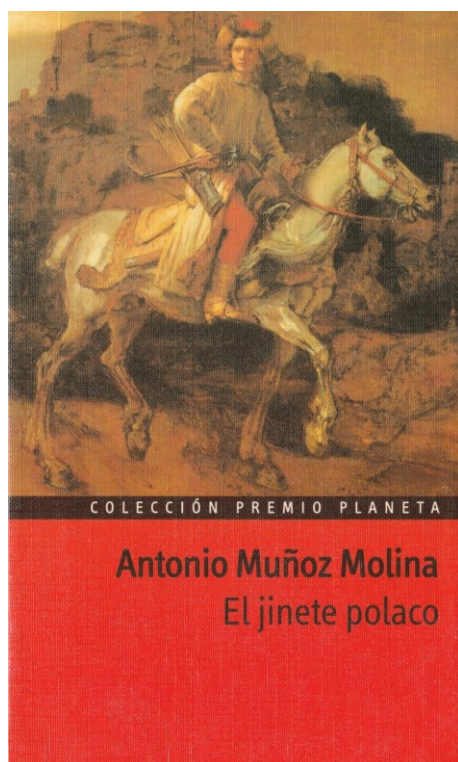
1. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Planeta, 1991. ISBN 843207036X
2. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Planeta, 1991. ISBN 8432087696
3. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Planeta, 1991. ISBN 8432009466
4. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: RBA, 1992. ISBN 8447300188
5. Premios Planeta 1991–1992. *El jinete polaco*. Barcelona: Planeta, 1994. ISBN 8408460560
6. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Planeta, 1995. ISBN 840801479X
7. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Planeta (Booket), 1997. ISBN 8408020331
8. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Planeta-De Agostini, 1997. ISBN 8439563396
9. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Booket, 2001. ISBN 8408040340
10. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Biblotex, 2001. ISBN 8481303224
11. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Seix Barral, 2002. ISBN 8432211400
12. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Planeta-De Agostini, 2004. ISBN 8467408499
13. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Booket, 2005. ISBN 8432216798
14. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Seix Barral, 2016. ISBN 9788432225772
15. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *El jinete polaco*. Barcelona: Booket, 2016. ISBN 9788432229534
16. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Polský jezdec*. Praha: Leda, 2018. ISBN 9788073355531

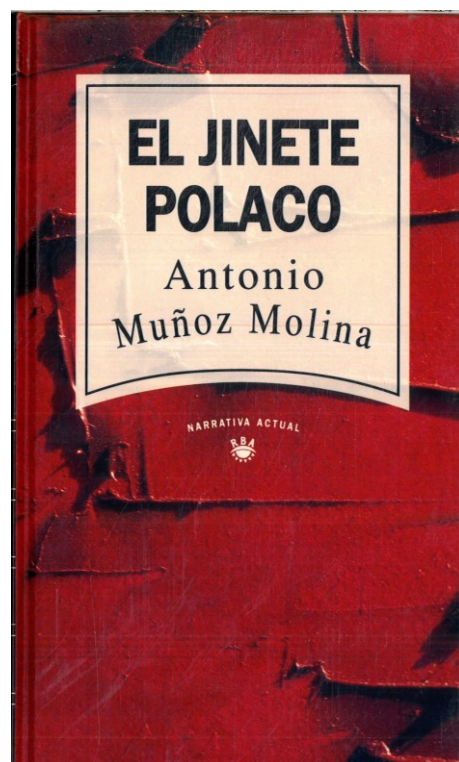
Obrázek č. 1

Obrázek č. 2

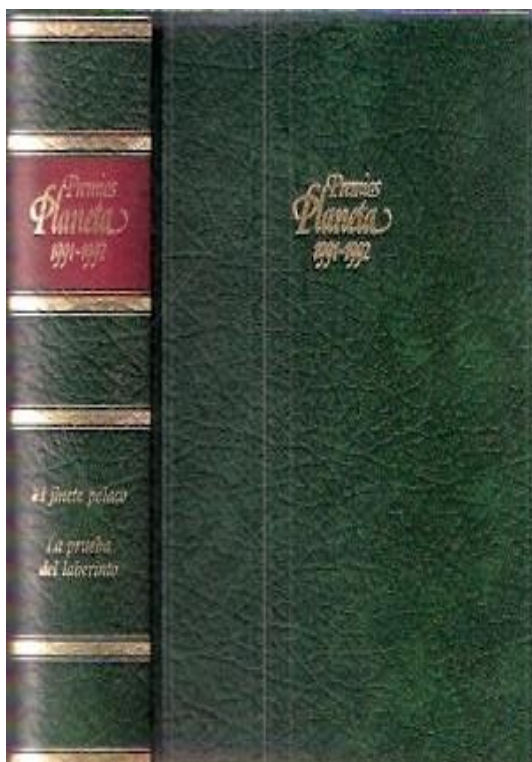

Obrázek č. 3

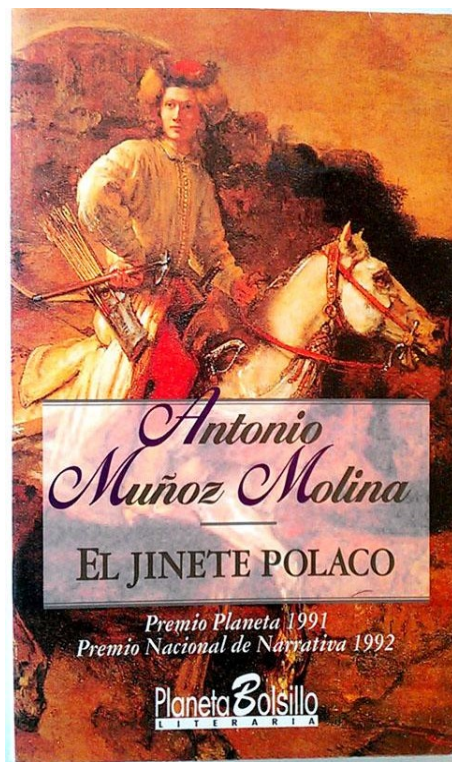

Obrázek č. 4

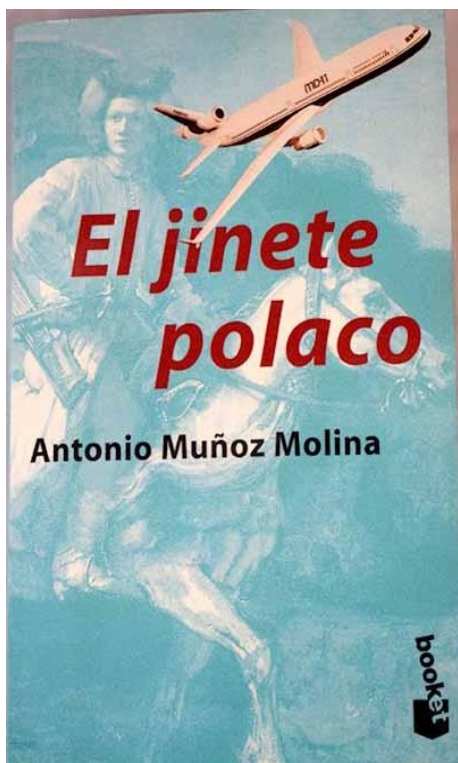

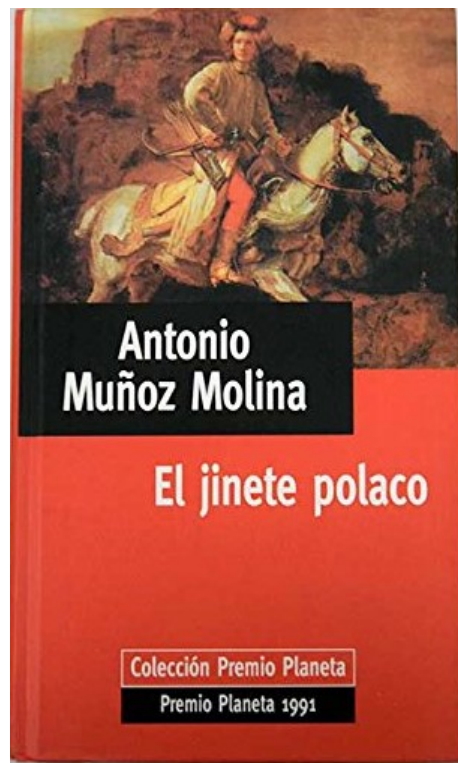
Obrázek č. 5

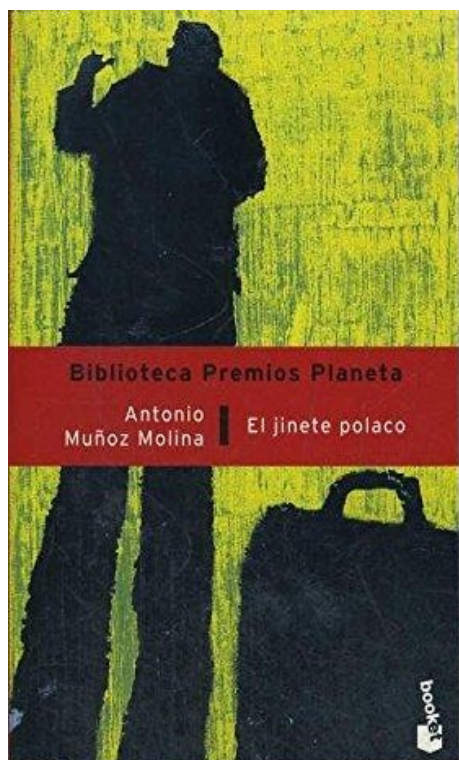
Obrázek č. 6

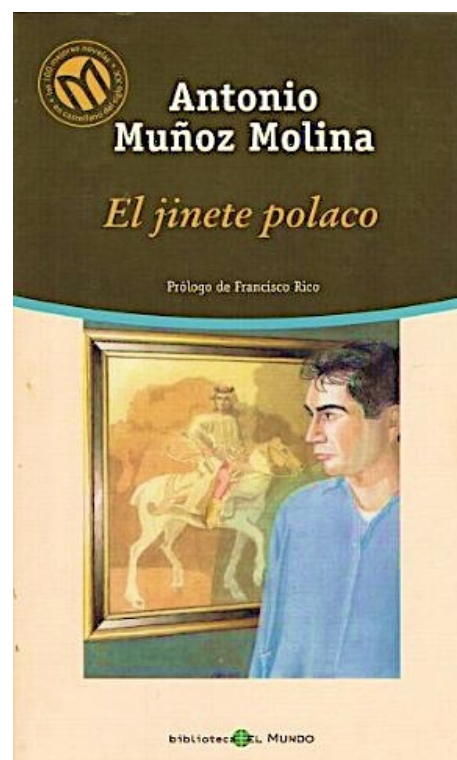
Obrázek č. 7

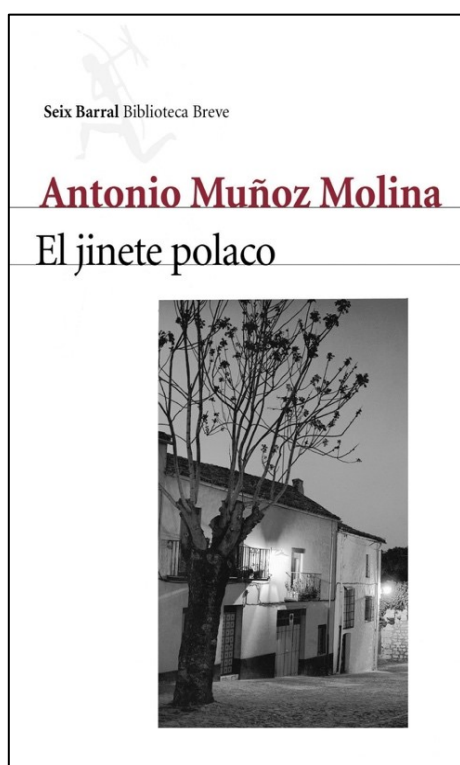
Obrázek č. 8

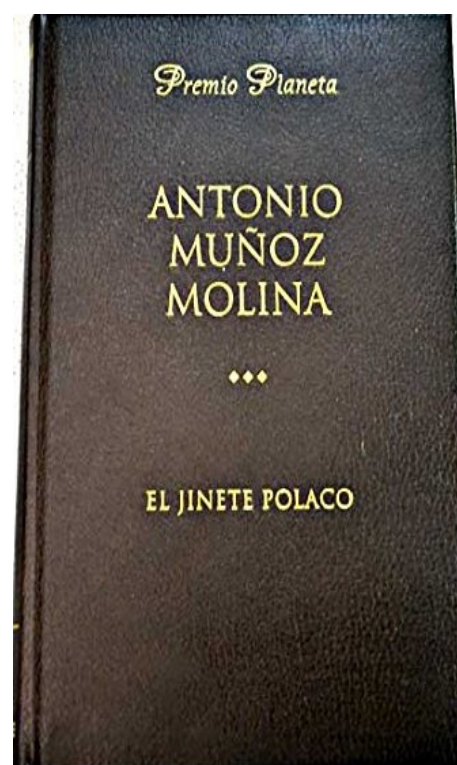
Obrázek č. 9

Obrázek č. 10

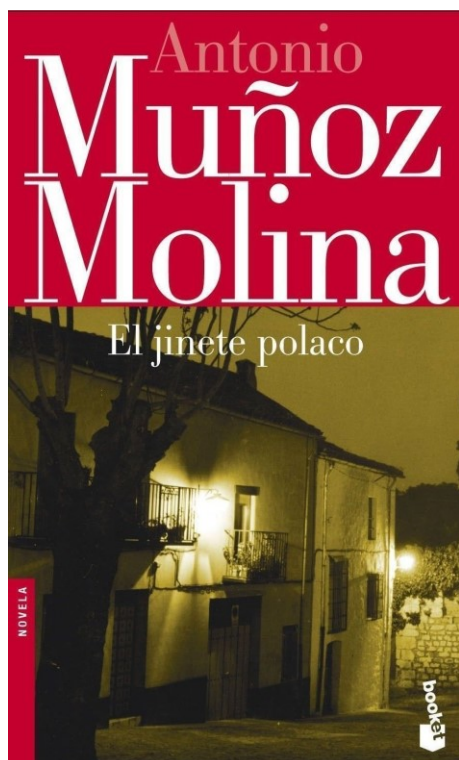

Obrázek č. 11

Obrázek č. 12

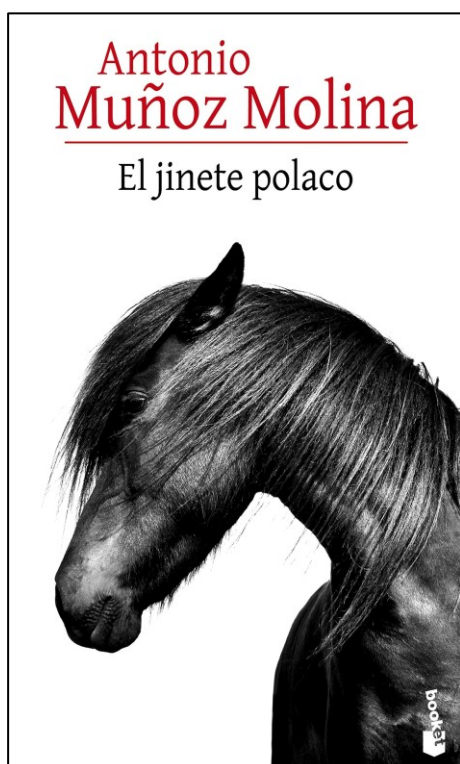

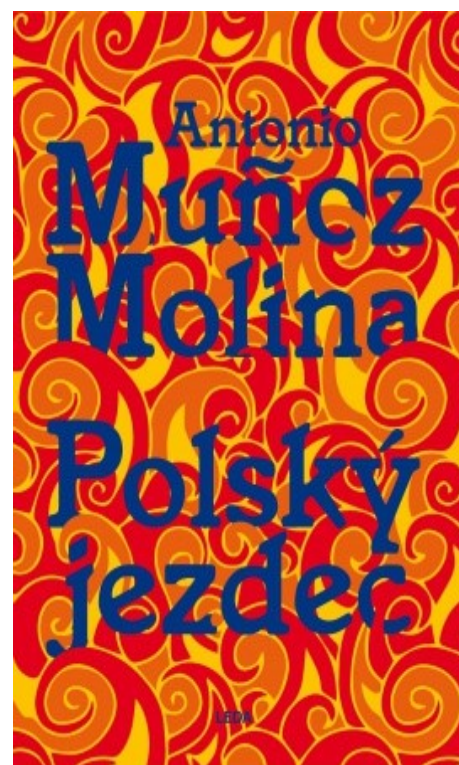
Obrázek č. 13

Obrázek č. 14

Obrázek č. 15

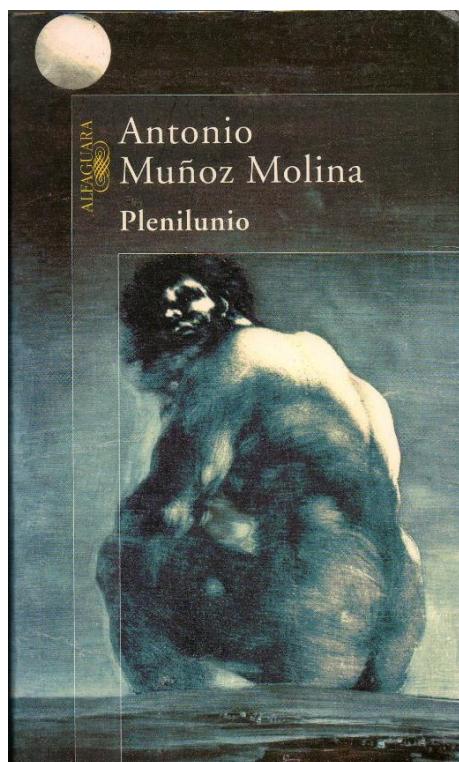
Obrázek č. 16

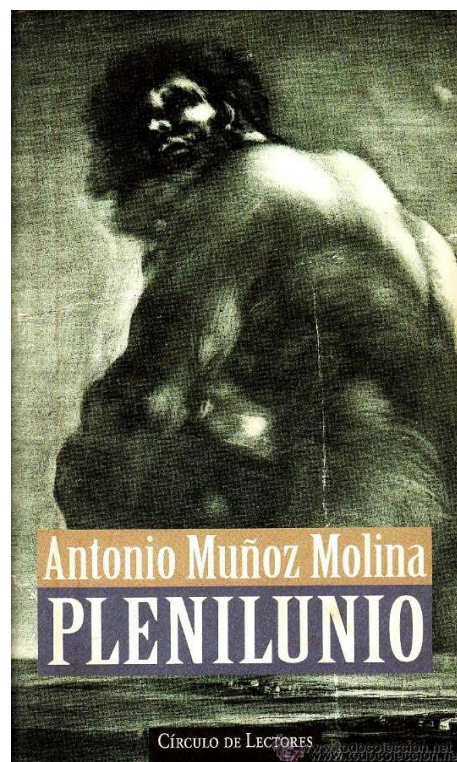
Příloha č. 2

Obálky vybraných španělských vydání *Za úplňku* a obálka českého vydání

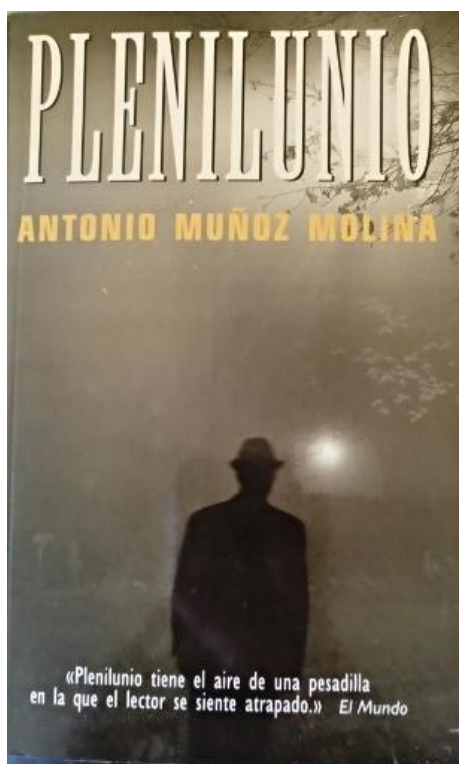
1. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Plenilunio*. Madrid: Alfaguara, 1997. ISBN 8420482684
2. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Plenilunio*. Barcelona: Círculo de Lectores, 1997. ISBN 8422668246
3. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Plenilunio*. Barcelona: Suma de letras, 2000. ISBN 8495501058
4. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Plenilunio*. Barcelona: Suma de letras, 2002. ISBN 8495501058
5. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Plenilunio*. Madrid: Alfaguara, 2006. ISBN 8420471267
6. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Plenilunio*. Madrid: Punto de Lectura, 2008. ISBN 9788466319232
7. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Plenilunio*. Barcelona: Seix Barral, 2013. ISBN 9788432215735
8. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Plenilunio*. Barcelona: Booket, 2013. ISBN 9788432215919
9. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Plenilunio*. Barcelona: Booket, 2016. ISBN 9788432225833
10. MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Za úplňku*. Praha: Garamond, 2008. ISBN 9788074070174

Obrázek č. 1

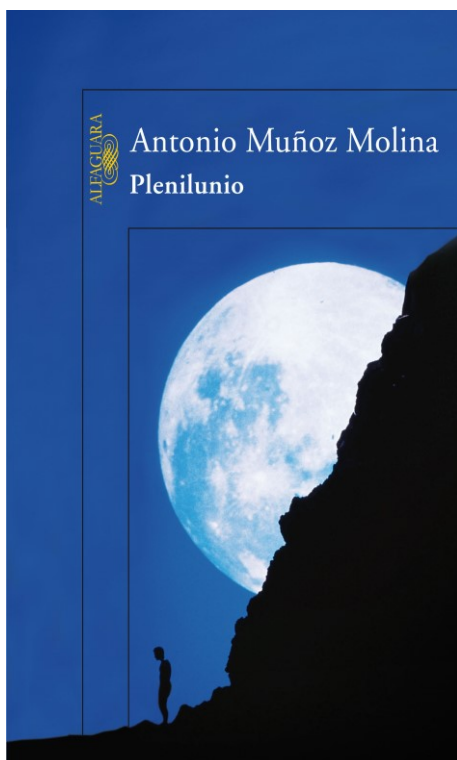
Obrázek č. 2

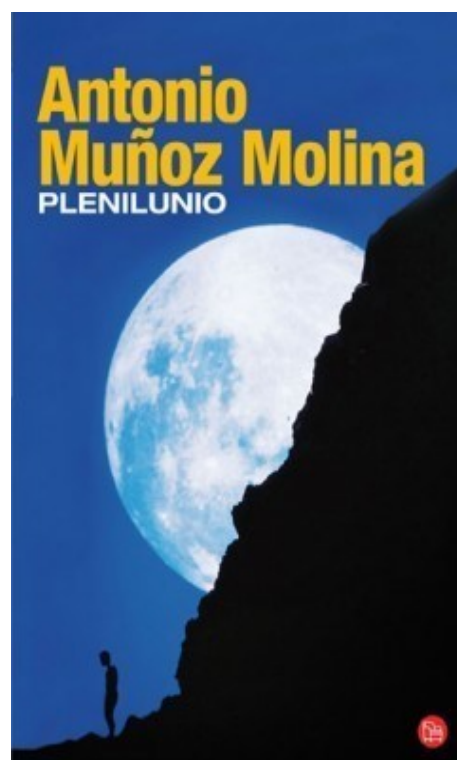
Obrázek č. 3

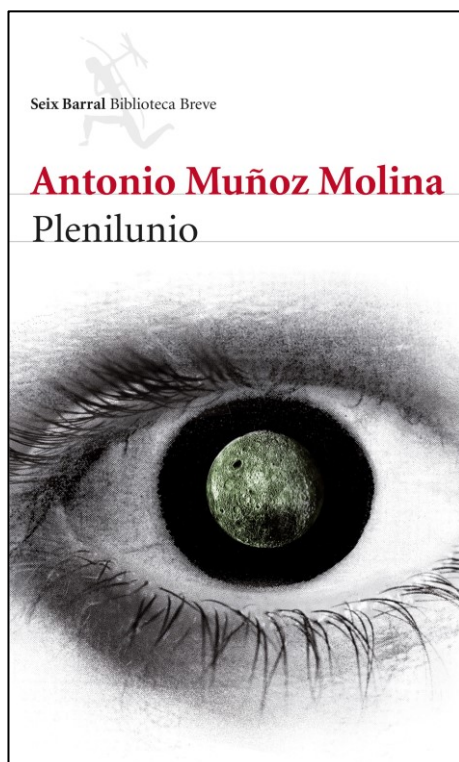
Obrázek č. 4

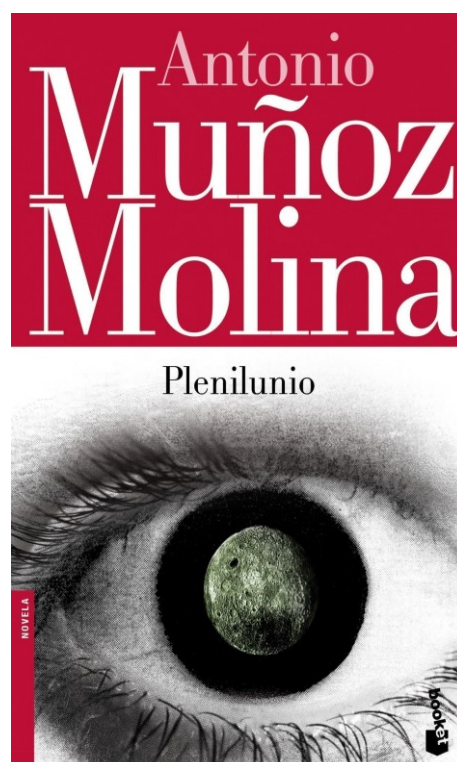
Obrázek č. 5

Obrázek č. 6

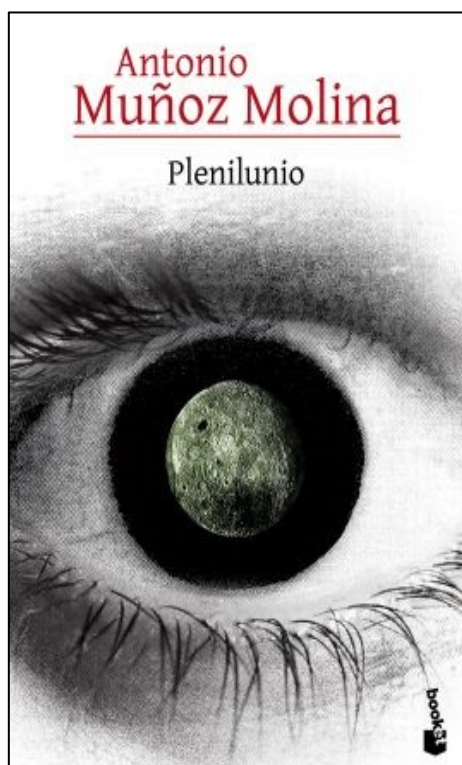

Obrázek č. 7

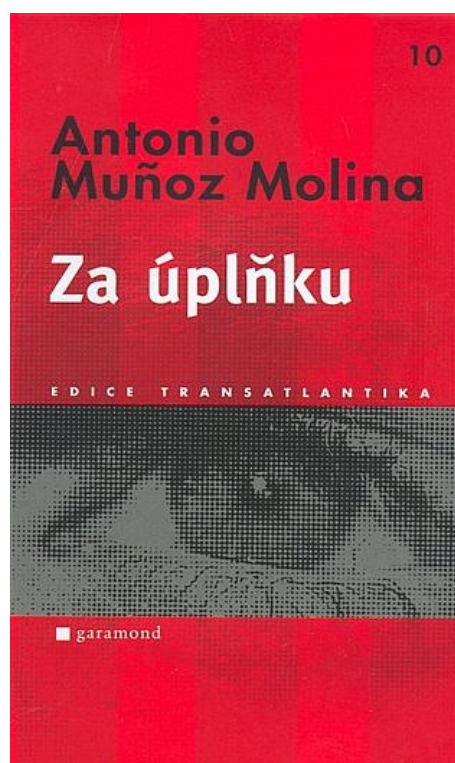

Obrázek č. 8

Obrázek č. 9

Obrázek č. 10

Příloha č. 3

Bibliografie překladů a autorské tvorby Vladimíra Medka do konce roku 2018

Překlady ze španělštiny

- BUSTOS, Domecq. *Šest problémů pro dona Isidra Parodiho*. Praha: Odeon, 1968
- CARRANZOVÁ, Maite. *Klan vlčice*. Praha: Albatros, 2010
- CARRANZOVÁ, Maite. *Ledová pustina*. Praha: Albatros, 2011
- CARRANZOVÁ, Maite. *Odina kletba*. Praha: Albatros, 2012
- CORTÁZAR, Julio. *Nebe peklo ráj*. Praha: Odeon, 1972
- DONOSO, José. *Korunovace*. Praha: Odeon, 1966
- FUENTES, Carlos. *Aura*. Světová literatura, 60. léta
- FUENTES, Carlos. *Starý gringo*. Praha: Garamond, 2006
- GARCÍA MÁRQUEZ, Gabriel. *Dobrodružství Miguela Littína v Chile*. Praha: Odeon, 2007
- GARCÍA MÁRQUEZ, Gabriel. *Dvanáct povídek o poutnících*. Praha: Hynek, 1996
- GARCÍA MÁRQUEZ, Gabriel. *O lásce a jiných běsech*. Praha: Hynek, 1997
- GARCÍA MÁRQUEZ, Gabriel. *Sto roků samoty*. Praha: Odeon, 1971
- GARCÍA MÁRQUEZ, Gabriel. *Všechna špína světa*. Praha: Odeon, 2006
- GARCÍA MÁRQUEZ, Gabriel. *Žít, abych mohl vyprávět*. Praha: Odeon, 2003
- GARCÍA MÁRQUEZ, Gabriel. *Zlá hodina*. Praha: Odeon, 2006
- GARCÍA MÁRQUEZ, Gabriel. *Zpráva o jednom únosu*. Praha: Hynek, 1999
- GÓMEZ-JURADO, Juan. *Vykonavatel*. Ostrava: Domino, 2013
- GÓMEZ-JURADO, Juan. *Zloděj ze Sevilly*. Praha: Argo, 2016
- IZAGUIRREOVÁ, Marian. *Když život býval ještě náš*. Praha: Argo, 2015
- LEANTE, Luis. *Pamatuj, že tě mám rád*. Praha: Odeon, 2010
- LEZAMA LIMA, José. *Noc na ostrově*. Praha: Odeon, 1982
- MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Polský jezdec*. Praha: Leda, 2018
- MUÑOZ MOLINA, Antonio. *Za úplňku*. Praha: Garamond, 2008
- NAVARROVÁ, Julia. *Bratrstvo turínského plátna*. Praha: Mladá fronta, 2004
- PÉREZ-REVERTE, Arturo. *Hřbitov bezejmenných lodí*. Praha: Mladá fronta, 2002
- PÉREZ-REVERTE, Arturo. *Královna jihu*. Praha: Odeon, 2005
- PÉREZ-REVERTE, Arturo. *Kůže na buben*. Praha: Odeon, 2004
- PÉREZ-REVERTE, Arturo. *Tango staré gardy*. Praha: Argo, 2016
- SACHERI, Eduardo. *Otázka, kterou má v očích*. Praha: Edit, 2012
- VARGAS LLOSA, Mario. *Pantaleón a jeho ženská rota*. Praha: ERM, 1994

VARGAS LLOSA, Mario. *Válka na konci světa*. Praha: Odeon, 1989

VARGAS LLOSA, Mario. *Zelený dům*. Praha: Odeon, 1981

VARGAS LLOSA, Mario. *Zlobivá holka*. Praha: Garamond, 2009

Překlady z portugalštiny

RODRIGUES DOS SANTOS, José. *Hněv Boží*. Praha: Plus, 2012

RODRIGUES DOS SANTOS, José. *Šifra samotného Boha*. Praha: Albatros, 2009

Překlady z angličtiny

AMIS, Kingsley. *Starší partáci*. Praha: Odeon, 1992

DURRELL, Lawrence. *Alexandrijský kvartet*. Praha: Odeon, 1989

HANKS, Tom. *Neobvyklý typ*. Ostrava: Domino, 2018

MARSHALL, Edison: *Viking*. Frýdek-Místek: Alpress, 2013

MARTIN, George. *Gabriel García Márquez – Život*. Praha: Odeon, 2009

ROWLINGOVÁ, Joanne K. *Harry Potter a kámen mudrců*. Praha: Albatros, 2000

ROWLINGOVÁ, Joanne K. *Harry Potter a ohnivý pohár*. Praha: Albatros, 2001

ROWLINGOVÁ, Joanne K. *Harry Potter a tajemná komnata*. Praha: Albatros, 2000

SHECKLEY, Robert. *Desátá oběť*. Praha: Ivo Železný, 1992

TOWNSENDOVÁ, Jessica. *Nikdyuš – Zkoušky, jež podstoupila Morrigan Crowová*. Praha: Albatros, 2018

WECKEROVÁ, Helene. *Golema a džin v New Yorku*. Praha: Beta-Dobrovský, 2014

Autorská tvorba

MEDEK, Vladimír. *Bronzová planeta a jiná řešení*. Praha: Millennium, 2007

MEDEK, Vladimír. *Krev na Maltézském náměstí*. Praha: Ivo Železný, 1992

MEDEK, Vladimír. *O hodináři a skřítku Hodináříčkoví*. Praha: Albatros, 1996

MEDEK, Vladimír. *Ohně*. Praha: Mladá fronta, 1963

Příloha č. 4

Rozhovor s Vladimírem Medkem se zaměřením na tuto diplomovou práci

1. Miloslav Uličný uvádí, že jste překladatel s „čichem“ na výborné autory. Proč jste tedy začal překládat *Polského jezdce*? Čím myslíte, že obohacuje Muñoz Molina českou překladovou literaturu?

Panu Uličnému samozřejmě děkuju za kompliment; možná na tom opravdu něco je. Konkrétně u *Polského jezdce* - když vyšel poprvé, žil jsem v Madridu a *Jezdce* byly plné výlohy. Tenkrát jsem si ho nevím proč nekoupil; když jsem pak překládal *Plenilunio* a navíc jsem zjistil, kolik cen *Jezdec* získal, sehnal jsem si ho – a když jsem ho přečetl, začal jsem shánět nakladatele. A na dotaz, čím obohacuje naši překladovou literaturu, mohu jen odkázat na svůj ediční návrh (přikládám) – tam jsem těch důvodů našel čtyři stránky.

2. Čím pro Vás bylo překládání Muñoz Moliny náročné?

Jednak bohatstvím jeho jazyka, ale především tím, čím je náročný i pro čtenáře – plnými stránkami bez jediného odstavce, nekonečnými větami, které zaberou třeba celou stránku (a přitom jsou úžasné, ale musíte se na ně soustředit, abyste to ocenili). Molina je náročný pro překladatele a možná ještě víc pro čtenáře. Ale stojí za to. (A někdy umí být i stručný.)

3. Od 60. let do přelomu milénia jste překládal především tehdy současné latinskoamerické autory, poté jste se začal věnovat více i současným španělským spisovatelům. Znamená to, že Vás z překladatelského hlediska neoslovila španělská klasika nebo zkrátka nikdy nepřišla taková nabídka?

Zkrátka nikdy nepřišla taková nabídka, a nejspíš bych ji stejně odmítl. Abych sáhl pro příklad jinam, americká próza pro mě začíná Hemingwayem, Fitzgeraldem a Caldwellem.

4. Jaké plusy a minusy má podle Vašeho názoru spolupráce s dnešními redaktory např. oproti spolupráci s redaktory ve starém Odeonu? Existuje nějaká vlastnost, kterou na redaktorech oceňujete nebo je pro Vás důležitá pro dobrou spolupráci?

Omlouvám se, ale neodpovím – nechci kritizovat jedny ani druhé. Tenkrát to bylo takové, dnes je to makové. Důležité je jediné, aby to byla spolupráce, a ne hnidopišské šťourání. Na ty vlastnosti vám odpovím negativním příkladem: setkal jsem se s redaktorem, pro kterého byl nejvyšší Boží zákon dodržování Pravidel jazyka českého. Prostě děs. Jenže jazyk se taky vyvíjí

(napíše dneska ještě na dotaz ‚Vidíš město?‘ ‚Vidím je.‘ ?), a úkolem spisovatele i překladatele je jazyk SPOLUTVORIT, aspoň z mého pohledu.

5. Proč jste zvolil u románu *Plenilunio* název *Za úplňku* a ne pouze *Úplněk*? A proč byl původní název *Polského jezdce Nadja a obraz polského jezdce*? Předpokládám, že to bude stejný důvod jako u *Sto roků samoty*, zní to lépe než *Sto let...* Dokázal byste to však nějakým způsobem popsat?

Důvod jste odhadla správně – název knihy musí ZNÍT. Ale svým způsobem jste mě podcenila – to neplatí jen u názvu. ZNÍT musí i každá jednotlivá věta, a o to se v každém překladu snažím. Někdy jde třeba o umístění jediného slova.